

กรมควบคุมโรค
DEPARTMENT OF DISEASE CONTROL

แนวทางปฏิบัติป้องกันควบคุม

วัคซีนดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก
ภายใต้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558

สำนักวัณโรค กรมควบคุมโรค

ISBN : 978-616-11-3755-7

แนวทางปฏิบัติป้องกันควบคุม

วัคซีนดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก
ภายใต้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558

สำนักวัคซีนโรค กรมควบคุมโรค

ISBN : 978-616-11-3755-7

แนวทาง

ปฏิบัติป้องกันควบคุมวัณโรคด้วยยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก

ภายใต้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558

พิมพ์ครั้งที่ 1

สิงหาคม 2561

จำนวน

3,000 เล่ม

จัดทำโดย

สำนักวัณโรค กรมควบคุมโรค

116 ถนนสุเทพเสริฐ (ฝั่งขวา)

แขวงบางโคล่ เขตบางคอแหลม กทม. 10120

02-212-2279 แฟกซ์ : 02-212-1408

หน่วยงานจัดพิมพ์

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

พิมพ์ที่

สำนักพิมพ์อักษรกราฟฟิคแอนด์ดีไซน์

ISBN

978-616-11-3755-7

พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 มีผลบังคับใช้แล้วตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2559 และเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศให้วัณโรคเป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง ซึ่งต้องมีการติดตาม ตรวจสอบ หรือจัดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง การบังคับให้มีการแจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อจะสามารถเพิ่มความครอบคลุมของการรายงานผู้ป่วยวัณโรคได้ แต่ยังไม่สามารถใช้บังคับผู้ป่วยวัณโรค โดยเฉพาะผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก (XDR-TB) ให้มารับการตรวจหรือรักษา หรือดำเนินการแยกกัก กักกัน หรือคุมไว้สังเกตได้ ในขณะที่พบผู้ป่วย XDR-TB ในประเทศไทยต่อเนื่องทุกปี ตลอดจนยังไม่สามารถดำเนินการตรวจคัดกรองผู้สัมผัสใกล้ชิดได้อย่างครบถ้วนและทันเวลา

ในปี พ.ศ. 2561 กระทรวงสาธารณสุขจึงประกาศให้ วัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก (XDR-TB) เป็นโรคติดต่ออันตราย ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เพื่อใช้มาตรการทางกฎหมายสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันควบคุมวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก ทั้งนี้ สำนักวัณโรค กรมควบคุมโรค ร่วมกับ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และหน่วยงานภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน ได้ร่วมกันจัดทำ “แนวทางปฏิบัติป้องกันควบคุมวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก ภายใต้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558” เล่มนี้ขึ้น ร้องรับการประกาศให้ XDR-TB เป็นโรคติดต่ออันตราย เพื่อให้หน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงานป้องกันควบคุมวัณโรคดื้อยาในพื้นที่อย่างเข้มข้น และคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติได้เห็นชอบให้ใช้แนวทาง ฯ นี้ในการป้องกันควบคุมวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมากในพื้นที่ ต่อไป

ขอขอบคุณผู้บริหาร นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลรักษาโรค
ดื้อยาระดับประเทศ คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ คณะกรรมการด้านวิชาการตาม
พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 คณะเลขานุการคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ
สำนักโรคติดต่อทั่วไป สำนักระบาดวิทยา ศูนย์กฎหมายกรมควบคุมโรค สำนักงานป้องกัน
ควบคุมโรคที่ 1-12 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง สำนักตรวจราชการกระทรวง
สาธารณสุข หน่วยงานสาธารณสุขสังกัดกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานภาคีเครือข่าย
ทุกแห่ง ที่ร่วมให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอในการจัดทำแนวทางปฏิบัติป้องกันควบคุมโรค
ดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก ภายใต้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ในครั้งนี้

(นายสุวรรณชัย วัฒนายิ่งเจริญชัย)

อธิบดีกรมควบคุมโรค

บทที่ 1	ความเป็นมา	1
บทที่ 2	นิยามที่เกี่ยวข้อง	5
2.1	ผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก	5
2.2	ผู้มีเหตุอันควรสงสัยเป็นวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก	5
2.3	นิยามศัพท์ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558	6
2.4	สถานที่ที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมาย	7
2.5	คณะผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลรักษาวัณโรคดื้อยา (DR-TB Clinical Experts)	9
บทที่ 3	มาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ในการป้องกันควบคุมวัณโรคดื้อยาหลายขนาน ชนิดรุนแรงมาก	11
3.1	การเฝ้าระวังวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก	11
3.2	การป้องกันและควบคุมวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก	13
บทที่ 4	แนวทางปฏิบัติเมื่อพบผู้ป่วยหรือผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็น วัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก	15
4.1	แนวทางปฏิบัติของโรงพยาบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	15
4.2	สถานที่แยกผู้ป่วยเพื่อวินิจฉัย ดูแลอย่างใกล้ชิด และดูแลรักษา อย่างต่อเนื่อง	26
4.3	ระยะเวลาการแยกผู้ป่วยเพื่อวินิจฉัย ดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด และดูแล รักษาอย่างต่อเนื่อง	28

สารบัญ (ต่อ)

4.4	แนวทางปฏิบัติเมื่อพบผู้ป่วยหรือผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นวัณโรค ดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมากในพื้นที่เรือนจำ	32
4.5	การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคดื้อยาหลายขนาน ชนิดรุนแรงมาก	35
4.6	การสอบสวนวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก	39
4.7	การดูแลสนับสนุนช่วยเหลือทางด้านจิตใจ สังคมและเศรษฐกิจ ของผู้ป่วยและครอบครัว	45
4.8	เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อกับการดำเนินงานควบคุมวัณโรค ดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก	51

บทที่ 5	บทบาทของหน่วยงานด้านสาธารณสุขและหน่วยงานภาคี	55
	เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง	

ภาคผนวก	67

ภาคผนวก ก	บทบาทหน้าที่และองค์ประกอบของหน่วยงาน	69
ภาคผนวก ข	แบบฟอร์มการแจ้งโดยห้องปฏิบัติการ และการขอรับสนับสนุนยา XDR-TB	76
ภาคผนวก ค	อนุบัญญัติที่ออกตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558	85
ภาคผนวก ง	รายชื่อหน่วยงานที่ตรวจเชื้อวัณโรคดื้อยา	111
ภาคผนวก จ	รายนามคณะผู้จัดทำ ผู้พิจารณา และผู้ให้ความเห็น	114

บรรณานุกรม	125

คำย่อ

aDSM	active TB drug safety monitoring and management	การติดตามและจัดการเชิงรุกด้านความปลอดภัยของการใช้ยา
AG/CP	aminoglycosides/cyclic polypeptide	กลุ่มยาอะมิโนไกลโคไซด์/ กลุ่มยาไซคลิก โพลีเปปไทด์
Bdq	bedaquiline	ยาเบดาควิลีน
CDCU	communicable disease control unit	หน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคติดต่อ
Cfz	clofazimine	ยาโคลฟาซิมิน
Cm	capreomycin	ยาแคปรีโอไมซิน
DOT	directly observed treatment	การรักษาโดยมีพี่เลี้ยงกำกับการกินยา
DS-TB	drug susceptible tuberculosis	วัณโรคที่ไวต่อยา
DTC	district TB coordinator	ผู้ประสานงานวัณโรคระดับอำเภอ
E	ethambutol	ยาอีแธมบูทอล
EOC	Emergency operations center	ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน
FLD	first-line drugs	ยาวัณโรคแนวที่หนึ่ง
FL-DST	first-line drug susceptibility testing	การทดสอบความไวต่อยาแนวที่หนึ่ง
FL-LPA	line probe assay for FLDs	การทดสอบความไวต่อยาแนวที่หนึ่ง ด้วยวิธี line probe assay
FQ	fluoroquinolones	กลุ่มยาฟลูออโรควิโนโลน
H	Isoniazid	ยาไอโซไนอะซิด
IC	infection control	การควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ

คำย่อ

ICN	infection control nurse	พยาบาลควบคุมการติดเชื้อ ในโรงพยาบาล
JIT	joint investigation team	ทีมปฏิบัติการสอบสวนควบคุมโรค
Lzd	linezolid	ยาไลเนโซลิด
MDR-TB	multidrug-resistant tuberculosis	วัณโรคดื้อยาหลายขนาน
Mfx	moxifloxacin	ยามอกซิฟลอกซาซิน
NTC	National TB coordinator	ผู้ประสานงานวัณโรคระดับประเทศ
NOC-TB	National operation center for Ending TB	ศูนย์ปฏิบัติการยุติวัณโรคแห่งชาติ
PCC	Patient centred care	การดูแลผู้ป่วยโดยเน้นผู้ป่วยเป็น ศูนย์กลาง
PMDT	Programmatic management of drug-resistant tuberculosis	การบริหารจัดการวัณโรคดื้อยา
pre-XDR- TB	pre-extensively drug-resistant tuberculosis	วัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรง
PTC	provincial TB coordinator	ผู้ประสานงานวัณโรคระดับจังหวัด
R	rifampicin	ยาไรแฟมพิซิน
RR	rifampicin resistance	การดื้อยาไรแฟมพิซิน
RTC	regional TB coordinator	ผู้ประสานงานวัณโรคระดับเขต
SAT	situation awareness team	ทีมตระหนักรู้สถานการณ์
SLD	second-line drugs	ยาวัณโรคแนวที่สอง
SL-DST	second-line drug susceptibility testing	การทดสอบความไวต่อเชื้อดื้อยา แนวที่สอง

SL-LPA	line probe assay for SLDs	การทดสอบความไวต่อยาแนวที่สอง ด้วยวิธี Line probe assay
SMS	short message service	การส่งข้อความสั้นๆ ผ่านโทรศัพท์มือถือ
TB	Tuberculosis	วัณโรค
WHO	World Health Organization	องค์การอนามัยโลก
XDR-TB	extensively drug-resistant tuberculosis	วัณโรคดื้อยาหลายขนาน ชนิดรุนแรงมาก
Z	pyrazinamide	ยาไพราซิनाไมด์
รพ.สต.	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	
สสจ.	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	
สคร.	สำนักงานป้องกันควบคุมโรค	
สปคม.	สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง	
สวร.	สำนักวัณโรค	
ศบส.	ศูนย์บริการสาธารณสุข	

ประเทศไทยติดอันดับในกลุ่ม 14 ประเทศที่มีปัญหาวัณโรคสูงทั้งวัณโรค (TB) วัณโรคที่มีการติดเชื้อเอชไอวีร่วมด้วย (TB/HIV) และวัณโรคดื้อยาหลายขนาน^ก (Multidrug-resistant tuberculosis, MDR-TB) องค์การอนามัยโลก (WHO) คาดประมาณว่า ในปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทยมีจำนวนผู้ป่วย MDR/RR-TB 4,700 ราย หรือคิดเป็น 6.8 ต่อประชากรแสนคน โดยพบ RR/MDR-TB ร้อยละ 2.2 ในผู้ป่วยวัณโรครายใหม่ และร้อยละ 24 ในผู้ป่วยที่มีประวัติการรักษาวัณโรคมาก่อน ประมาณร้อยละ 5-10 ของ MDR-TB เป็นวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก^ข (Extensively drug-resistant tuberculosis, XDR-TB)¹

การรักษาวัณโรคดื้อยาหลายขนาน มีความยุ่งยากและค่าใช้จ่ายสูงกว่าการรักษาวัณโรคที่ยังไวต่อยา (DS-TB) หลายเท่า และมีผลสำเร็จของการรักษาน้อยกว่า เมื่อเปรียบเทียบทั้งในเรื่องของผลสำเร็จของการรักษา และค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้น พบว่า 1) การรักษา DS-TB ใช้ระยะเวลา 6 เดือน ค่ายารวม 4 ชนิดประมาณ 2,000 – 4,000 บาท รักษาสำเร็จได้เกือบทุกราย 2) การรักษา MDR-TB ต้องใช้ระยะเวลาอย่างน้อย 20 เดือน โดยจะต้องฉีดยาทุกวันอย่างน้อย 6 เดือน ค่ายารวม 5 ชนิดประมาณ 2 แสนบาท รักษาสำเร็จได้ประมาณร้อยละ 75 และ 3) ส่วนการรักษา XDR-TB ต้องใช้ระยะเวลา

^ก วัณโรคดื้อยาหลายขนาน (Multidrug-resistant tuberculosis, MDR-TB) หมายถึง วัณโรคที่ดื้ออย่างน้อย 2 ขนาน คือ isoniazid และ rifampicin ร่วมกัน และอาจดื้อยาขนานอื่นๆ ร่วมด้วยหรือไม่ก็ได้

^ข วัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก (Extensively drug-resistant tuberculosis, XDR-TB) หมายถึง MDR-TB ที่ดื้อยารักษาวัณโรคในกลุ่ม fluoroquinolones และ second-line injectable ด้วย ส่วนวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรง (pre Extensively drug-resistant tuberculosis, preXDR-TB) หมายถึง MDR-TB ที่ดื้อยารักษาวัณโรคในกลุ่ม fluoroquinolones หรือ second line injectable อย่างใดอย่างหนึ่ง

อย่างน้อย 20 เดือน โดยจะต้องฉีดยาทุกวันอย่างน้อย 8 เดือน ค่าyarรวม 5 ชนิดประมาณ 1.2 ล้านบาท รักษาสำเร็จได้เพียงประมาณร้อยละ 50

สาเหตุที่ทำให้เกิดเชื้อวัณโรคดื้อยา เกิดได้ 2 วิธี คือ 1) ติดเชื้อวัณโรคดื้อยา 2) ได้รับการรักษาวัณโรคที่ไม่สม่ำเสมอ ไม่ครบถ้วน หรือไม่ได้มาตรฐาน ทำให้เกิดการคัดเลือกสายพันธุ์เชื้อดื้อยา การพบวัณโรคดื้อยาในผู้ป่วยที่ไม่เคยได้รับการรักษามาก่อน สะท้อนถึง การแพร่กระจายของเชื้อดื้อยาในชุมชน แสดงว่า ในชุมชนมีผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาที่ไม่ได้รับการวินิจฉัย ไม่ได้รับการรักษา หรือ ได้รับการรักษาที่ไม่ดีพอ ส่วนการพบวัณโรคดื้อยา ในผู้ป่วยที่เคยได้รับการรักษามาก่อน สะท้อนถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการดื้อยา 3 ด้าน คือ 1) ด้านผู้ป่วย (ความไม่ยอมรับการรักษาของผู้ป่วย หรือการตอบสนองการรักษาของผู้ป่วย) 2) ด้านคุณภาพของผู้ให้การรักษา (การรักษาที่ไม่เหมาะสม) หรือ มาตรฐานของระบบบริหารจัดการยา (คุณภาพยาและระบบบริหารจัดการยาไม่ดี) 3) ด้านการรักษาวัณโรคที่ไม่เหมาะสม หรือไม่ได้มาตรฐานหลายๆ ครั้ง ทำให้เกิดการคัดเลือกสายพันธุ์วัณโรคดื้อยาเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จนอาจถึงกับดื้อยาทุกขนานได้²

ผู้ป่วยวัณโรคที่ยังไม่ได้รับการวินิจฉัย ได้รับการรักษาที่ไม่เหมาะสม กินหรือฉีดยา ไม่สม่ำเสมอ หรือขาดการรักษาจนครบกำหนด สามารถแพร่เชื้อให้ผู้อื่นได้ โดยการไอ จาม หรืออาการอื่นๆ ซึ่งทำให้เกิดละอองฝอยที่มีเชื้อวัณโรคลอยอยู่ในอากาศ เมื่อผู้สัมผัสใกล้ชิดสูดหายใจเอาละอองฝอยที่มีเชื้อวัณโรคเข้าไปในปอด ทำให้เกิดการติดเชื้อและป่วยเป็นวัณโรคได้ ผู้สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย XDR-TB จะติดเชื้อและป่วยเป็น XDR-TB ได้ทั้งๆ ที่ยังไม่เคยได้รับยาวัณโรคมาก่อน

แผนปฏิบัติการระดับชาติด้านการต่อต้านวัณโรค พ.ศ. 2560 – 2564 ได้กำหนดให้มีการส่งเสริมการใช้กฎหมาย หรือพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานควบคุมวัณโรคอย่างเหมาะสม³ ซึ่งกฎหมายที่สำคัญคือพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558⁴ โดยมาตรา 31 กำหนดให้บุคคลฯ ต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่ ในกรณีมีโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาด เกิดขึ้น และเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ มาตรา 34 (1) เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่มีอำนาจให้ผู้ที่เป็่นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาด หรือผู้ที่เป็นผู้สัมผัสโรคหรือเป็นพาหะ มารับการตรวจหรือรักษา หรือรับการชันสูตรทางการแพทย์ และเพื่อความปลอดภัย อาจดำเนินการโดยการแยกกัก กักกัน หรือ

คุมไว้สังเกต ณ สถานที่ซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อกำหนด จนกว่าจะได้รับการตรวจ และการขึ้นสูตรทางการแพทย์ว่า พันระยะติดต่อของโรคหรือสิ้นสุดเหตุอันควรสงสัยฯ โดยกำหนดโทษผู้ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งตามมาตรา 31 ไว้ในมาตรา 50 และกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามมาตรา 34 (1) ไว้ในมาตรา 51

เมื่อปี พ.ศ. 2559 กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย 12 โรค ชื่อและอาการของโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง 57 โรค ซึ่งวัณโรคเป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง ลำดับที่ 48⁵ ทั้งนี้ โดยพระราชบัญญัติโรคติดต่อพ.ศ. 2558 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2559 จะสามารถเพิ่มความครอบคลุมของการรายงานผู้ป่วยวัณโรคได้ แต่ยังไม่สามารถใช้มาตรการทางกฎหมายกับผู้ป่วยวัณโรคที่ปฏิเสธหรือไม่ยอมรับการรักษา โดยเฉพาะผู้ป่วย XDR-TB ตลอดจนยังไม่สามารถดำเนินการตรวจคัดกรองผู้สัมผัสใกล้ชิดได้อย่างครบถ้วนและทันเวลา เนื่องจาก XDR-TB ยังไม่อยู่ในรายชื่อโรคติดต่ออันตราย⁶ ในขณะที่ตรวจพบผู้ป่วยรายใหม่ที่เป็น XDR-TB ต่อเนื่องแสดงถึงการแพร่กระจายของเชื้อ XDR-TB ในชุมชน

เพื่อหยุดยั้งอุบัติการณ์และสถานการณ์การแพร่กระจายเชื้อของ XDR-TB ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2560 กระทรวงสาธารณสุขจึงประกาศให้ XDR-TB เป็นโรคติดต่ออันตราย⁷ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และหน่วยงานภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนจึงได้ร่วมกันจัดทำแนวทางปฏิบัติป้องกันควบคุมวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก ภายใต้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เพื่อให้หน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

การดำเนินงานตามแนวทางปฏิบัติเล่มนี้ มีนิยามที่เกี่ยวข้อง คือ

2.1 ผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก⁸

ผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก (XDR-TB) หมายถึง ผู้ป่วยวัณโรคที่มีการดื้อยา 4 ขนานร่วมกัน ได้แก่ ไอโซไนอะไซด์ (Isoniazid) ไรแฟมพิซิน (Rifampicin) กลุ่มยาฟลูออโรควิโนโลน (Fluoroquinolones) ตัวใดตัวหนึ่ง และกลุ่มยาแนวที่สองที่เป็นยาชนิดฉีด (Second - line injectable drugs) ตัวใดตัวหนึ่ง

2.2 ผู้มีเหตุอันควรสงสัยเป็นวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก

ผู้มีเหตุอันควรสงสัย XDR-TB หมายถึง

1) ผู้ป่วย MDR-TB หรือ pre XDR-TB ต่อไปนี้

- ปฏิเสธการรักษา หรือไม่ยินยอมให้มีผู้กำกับการกินยา
- มีความเสี่ยงสูงต่อการขาดการรักษา เช่น โรคจิตเวช/ คนเร่ร่อน/ ติดสุราเรื้อรัง/ สารเสพติด เป็นต้น
- ไม่ปฏิบัติตามแผนการรักษา เช่น กินหรือฉีดยาไม่สม่ำเสมอ

2) ผู้ป่วยวัณโรคที่มีประวัติสัมผัสผู้ป่วย XDR-TB ได้แก่ ผู้ป่วยวัณโรคหรือ MDR-TB ที่สัมผัสกับผู้ป่วย XDR-TB ที่อยู่ในระยะแพร่เชื้อ จำแนกได้ดังนี้

- ผู้สัมผัสวัณโรคร่วมบ้าน (household contact) หมายถึง บุคคลที่อาศัยอยู่ร่วมบ้านกับผู้ป่วย ถิ่นนอนห้องเดียวกัน (household intimate) มีโอกาสรับและติดเชื้อสูงกว่าผู้ที่อาศัยในบ้านเดียวกัน แต่นอนแยกห้อง (household regular)

- ผู้สัมผัสใกล้ชิด (close contact) หมายถึง บุคคลที่ไม่ใช่ผู้อยู่อาศัยร่วมบ้าน แต่อยู่ร่วมกันในพื้นที่เฉพาะ เช่น ทำงานที่เดียวกัน เดินทางร่วมกัน ร่วมชั้นเรียนเดียวกัน ในช่วงเวลานาน โดยใช้เกณฑ์ระยะเวลาเฉลี่ยวันละ 8 ชั่วโมง หรือมากกว่า 120 ชั่วโมงต่อเดือน
- ผู้สัมผัสที่เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ผู้ติดเชื้อเอชไอวี หรือ ผู้ที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง
- ผู้สัมผัสที่เป็นผู้ต้องขังในเรือนจำ ทักษสถาน หรือสถานพินิจ ที่มีประวัติสัมผัสผู้ป่วย XDR-TB ที่อยู่เรือนนอนเดียวกัน

2.3 นิยามศัพท์ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ที่นำมาใช้ในแนวทางปฏิบัติเล่มนี้

1) **การแยกผู้มีเหตุอันควรสงสัย XDR-TB เพื่อวินิจฉัย** (แยกกักหรือกักกัน) หมายถึง การแยกผู้มีเหตุอันควรสงสัย XDR-TB ระหว่างรอผลตรวจทดสอบความไวต่อยา แนวที่สอง เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ป่วยแพร่เชื้อไปยังผู้อื่น

2) **การแยกผู้ป่วยเพื่อรักษา** (แยกกักหรือกักกัน) หมายถึง การแยกตัวผู้ป่วยที่มีผลยืนยันทางห้องปฏิบัติการ ว่าเป็น XDR-TB ไว้ในสถานที่ที่กำหนดไว้เพื่อการดูแลรักษา ตามมาตรฐานอย่างใกล้ชิดโดยทีมสหวิชาชีพ เพื่อป้องกันและตัดวงจรการแพร่กระจายเชื้อสู่ผู้อื่น

3) **การติดตามดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง** (คุมไว้สังเกต) หมายถึง การควบคุมดูแลผู้ป่วยให้รับประทานยาอย่างต่อเนื่อง งดหรือจำกัดการเดินทางออกนอกพื้นที่ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องเดินทางต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ และผู้ป่วยต้องแสดงตัวต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อประจำพื้นที่นั้นเพื่อรับการตรวจในทางการแพทย์ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อไปสู่ผู้อื่น

4) **การเฝ้าระวัง** หมายถึง การสังเกต การเก็บรวบรวม และการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการรายงาน และการติดตามผลของการแพร่ของโรคอย่างต่อเนื่องด้วยกระบวนการที่เป็นระบบ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมโรค

5) **การสอบสวนโรค** หมายถึง กระบวนการเพื่อหาสาเหตุ แหล่งที่เกิดและแหล่งแพร่ของโรคเพื่อประโยชน์ในการควบคุมโรค

6) **เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ** หมายถึง ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ได้แก่

- **เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ โดยตำแหน่ง** ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558⁹
- **เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ โดยคุณสมบัติ** ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560¹⁰

2.4 สถานที่ที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมาย

1) **สถานที่แยกผู้มีเหตุอันควรสงสัย XDR-TB เพื่อวินิจฉัย** หมายถึง ห้องแยกที่สามารถควบคุมการแพร่กระจายเชื้อได้ในโรงพยาบาล ซึ่งจะเป็นสถานที่ที่แยกตัวผู้มีเหตุอันควรสงสัย XDR-TB ไว้จนกว่าจะได้รับการยืนยันผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ โดยอาจเป็นโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สถาบัน โรงพยาบาลเอกชน หรือ หน่วยบริการสาธารณสุขอื่นๆ ที่มีความพร้อม

สำหรับเรือนจำ ทัดขสถาน หรือสถานพินิจ สถานที่แยกผู้มีเหตุอันควรสงสัย XDR-TB หมายถึง ห้องแยกโรคของเรือนจำ หรือสถานที่ที่เรือนจำ ทัดขสถานหรือสถานพินิจ ที่กำหนดไว้

2) **สถานที่แยกผู้ป่วยเพื่อรักษา (Regional XDR-TB Hub)** หมายถึง โรงพยาบาลซึ่งเขตสุขภาพคัดเลือกไว้เพื่อรับดูแลรักษาผู้ป่วย XDR-TB ไว้ในโรงพยาบาล เป็นโรงพยาบาลที่มีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร ด้านสถานที่ ด้านการบริหารจัดการ และมีการจัดการสถานที่ตามแนวทางการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค (Guidelines for Prevention and Control of tuberculosis transmission) ซึ่งอาจเป็น โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน หรือ โรงพยาบาลเอกชน ที่มีห้องแยกที่เป็นห้อง negative pressure หรือห้องแยกโรคติดเชื้อที่พร้อมใช้งาน หรือห้องแยกที่สามารถควบคุมการแพร่กระจายเชื้อได้ และมีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว หรืออายุรแพทย์ หรือ

แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคระบบทางเดินหายใจ หรือแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคติดเชื้อ และ ทีมสหวิชาชีพ ร่วมกันดูแลรักษาผู้ป่วย XDR-TB อย่างใกล้ชิดตามมาตรฐาน โดยมีผู้เชี่ยวชาญการดูแลรักษาวัณโรคต้อยา ระดับเขตและ/หรือระดับประเทศ เป็นที่ปรึกษา

- กรุงเทพมหานคร ให้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงและการบริหารจัดการของสำนักงานนโยบาย/สำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร เขตสุขภาพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- นอกพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้เขตสุขภาพที่ 1 – 12 กำหนด โดยอาจมีเขตละ 1 แห่ง หรือมากกว่าก็ได้ ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการและการสนับสนุนของเขตสุขภาพนั้นๆ
- กรณีเรือนจำ ทัดตสสถาน สถานที่แยกผู้ป่วยเพื่อรักษา หมายถึง ทัดตสสถาน โรงพยาบาลราชทัณฑ์

3) สถานที่ดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง หมายถึง ที่พักอาศัย บ้านผู้ป่วย หรือสถานที่ที่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อกำหนดขึ้น เพื่อติดตามดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง ในช่วงที่ไม่ได้อยู่ใน regional XDR-TB Hub โดยต้องมีการจัดการสถานที่ตามแนวทางการป้องกัน และควบคุมการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคของกรมควบคุมโรค มีทีมสหวิชาชีพของ regional XDR-TB Hub ร่วมกับโรงพยาบาลและเครือข่ายในพื้นที่กำกับติดตามดูแลรักษาผู้ป่วย อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง จนครบกำหนดการรักษา

4) ศูนย์การดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรคต้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมากระดับเขต (regional XDR-TB Center) หมายถึง โรงพยาบาลที่มีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญการดูแลรักษาวัณโรคต้อยาและสหวิชาชีพ โดยเขตสุขภาพคัดเลือกให้เป็นที่พักพิงในการดูแลรักษาผู้ป่วย XDR-TB ในสถานที่แยกผู้ป่วยเพื่อรักษา (regional XDR-TB Hub) และการดูแลรักษาผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องโดยโรงพยาบาลและเครือข่ายในพื้นที่

5) โรงพยาบาลและเครือข่ายในพื้นที่ หมายถึง โรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) หรือศูนย์บริการสาธารณสุข (ศบส.) ซึ่งใกล้ชิดกับผู้ป่วย มีแพทย์และทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาล และเจ้าหน้าที่ของ รพ.สต. หรือ ศบส. ร่วมดูแลรักษาผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องในช่วงที่ไม่ได้อยู่ใน regional XDR-TB Hub โดยประสานงานและความร่วมมือกับแพทย์และทีมสหวิชาชีพของ regional XDR-TB Hub

ในการติดตามการรักษา ติดตามอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา บริหารจัดการเรื่องการเดินทางและกำหนดนัดของ regional XDR-TB Hub การสนับสนุนและความช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัว และอื่นๆ

2.5 คณะผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลรักษาวัณโรคดื้อยา (DR-TB clinical experts)

2.5.1 คณะผู้เชี่ยวชาญ ระดับประเทศ (National DR-TB clinical experts หรือ National DR-TB consultants) หมายถึง คณะผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลรักษาวัณโรคดื้อยาระดับประเทศซึ่งมีหน้าที่ให้คำปรึกษาสำนักวัณโรค กรมควบคุมโรค ในการพิจารณาและกำหนดแนวทางการดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรคดื้อยา ของประเทศ เป็นพี่เลี้ยงให้กับคณะผู้เชี่ยวชาญระดับเขต เป็นที่ปรึกษาหรือร่วมเป็นที่ปรึกษาการดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาของ regional XDR-TB hub หรือโรงพยาบาลในพื้นที่ สนับสนุนการพัฒนาการบริหารจัดการดูแลรักษาโดยมีผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง ให้เกิดการประสานงานการส่งต่อผู้ป่วยระหว่างโรงพยาบาลและเครือข่ายในพื้นที่ การติดตามและจัดการเชิงรุกด้านความปลอดภัยของการใช้ยา (active TB drug safety monitoring and management, aDSM) และการสนับสนุนช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัวแบบองค์รวม

2.5.2 คณะผู้เชี่ยวชาญ ระดับเขต (Regional DR-TB clinical experts หรือ Regional DR-TB consultants) หมายถึง คณะผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลรักษาวัณโรคดื้อยา ระดับเขตสุขภาพซึ่งมีหน้าที่ให้คำปรึกษา แพทย์และทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาลที่เป็น regional XDR-TB hub และโรงพยาบาลในพื้นที่ ในการดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาตามมาตรฐาน สนับสนุนการบริหารจัดการดูแลรักษาโดยมีผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง ให้เกิดการประสานงานการส่งต่อผู้ป่วยระหว่างโรงพยาบาลและเครือข่ายในพื้นที่ การติดตามและจัดการเชิงรุกด้านความปลอดภัยของการใช้ยา และการสนับสนุนช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัวแบบองค์รวม

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ในการป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก

พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย (เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา) ซึ่งการดำเนินการตามมาตรการทางกฎหมายในการป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก มีดังนี้

3.1 การเฝ้าระวังโรคติดต่อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก

3.1.1) ในกรณีที่ข้อมูลจากการเฝ้าระวัง การสอบสวนโรค หรือการแจ้งหรือรายงานตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ซึ่งมีการพาดพิงถึงตัวบุคคลทั้งที่ระบุตัวได้หรือไม่สามารถระบุตัวได้ จะต้องเก็บเป็นความลับและประมวลผลโดยไม่เปิดเผยชื่อ ทั้งนี้การประมวลผลดังกล่าวจะต้องเหมาะสมและตรงกับวัตถุประสงค์ในการป้องกันและควบคุมโรค เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่ออาจเปิดเผยข้อมูลบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรักษา การป้องกัน การควบคุมโรคติดต่ออันตราย หรือการเกิดโรคระบาด ซึ่งมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน โดยได้รับคำยินยอมจากเจ้าของข้อมูลหรือตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด [มาตรา 10]

3.1.2) กรณีพบผู้มีเหตุอันควรสงสัยหรือผู้ป่วย XDR-TB เกิดขึ้น ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ [มาตรา 31] โดยการแจ้งให้ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้ง ในกรณีที่มีโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดเกิดขึ้น พ.ศ. 2560^{11, 12} ซึ่งให้บุคคลดังต่อไปนี้แจ้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

(1) เจ้าบ้านหรือผู้ควบคุมดูแลบ้าน หรือแพทย์ผู้ทำการรักษาพยาบาล ในกรณีที่พบผู้มีเหตุอันควรสงสัยหรือผู้ป่วย XDR-TB เกิดขึ้นในบ้าน

(2) ผู้รับผิดชอบในสถานพยาบาล ในกรณีที่พบผู้มีเหตุอันควรสงสัยหรือผู้ป่วย XDR-TB เกิดขึ้นในสถานพยาบาล

(3) ผู้ทำการชันสูตรหรือผู้รับผิดชอบในสถานที่ที่ได้มีการชันสูตร ในกรณีที่ได้มีการชันสูตรทางการแพทย์ตรวจพบว่ามีหรืออาจมีเชื้ออันเป็นเหตุของ XDR-TB

(4) เจ้าของหรือผู้ควบคุมสถานประกอบการหรือสถานที่อื่นใด ในกรณีที่พบผู้มีเหตุอันควรสงสัยหรือผู้ป่วย XDR-TB เกิดขึ้นในสถานที่นั้น

การแจ้งตาม (1) หรือ (4) ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกรมควบคุมโรคในราชการบริหารส่วนกลางหรือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่ภายใน 3 ชั่วโมง นับแต่พบผู้ที่เป็หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็น XDR-TB เว้นแต่กรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่อาจแจ้งภายใน 3 ชั่วโมงได้ ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดตอดังกล่าวทันทีที่สามารถกระทำได้

การแจ้งตาม (2) หรือ (3) ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกรมควบคุมโรคในส่วนกลางหรือหน่วยงานส่วนกลางที่อยู่ในระดับพื้นที่ภายใน 3 ชั่วโมง นับแต่พบผู้มีเหตุอันควรสงสัยหรือผู้ป่วย XDR-TB เว้นแต่กรณีที่มีไม่อาจแจ้งภายใน 3 ชั่วโมงได้ ให้รีบแจ้งทันทีที่สามารถทำได้

ในกรณีที่เป็นการแจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อที่ในพื้นที่จังหวัดนั้นๆ เมื่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่ได้รับแจ้งแล้ว ให้แจ้งโดยวิธีการทางโทรศัพท์ต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดตอสังกัดกรมควบคุมโรคในส่วนกลางหรือหน่วยงานส่วนกลางที่อยู่ในระดับพื้นที่ (สำนักงานป้องกันควบคุมโรค หรือสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง) ภายใน 1 ชั่วโมง เว้นแต่กรณีที่ไม่อาจแจ้งโดยวิธีการทางโทรศัพท์ได้ ให้ดำเนินการตามวิธีการหนึ่งวิธีการใดที่กำหนดไว้ตามสมควร

วิธีการแจ้งให้ดำเนินการตามวิธีการหนึ่งวิธีการใด ดังต่อไปนี้

- (1) แจ้งโดยตรงต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ
- (2) แจ้งทางโทรศัพท์
- (3) แจ้งทางโทรสาร
- (4) แจ้งเป็นหนังสือ
- (5) แจ้งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์
- (6) วิธีการอื่นใดที่อธิบดีกรมควบคุมโรคประกาศกำหนดเพิ่มเติม

(ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้ง ในกรณีที่มีโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดเกิดขึ้น พ.ศ. 2560)

ผู้ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งตามมาตรา 31 ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท [มาตรา 50]

เมื่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อได้รับแจ้งแล้ว ให้แจ้งคณะกรรมการโรคติดต่อ จังหวัด/กรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี และรายงานข้อมูลนั้นให้กรมควบคุมโรคทราบ โดยเร็ว [มาตรา 32]

3.1.3) กรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการระบาดของวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิด รุนแรงมาก เกิดขึ้นในต่างประเทศ ให้กรมควบคุมโรคประสานงานไปยังองค์การอนามัยโลก เพื่อขอข้อมูลดังกล่าว [มาตรา 33]

3.2 การป้องกันและควบคุมวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก

1) เมื่อพบผู้มีเหตุอันควรสงสัยหรือผู้ป่วย XDR-TB ในเขตพื้นที่ใด ให้เจ้าพนักงาน ควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่นั้นมีอำนาจดำเนินการเอง หรือออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ใด ดำเนินการ ดังต่อไปนี้ [มาตรา 34]

- ให้ผู้มีเหตุอันควรสงสัยหรือผู้ป่วย XDR-TB มารับการตรวจหรือรักษา และ เพื่อความปลอดภัยอาจดำเนินการโดยการแยกกัก กักกัน หรือคุมไว้สังเกต ณ สถานที่ซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อกำหนดไว้ จนกว่าจะได้รับการตรวจและการชันสูตรทางการแพทย์ว่าพ้นระยะติดต่อของโรคหรือสิ้นสุด เหตุอันควรสงสัย [มาตรา 34 (1)] ทั้งนี้ การแยกกัก กักกัน หรือคุมไว้สังเกต ควรพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม มีการจัดการดูแลรักษาผู้ป่วย อย่างบูรณาการโดยเน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง (Integrated, patient-centred cares) รวมถึงการช่วยเหลือดูแลสุขภาพจิตและด้านเศรษฐกิจสังคม ไม่ให้ ผู้ป่วยถูกตีตราหรือเลือกปฏิบัติจากสังคม สามารถใช้ชีวิตตามปกติได้มากที่สุด
- ให้เจ้าของบ้าน ผู้ครอบครอง หรือผู้พักอาศัยในบ้าน โรงเรือน สถานที่ หรือ พาหนะที่มีผู้ป่วย XDR-TB แก่ไขปรับปรุงการสุขาภิบาลให้ถูกสุขลักษณะ เพื่อการควบคุมและป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ [มาตรา 34 (4)] ห้ามผู้ใด กระทำการหรือดำเนินการใดๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดสภาวะที่ไม่ถูกสุขลักษณะ

ซึ่งอาจเป็นเหตุให้เชื้อ XDR-TB แพร่ออกไปสู่ผู้อื่นได้ [มาตรา 34 (6)] รวมถึงการห้ามผู้ใดเข้าหรือออกจากที่เอกเทศ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ [มาตรา 34 (7)]

- การค้นหาผู้สัมผัสและกลุ่มเสี่ยง เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อสามารถเข้าไปในบ้าน โรงเรือน สถานที่ หรือพาหนะ ที่มีหรือสงสัยว่ามีผู้ป่วย XDR-TB เพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมมิให้มีการแพร่กระจายเชื้อ [มาตรา 34 (8)]
- ดำเนินการสอบสวนโรค หากพบว่าผู้ป่วยหรือการระบาดของ XDR-TB ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อแจ้งต่อคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด หรือคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี และรายงานข้อมูลนั้นให้กรมควบคุมโรคทราบโดยเร็ว

2) ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนเพื่อเป็นการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อหรือการระบาดของ XDR-TB ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานคร มีอำนาจในพื้นที่ความรับผิดชอบของตน สั่งให้ผู้มีเหตุอันควรสงสัยหรือผู้ป่วย XDR-TB หยุดการประกอบอาชีพเป็นการชั่วคราว [มาตรา 35(2)] สั่งห้ามผู้มีเหตุอันควรสงสัยหรือผู้ป่วย XDR-TB เข้าไปในสถานที่ชุมนุมชน โรงมหรสพ สถานศึกษา หรือสถานที่อื่นใด เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ [มาตรา 35(3)]

ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ตามมาตรา 34 (1) (6) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท [มาตรา 51]

ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ตามมาตรา 34 (7) (8) หรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ตามมาตรา 35 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ [มาตรา 52]

3) การป้องกันและควบคุมโรค ในบริเวณช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นสนามบิน ท่าเรือ และพื้นที่ชายแดน ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็น XDR-TB ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อประจำด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ มีอำนาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวถูกแยกกัก กักกัน คมไว้สังเกต [มาตรา 42]

บทที่ 4

แนวทางปฏิบัติเมื่อพบผู้ป่วยหรือผู้มีเหตุอันควร สงสัยว่าเป็นวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก

4.1 แนวทางปฏิบัติของโรงพยาบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

โรงพยาบาล หน่วยงานที่มีห้องปฏิบัติการวัณโรค หน่วยงานควบคุมโรค หน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคติดต่อ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเตรียมความพร้อมโดยการพัฒนาศักยภาพทีมสหวิชาชีพและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ประสานหาแหล่งงบประมาณ สนับสนุนการดำเนินงานในพื้นที่รับผิดชอบ จัดให้มีอุปกรณ์เครื่องมือทางห้องปฏิบัติการ อย่างเพียงพอ และมีการบริหารจัดการหรือซ่อมแผนปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ สามารถตอบโต้ เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น ได้อย่างรวดเร็ว เหมาะสมและปลอดภัย เพื่อรองรับกรณีที่พบผู้มีเหตุอันควรสงสัยหรือผู้ป่วยเป็น XDR-TB โดยเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่นั้น มีอำนาจดำเนินการเอง หรือออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ใดดำเนินการ ดังต่อไปนี้

4.1.1 กรณีพบผู้มีเหตุอันควรสงสัยเป็น XDR-TB

ผู้มีเหตุอันควรสงสัยเป็น XDR-TB ได้แก่ ผู้ป่วยวัณโรคที่สัมผัสผู้ป่วย XDR-TB หรือ ผู้ป่วย MDR-TB หรือ pre XDR-TB ที่มีลักษณะข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้

- ปฏิเสธการรักษา หรือไม่ยินยอมให้มียูเอ็กซ์กับการกินยา
- มีความเสี่ยงสูงต่อการขาดการรักษา เช่น โรคจิตเวช/คนเร่ร่อน/ติดสุราเรื้อรัง/ใช้สารเสพติด เป็นต้น
- ไม่ปฏิบัติตามแผนการรักษา เช่น กินหรือฉีดยาไม่สม่ำเสมอ

กรณีพบผู้มีเหตุอันควรสงสัยเป็น XDR-TB ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) แยกผู้มีเหตุอันควรสงสัยเป็น XDR-TB เพื่อรอผลวินิจฉัยในสถานที่ที่โรงพยาบาลกำหนดไว้ ซึ่งอาจจะเป็นห้องแยกโรคติดต่อทางเดินหายใจที่พร้อมใช้งาน

หรือห้องแยกที่สามารถควบคุมการแพร่กระจายเชื้อได้ ตามแนวทางการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค

2) ส่งเสริมหรือสิ่งส่งตรวจที่เหมาะสมเพื่อทดสอบความไวต่อยาแนวที่สองทุกราย โดยใช้วิธีการทดสอบความไวต่อยาแนวที่สองตามวิธีที่องค์การอนามัยโลกรับรอง เช่น line probe assay ซึ่งสามารถส่งตรวจที่ห้องปฏิบัติการของสำนักวัณโรค (สวร.) สำนักงานป้องกันควบคุมโรค (สคร.) สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง (สปคม.) หรือห้องปฏิบัติการที่สามารถดำเนินการตรวจทดสอบความไวต่อยาแนวที่สองได้ตามภาคผนวก ง. ทั้งนี้ระยะเวลาในการเก็บสิ่งส่งตรวจ การส่งไปยังห้องปฏิบัติการและการรายงานผลการตรวจขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการ ข้อจำกัดและบริบทของแต่ละโรงพยาบาล

3) หากผลตรวจไม่ใช่ XDR-TB แต่เป็น DS-TB, MDR-TB หรือ preXDR-TB ให้ดูแลรักษาตามมาตรฐาน เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญและทีมสหวิชาชีพ ญาติสนับสนุนการดูแลอย่างใกล้ชิดและผู้ป่วยต้องให้ความร่วมมือในการรักษา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการดื้อยาเพิ่มจนอาจเป็น XDR-TB ได้

4.1.2 กรณีพบผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็น XDR-TB

กรณีพบผู้ป่วยเป็น XDR-TB ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ให้ห้องปฏิบัติการที่ทำการตรวจทดสอบความไวต่อยาแนวที่สอง (อาจเป็นห้องปฏิบัติการของสำนักวัณโรค (สวร.) สำนักงานป้องกันควบคุมโรค (สคร.) โรงพยาบาล หรือห้องปฏิบัติการของหน่วยงานอื่นๆ) รายงานผู้บังคับบัญชา และให้แจ้งผลการตรวจฯ ไปยังเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกรมควบคุมโรค ในราชการบริหารส่วนกลาง และทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (situation awareness team, SAT) กรมควบคุมโรค/สวร./สคร./สปคม. ภายใน 3 ชั่วโมง และสอดคล้องตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งในกรณีที่มีโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดเกิดขึ้น พ.ศ. 2560 รวมทั้งแจ้งห้องปฏิบัติการของโรงพยาบาลที่ส่งสิ่งส่งตรวจเพื่อทดสอบความไวต่อยาแนวที่สอง

- กรณีห้องปฏิบัติการของสำนักวัณโรค ตรวจพบ XDR-TB ให้รายงานผู้อำนวยการสำนักวัณโรค แจ้ง SAT ของสำนักวัณโรค แจ้งผู้รับผิดชอบงานวัณโรคดื้อยาระดับประเทศ และแจ้งห้องปฏิบัติการของโรงพยาบาลที่ส่งตรวจ (แผนภูมิที่ 1)

- กรณีห้องปฏิบัติการในกรุงเทพมหานคร (ยกเว้นสำนักวัณโรค) ตรวจพบ XDR-TB ให้รายงานผู้บังคับบัญชา แจ้งผู้อำนวยการสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง แจ้ง SAT สปคม. (หรือ SAT กรมควบคุมโรค) และแจ้งห้องปฏิบัติการของโรงพยาบาลที่ส่งตรวจ (แผนภูมิที่ 2)
- กรณีห้องปฏิบัติการของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1-12 ตรวจพบ XDR-TB ให้รายงานผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรค แจ้ง SAT สคร. แจ้งผู้รับผิดชอบงานวัณโรคตื้อยาระดับเขต แจ้งห้องปฏิบัติการของสำนักวัณโรค และแจ้งห้องปฏิบัติการของโรงพยาบาลที่ส่งตรวจ (แผนภูมิที่ 3)
- กรณีห้องปฏิบัติการนอกกรุงเทพมหานคร (ยกเว้น สคร.) ตรวจพบ XDR-TB ให้รายงานผู้บังคับบัญชา แจ้งผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรค แจ้งทีม SAT สคร. และแจ้งห้องปฏิบัติการของโรงพยาบาลที่ส่งตรวจ (แผนภูมิที่ 4)

2) เมื่อ SAT ได้รับแจ้งแล้ว ให้แจ้งต่อ SAT กรมควบคุมโรค และ SAT ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งทีมปฏิบัติการสอบสวนควบคุมโรค (joint investigation team, JIT)

- กรณี SAT กรมควบคุมโรคได้รับแจ้ง ให้รายงานผู้บังคับบัญชา แจ้ง SAT ของ สสจ. สคร./ สปคม./ กทม. เขตสุขภาพ (ถ้ามี) และแจ้ง SAT สำนักวัณโรค พร้อมทั้งแจ้งทีม JIT ของส่วนกลาง เพื่อพิจารณาลงพื้นที่สอบสวนโรค ภายใน 24 ชั่วโมง
- กรณี SAT ของสำนักวัณโรคได้รับแจ้ง ให้รายงานผู้บังคับบัญชา แจ้ง SAT ของกรมควบคุมโรค สคร./ สปคม. ที่พบผู้ป่วย
- กรณี SAT ของ สคร. หรือ สปคม. ได้รับแจ้ง ให้รายงานผู้บังคับบัญชา แจ้ง SAT ของกรมควบคุมโรค สสจ./ กทม. เขตสุขภาพ (ถ้ามี) และแจ้ง SAT สำนักวัณโรค พร้อมทั้งแจ้งทีม JIT ของ สคร./ สปคม./ กทม. เพื่อพิจารณาลงพื้นที่ร่วมสอบสวนโรค

3) เมื่อ SAT ของจังหวัดได้รับแจ้ง ให้รายงานผู้บังคับบัญชา แจ้งทีมสอบสวนโรคของจังหวัดและหน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่ (communicable disease control unit, CDCU) เพื่อสอบสวนโรคภายใน 12 ชั่วโมง (รายละเอียดตาม

หัวข้อ 4.6) และให้แจ้งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดหรือคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาเปิดศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (EOC) เพื่อและควบคุมสถานการณ์วัณโรคดื้อยาในจังหวัด

4) เมื่อห้องปฏิบัติการของโรงพยาบาลได้รับทราบผลตรวจเป็น XDR-TB และให้แจ้งคลินิกวัณโรคหรือหน่วยงานที่ดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรคของโรงพยาบาล และกลุ่มงานเวชกรรมสังคมหรือกลุ่มงานที่ได้รับมอบหมาย โดยเร็วที่สุด

5) เมื่อคลินิกวัณโรคหรือหน่วยงานที่ดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรคของโรงพยาบาลได้รับแจ้ง ให้เตรียมข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องของผู้ป่วย เตรียมข้อมูลสำหรับขอรับสนับสนุนยา XDR-TB และแจ้งแพทย์ โดยเร็วที่สุด

6) เมื่อกลุ่มงานเวชกรรมสังคมหรือกลุ่มงานที่ได้รับมอบหมายได้รับแจ้ง ให้รายงานผู้บังคับบัญชา เตรียมจัดประชุมทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาล เพื่อการบริหารจัดการดูแลรักษาผู้ป่วย และประสานการส่งต่อไปยังสถานที่แยกผู้ป่วยเพื่อรักษา (regional XDR-TB hub)

7) ให้กลุ่มงานเวชกรรมสังคมหรือกลุ่มงานที่ได้รับมอบหมาย ของ regional XDR-TB hub รายงานผู้บังคับบัญชา เตรียมจัดประชุมทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาลเพื่อเตรียมการรับผู้ป่วยไว้ในโรงพยาบาล ประสานการขอรับสนับสนุนยา XDR-TB (โดยใช้แบบฟอร์มที่ปรับปรุงล่าสุดจากเว็บไซต์ของสำนักวัณโรค) และประสานผู้เชี่ยวชาญระดับเขต/ประเทศ ตลอดจนรับผิดชอบประชุมติดตามการบริหารจัดการดูแลรักษาผู้ป่วยระหว่างอยู่ในโรงพยาบาล และประสานกับหน่วยงานภายนอกโรงพยาบาล

8) ให้ทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาลที่พบผู้ป่วย และ/หรือของโรงพยาบาลที่เป็น regional XDR-TB hub ชี้แจงทำความเข้าใจต่อผู้ป่วยและญาติ เกี่ยวกับแผนการดูแลรักษาวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก การปฏิบัติตัวใน regional XDR-TB hub และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

9) ระหว่างการรักษาใน regional XDR-TB hub ให้ทีมสหวิชาชีพของ regional XDR-TB hub และทีมสหวิชาชีพของ regional XDR-TB center ร่วมกันดูแลรักษาผู้ป่วยตามมาตรฐาน โดยมีผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง มีผู้เชี่ยวชาญระดับเขต/ประเทศเป็นที่ปรึกษา ร่วมกันประเมินและประสานความช่วยเหลือด้านต่างๆ ให้ผู้ป่วยและครอบครัว ให้สุศึกษาและคำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและญาติเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนัก

รับผิดชอบและมีวินัยในการฉีด/กินยาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อการรักษาให้หาย สามารถปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมทั้งขณะรับการรักษาใน regional XDR-TB hub และเมื่อกลับไปรักษาต่อที่บ้านหรือที่พักอาศัย

ผู้ป่วยควรรับการรักษาใน regional XDR-TB hub จนกว่าผลการตรวจเสมหะด้วยกล้องจุลทรรศน์ เป็นลบติดต่อกันอย่างน้อย 2 ครั้ง ห่างกันอย่างน้อย 7 วัน (แผนภูมิที่ 5 แผนภูมิที่ 6 และหัวข้อที่ 4.3.2 ระยะเวลาการแยกผู้ป่วยเพื่อดูแลรักษาอย่างใกล้ชิดโดยทีมสหวิชาชีพ)

10) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขอำเภอที่เกี่ยวข้อง ประชุมทีมสหวิชาชีพของ regional XDR-TB hub ทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาลและเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อเตรียมความพร้อมของการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง หลังผู้ป่วยออกจาก regional XDR-TB hub การบริหารจัดการเพื่อการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในโรงพยาบาลและในชุมชน และการบริหารจัดการเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมวัณโรคดื้อยาในกลุ่มผู้สัมผัส เช่น คัดเลือกผู้จัดการเพื่อดูแลผู้ป่วยโดยเฉพาะ (case manager) ทั้งที่ regional XDR-TB hub โรงพยาบาลในพื้นที่และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อร่วมกันให้คำแนะนำผู้ป่วยและญาติเรื่องการปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ ให้คำแนะนำหรือประสานความช่วยเหลือในการจัดที่อยู่อาศัยหรือบ้านของผู้ป่วยตามแนวทางควบคุมป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ กำหนดพื้นที่และเส้นทางเฉพาะเมื่อผู้ป่วยเข้ารับบริการในโรงพยาบาลเพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อในโรงพยาบาล ประสานสถานที่ทำงานหรือสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการดูแลรักษาผู้ป่วยและการติดตามตรวจผู้สัมผัส ติดตามกำกับการดูแลรักษาผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอจนครบกำหนดการรักษา

ผู้ป่วยควรงดการเดินทางออกนอกบ้าน/ที่พักอาศัย จนกว่าผลการเพาะเลี้ยงเชื้อวัณโรคเป็นลบ ติดต่อกัน 2 ครั้ง ห่างกันอย่างน้อย 30 วัน และควรจำกัดการเดินทางออกนอกบ้าน/ที่พักอาศัย จนกว่าครบกำหนดการรักษา กรณีตรวจพบผลเสมหะกลับเป็นบวก ทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาลในพื้นที่ควรแจ้งผู้ป่วยให้เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลที่เป็น regional XDR-TB hub (แผนภูมิที่ 5 แผนภูมิที่ 6 และหัวข้อที่ 4.3.3 ระยะเวลาการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง)

11) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/สำนักงานมัย กรุงเทพมหานคร บริหารจัดการให้มีการประชุมคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามนโยบายและแนวทางปฏิบัติ จัดทำแผนเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม XDR-TB ในพื้นที่ พิจารณาเปิดศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (EOC) เพื่อติดตามสถานการณ์ในพื้นที่ และรายงานสถานการณ์ XDR-TB ในพื้นที่ต่อกรมควบคุมโรค

12) กรมควบคุมโรค สำนักกัมโรค สำนักระบาดวิทยา สำนักโรคติดต่อทั่วไป สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1-12 สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง ศูนย์กฎหมาย และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง กำหนดนโยบาย วางระบบและแนวทางปฏิบัติ ติดตามสถานการณ์ในพื้นที่อย่างเข้มข้น สนับสนุนการดำเนินงานให้กับพื้นที่ และรายงานสถานการณ์ XDR-TB ต่อคณะกรรมการด้านวิชาการและคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ

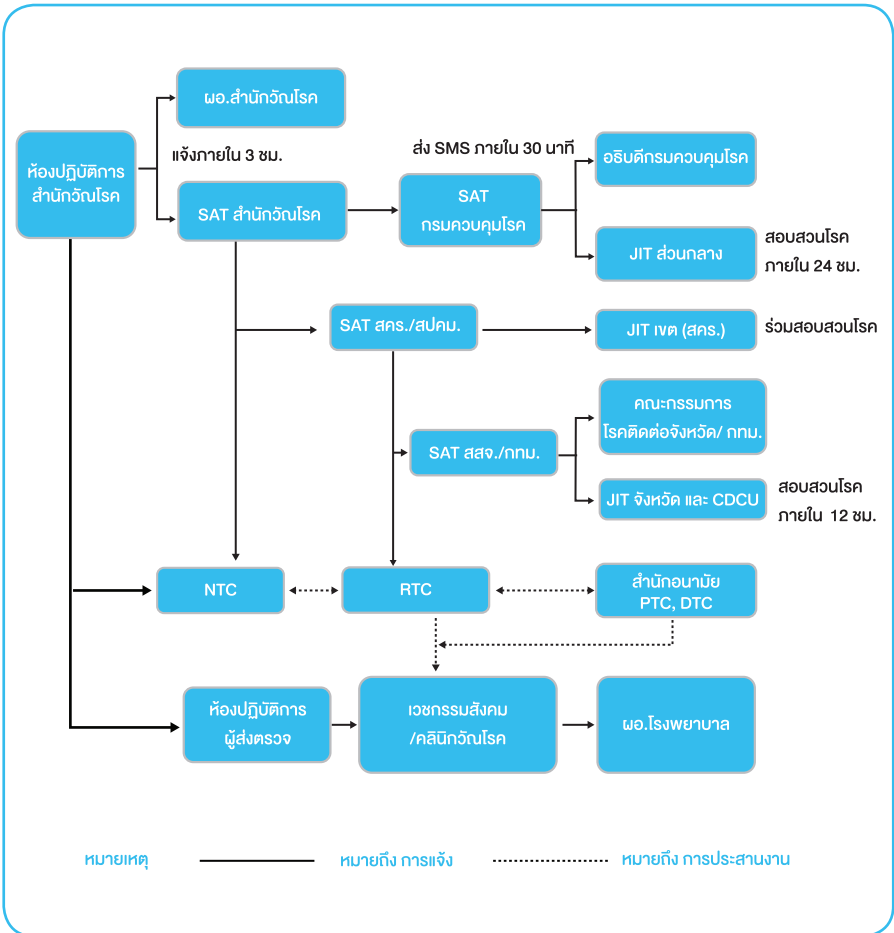
13) หน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ให้การสนับสนุนดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดเพื่อประโยชน์ต่อการป้องกัน ควบคุม XDR-TB (รายละเอียดเพิ่มเติมตามบทที่ 5 บทบาทของหน่วยงานด้านสาธารณสุขและหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถปรับบทบาทการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และสภาพปัญหาอุปสรรคของผู้ป่วย โดยคำนึงถึงเป้าหมายสำคัญ คือ ความสำเร็จของการรักษา และการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อสู่ผู้อื่น

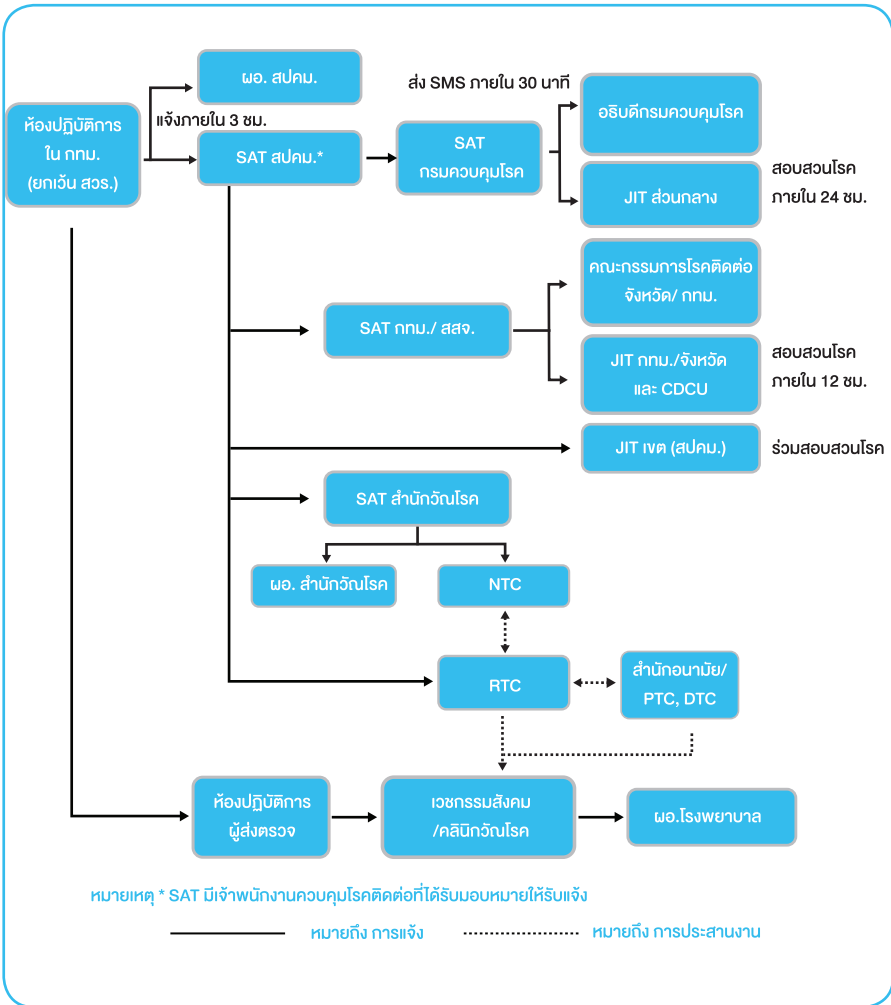
แผนภูมิที่ 1

ขั้นตอนการแจ้งกรณีพบผู้ป่วย XDR-TB โดยห้องปฏิบัติการสำนักวัณโรค

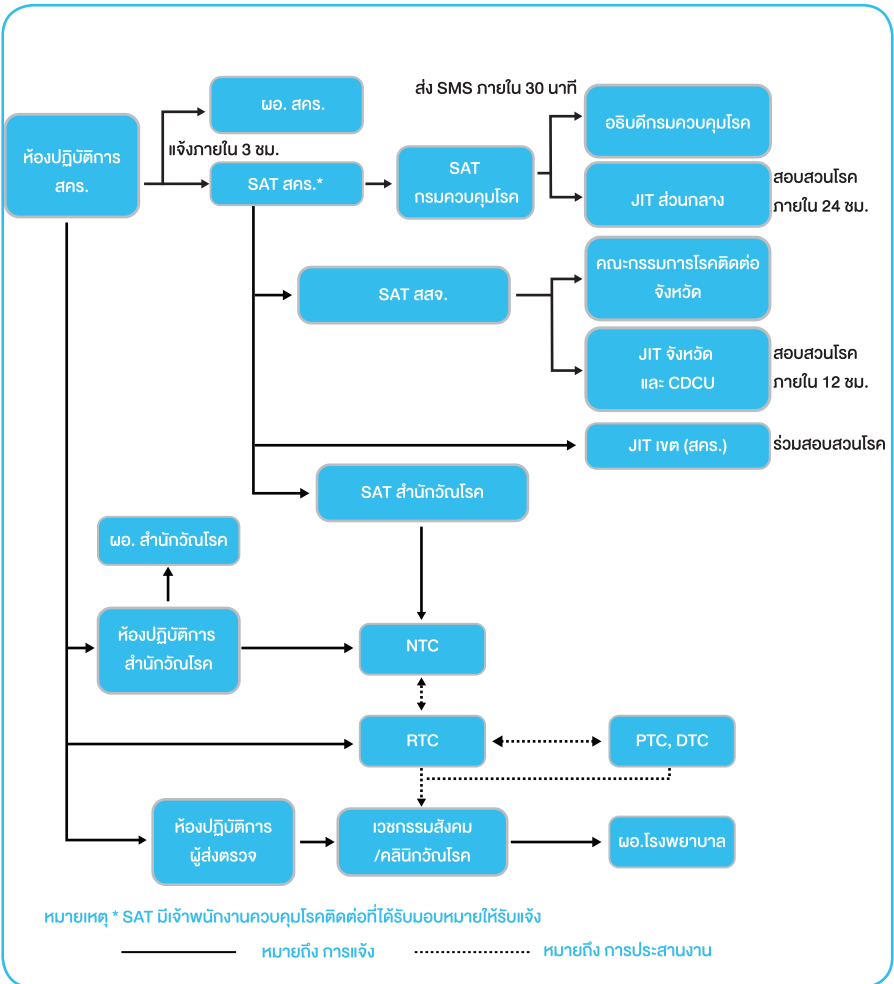
แผนภูมิที่ 2

ขั้นตอนการแจ้งกรณีผู้ป่วย XDR-TB โดยห้องปฏิบัติการที่อยู่ใน กรุงเทพมหานคร (ยกเว้น สำนักวัณโรค)

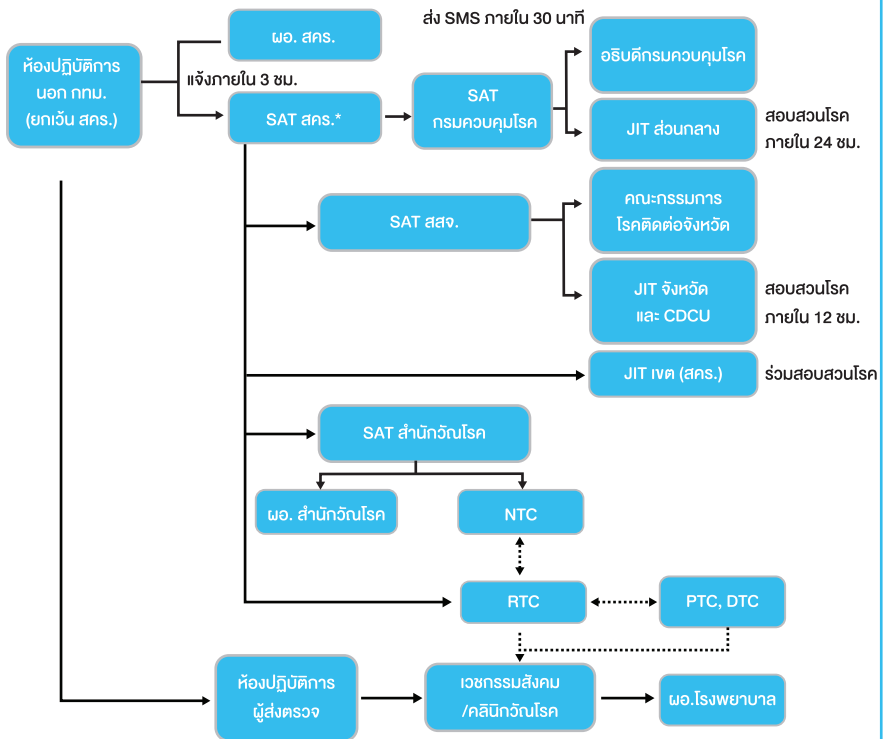
แผนภูมิที่ 3

ขั้นตอนการแจ้งกรณีพบผู้ป่วย XDR-TB โดยห้องปฏิบัติการ
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1-12

แผนภูมิที่ 4

ขั้นตอนการแจ้งกรณีพบผู้ป่วย XDR-TB โดยห้องปฏิบัติการ
นอกกรุงเทพมหานคร (ยกเว้น สำนักงานป้องกันควบคุมโรค)

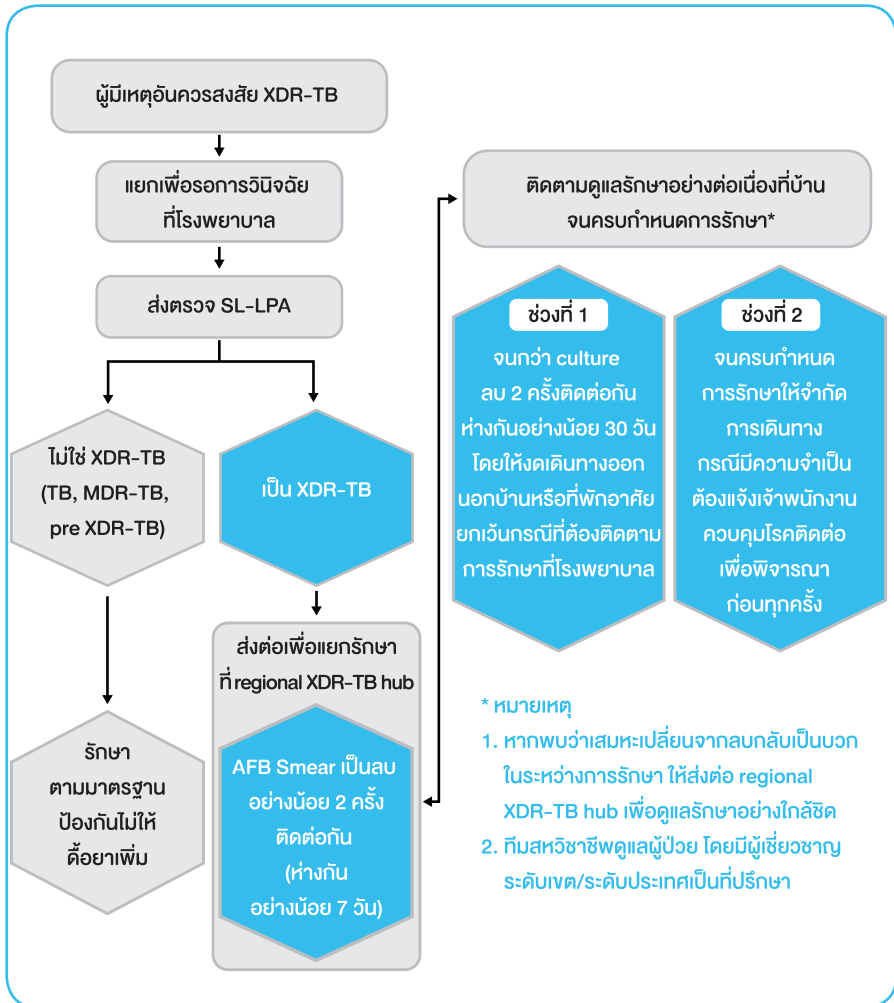

หมายเหตุ * SAT มีเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อที่ได้รับมอบหมายให้รับแจ้ง

————— หมายถึง การแจ้ง   ..... หมายถึง การประสานงาน

แผนภูมิที่ 5

แนวปฏิบัติในการแยกผู้ป่วยเพื่อวินิจฉัยและรักษา

4.2 สถานที่แยกผู้ป่วยเพื่อวินิจฉัย ดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด และดูแลรักษาต่อเนื่อง

4.2.1 สถานที่แยกผู้มีเหตุอันควรสงสัย XDR-TB เพื่อวินิจฉัย

เมื่อพบผู้มีเหตุอันควรสงสัยเป็น XDR-TB ต้องส่งเสมหะหรือส่งส่งตรวจที่เหมาะสม เพื่อทดสอบความไวต่อยาแนวที่สองทุกราย **ในขณะที่ยังรอผลตรวจให้แยกผู้ป่วยไว้ในสถานที่ที่โรงพยาบาลกำหนดไว้ ซึ่งอาจจะเป็นห้องแยกโรคติดเชื้อ หรือห้องพิเศษ หรือเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม** โดยดำเนินการตามหลักการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค

กรณีสถานบริการสาธารณสุข สังกัดกรุงเทพมหานคร ให้พิจารณาส่งต่อผู้ป่วยไปโรงพยาบาลเครือข่ายในพื้นที่กรุงเทพมหานครกำหนด

กรณีโรงพยาบาลเอกชน ถ้าไม่มีสถานที่แยกตัวผู้ป่วยให้พิจารณาส่งต่อไปยังเครือข่ายที่มีพื้นที่รองรับการแยกผู้ป่วย หรือส่งต่อโรงพยาบาลภาครัฐ

กรณีเรือนจำ ทัดตสถานที่หรือสถานพินิจ คือห้องแยกโรคของเรือนจำ หรือสถานที่ที่เรือนจำ ทัดตสถานที่หรือสถานพินิจ กำหนดไว้

4.2.2 สถานที่แยกผู้ป่วยเพื่อดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด โดยทีมสหวิชาชีพ (Regional XDR-TB Hub)

เป็นโรงพยาบาลที่เขตสุขภาพหรือกรุงเทพมหานครพิจารณาคัดเลือกโรงพยาบาลที่มีความพร้อมด้านสถานที่ ด้านบุคลากรและด้านการบริหารจัดการ ไว้เป็นสถานที่แยกผู้ป่วย XDR-TB ของเขตสุขภาพ เพื่อดูแลรักษาอย่างใกล้ชิดโดยทีมสหวิชาชีพ ซึ่งอาจเป็น โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สถาบัน หรือโรงพยาบาลเอกชน ที่มีห้องแยกผู้ป่วยเพื่อรักษาควรเป็นห้อง negative pressure **หรือห้องแยกโรคติดเชื้อที่พร้อมใช้งาน** หรือห้องแยกที่สามารถควบคุมการแพร่กระจายเชื้อได้ มีแพทย์เวชปฏิบัติครอบครัว หรืออายุรแพทย์ หรือแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคติดเชื้อ หรือแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคระบบทางเดินหายใจ พร้อมทีมสหวิชาชีพร่วมดูแลรักษา

ระหว่างที่ผู้ป่วยรับการรักษาในโรงพยาบาลที่เป็น regional XDR-TB hub เป็นโอกาสให้ทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาลที่เป็น regional XDR-TB hub สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ป่วยและครอบครัว เพื่อสามารถประเมินสภาพด้านต่างๆ ของผู้ป่วย

และครอบครัว ประสานความสนับสนุนช่วยเหลือจากแหล่งต่างๆ ให้ผู้ศึกษาและ
คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและญาติเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความความตระหนัก รับผิดชอบ
และมีวินัยในการฉีดและกินยาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อการรักษาให้หาย สามารถปฏิบัติตน
ให้ถูกต้องเหมาะสมทั้งขณะรับการรักษาใน regional XDR-TB hub และเมื่อกลับไปรักษา
ต่อบ้านหรือที่พักอาศัย และเตรียมความพร้อมของทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาลและ
เครือข่ายในพื้นที่ สำหรับการดูแลรักษาต่อเนื่องหลังจากออกจาก regional XDR-TB hub

เนื่องจากผู้ป่วยบางรายอาจจำเป็นต้องอยู่ในโรงพยาบาลเป็นระยะเวลานาน
ทีมสหวิชาชีพควรพิจารณาให้มีกิจกรรมเพื่อเสริมพลัง ส่งเสริมกำลังใจและความร่วมมือ
สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็นและเหมาะสม

ทั้งนี้ เขตสุขภาพสามารถเลือกหรือปรับรูปแบบ regional XDR-TB hub
ตามบริบทของพื้นที่และอาจมีแห่งเดียวหรือหลายแห่ง ขึ้นอยู่กับความพร้อมในการบริหาร
จัดการของเขตสุขภาพ หรือกรุงเทพมหานคร โดยทีมสหวิชาชีพของ regional XDR-TB
hub และทีมสหวิชาชีพของ regional XDR-TB center ต้องร่วมกันดูแลรักษาผู้ป่วย
แบบองค์รวมและเน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง (integrated, patient-centered cares)
จนกว่าจะพ้นระยะแพร่เชื้อ

กรณีกรุงเทพมหานคร สถานที่แยกผู้ป่วยเพื่อดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด
โดยทีมสหวิชาชีพ (Regional XDR-TB Hub) อาจพิจารณาให้มีในทุกโรงพยาบาล หรือเลือก
บางโรงพยาบาล อาจกำหนดไว้ในแต่ละเขตของกรุงเทพมหานคร ขึ้นอยู่กับข้อตกลงและ
การบริหารจัดการของสำนักการแพทย์และสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร และหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง

กรณีโรงพยาบาลเอกชน โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สถาบัน หรือสถาน
พยาบาลที่ไม่ได้สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือกรุงเทพมหานคร
ให้พิจารณาโรงพยาบาลตามสิทธิ์หรือประกันสุขภาพของผู้ป่วยเป็นสถานที่แยกผู้ป่วยเพื่อ
ดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด

4.2.3 สถานที่ดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง

เมื่อผู้ป่วย XDR-TB พ้นจากระยะแพร่เชื้อและทีมสหวิชาชีพพิจารณาแล้ว
ให้ออกจาก regional XDR-TB hub รับการรักษาแบบผู้ป่วยนอก ทีมสหวิชาชีพของ
โรงพยาบาลในพื้นที่ร่วมกับทีมสหวิชาชีพของ regional XDR-TB hub และ regional

XDR-TB center ร่วมกันดูแลรักษาผู้ป่วยแบบองค์รวมและเน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง (integrated, patient-centered cares) ต่อเนื่องจนครบกำหนดการรักษา เช่น คัดเลือกผู้จัดการเพื่อดูแลผู้ป่วยโดยเฉพาะ (case manager) ทั้งที่ regional XDR-TB hub โรงพยาบาลในพื้นที่และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อร่วมกันให้คำแนะนำหรือประสานความช่วยเหลือเพื่อจัดการที่พักอาศัยหรือบ้านของผู้ป่วยให้เป็นไปตามแนวทางการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค ประเมินความเสี่ยงต่อการขาดยาและประสานความช่วยเหลือสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจสังคมและจิตใจ เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติได้มากที่สุด ไม่ถูกตีตราหรือเลือกปฏิบัติจากครอบครัวและสังคม ติดตามกำกับดูแลรักษาผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอจนครบกำหนดการรักษา กรณีผู้ป่วยจำเป็นต้องเดินทางไปรับบริการตรวจรักษาที่โรงพยาบาล ควรประสานวันเวลาที่เหมาะสม ดำเนินการตามพื้นที่และเส้นทางเฉพาะที่กำหนด เพื่อลดการรอคอยที่แผนกต่างๆ และลดการแพร่กระจายเชื้อในโรงพยาบาล

กรณีพบว่า ผู้ป่วยที่อยู่ระหว่างการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง ณ ที่พักอาศัยหรือที่บ้านของผู้ป่วย เสมหะเปลี่ยนจาก**ลบก๊ับเป็นบวก** ให้ทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาลในพื้นที่แจ้งผู้ป่วยและประสาน regional XDR-TB hub เพื่อส่งตัวกลับไปรับการรักษาที่ regional XDR-TB hub จนกว่าจะพ้นระยะแพร่เชื้อ

4.3 ระยะเวลาการแยกผู้ป่วยเพื่อวินิจฉัย ดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด และดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง

4.3.1 ระยะเวลาการแยกผู้ป่วยเพื่อวินิจฉัย

เมื่อพบผู้มีเหตุอันควรสงสัยเป็น XDR-TB ให้โรงพยาบาลในพื้นที่รับผิดชอบเก็บเสมหะที่มีคุณภาพ ส่งตรวจที่ห้องปฏิบัติการที่มีศักยภาพในการทดสอบความไวต่อยาแนวที่สอง ซึ่งอาจเป็นห้องปฏิบัติการของสำนักวัณโรค สำนักงานป้องกันควบคุมโรค โรงพยาบาล สถาบันหรือห้องปฏิบัติการของหน่วยงานอื่นๆ ทั้งนี้

การทดสอบความไวต่อยาแนวที่สองตามวิธีที่องค์การอนามัยโลกรับรอง เช่น Line probe assay สำหรับทดสอบความไวต่อยาแนวที่สอง (SL-LPA) ใช้ระยะเวลาในการตรวจและรายงานผลภายใน 5-7 วัน แต่ทั้งนี้ระยะเวลาในเก็บสิ่งส่งตรวจ

การส่งไปยังห้องปฏิบัติการ ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการ ข้อจำกัดและบริบทของแต่ละโรงพยาบาลด้วย **รวมระยะเวลาแยกเพื่อวินิจฉัยอย่างน้อย 5 – 7 วัน**

4.3.2 ระยะเวลาการแยกผู้ป่วยเพื่อดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด โดยทีมสหวิชาชีพ

ผู้ป่วยได้รับการรักษา XDR-TB ที่ regional XDR-TB hub โดยทีมสหวิชาชีพของ regional XDR-TB Hub ร่วมกับทีมสหวิชาชีพของ regional XDR-TB center จนกว่าจะพ้นระยะแพร่เชื้อ ซึ่งพิจารณาจากผล AFB smear เป็นลบอย่างน้อย 2 ครั้งติดต่อกัน โดยห่างกันอย่างน้อย 7 วัน **รวมระยะเวลารักษาที่ regional XDR-TB hub อย่างน้อย 30 วัน**

ทั้งนี้ คณะผู้เชี่ยวชาญการดูแลรักษาวัณโรคดื้อยาระดับประเทศ ให้คำแนะนำว่า ทีมสหวิชาชีพควรร่วมกันประเมินผู้ป่วยก่อนพิจารณาให้ออกจากโรงพยาบาลไปดูแลรักษาอย่างต่อเนื่องที่บ้านหรือที่พักอาศัย ว่าผู้ป่วยได้รับยาที่มีประสิทธิภาพ (effective regimen) อย่างสม่ำเสมออย่างน้อย 2 สัปดาห์ อาการทางคลินิกดีขึ้น (เช่น ไข้ลดลง ไอน้อยลง รับประทานอาหารได้มากขึ้น) ไม่มีอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา มีทีมสหวิชาชีพดูแลต่อเนื่อง และมั่นใจได้ว่า หลังจากออกจากโรงพยาบาลแล้ว ผู้ป่วยสามารถปฏิบัติตามเพื่อแยกตัวเองหรือป้องกันการแพร่กระจายเชื้อสู่ผู้อื่น ผู้ป่วยและญาติให้ความร่วมมือกับทีมสหวิชาชีพในการดูแลผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด ทีมสหวิชาชีพมีความพร้อมให้ในการดูแลอย่างต่อเนื่อง สามารถบริหารจัดการเจ้าหน้าที่ผีดุและผู้กำกับการกักขังได้อย่างต่อเนื่อง

4.3.3 ระยะเวลาการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง

หลังจากที่ผู้ป่วยได้รับการพิจารณาโดยทีมสหวิชาชีพของ regional XDR-TB hub ให้ออกจาก regional XDR-TB hub และได้รับการรักษาแบบผู้ป่วยนอกได้ ทีมสหวิชาชีพของ regional XDR-TB hub และโรงพยาบาลและเครือข่ายในพื้นที่ร่วมกันดูแลรักษาผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง ณ ที่พักอาศัยหรือที่บ้านของผู้ป่วย จนครบกำหนดการรักษาแบ่งเป็น 2 ช่วง ดังนี้

การดูแลรักษาอย่างต่อเนื่องช่วงที่ 1 จนกว่ามีผลการเพาะเลี้ยงเชื้อกลับเป็นลบ ซึ่งหมายถึง มีผลการเพาะเลี้ยงเชื้อเป็นลบ (sputum culture conversion) 2 ครั้ง ห่างกันอย่างน้อย 30 วัน ให้งดเดินทางออกนอกบ้านหรือที่พักอาศัย ยกเว้นกรณีที่ต้องติดตามการรักษาที่โรงพยาบาล

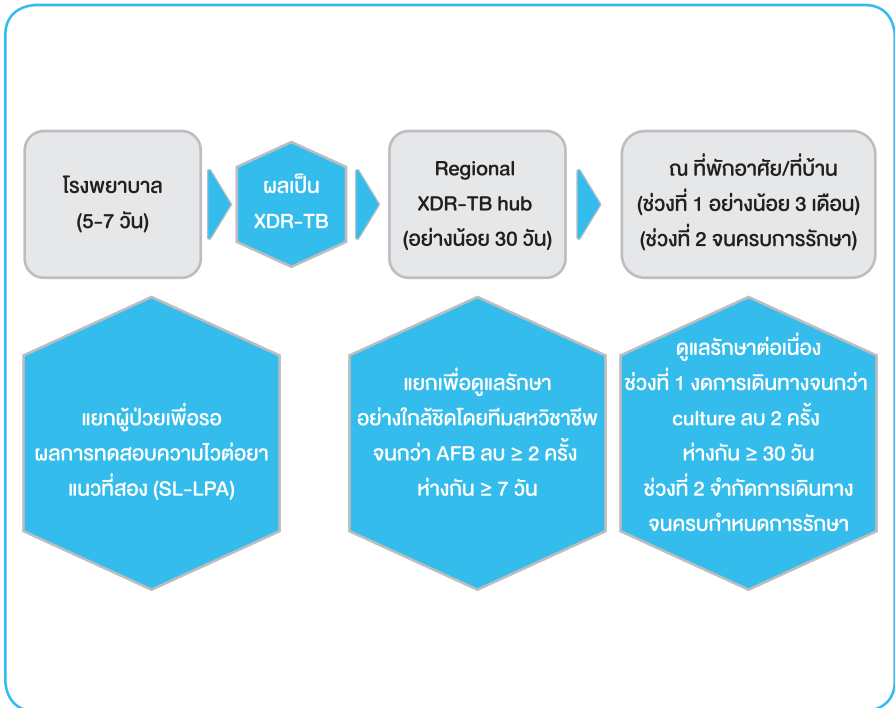
กรณีมีความจำเป็นเดินทางออกนอกสถานที่พักอาศัย ให้ทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาลและเครือข่ายในพื้นที่พิจารณาเป็นรายบุคคล โดยคำนึงถึงโอกาสที่จะแพร่เชื้อให้ผู้อื่น และต้องให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อก่อนเดินทางทุกครั้ง เช่น ใส่หน้ากากอนามัย งดเว้นการเดินทางโดยรถโดยสารสาธารณะ หรือมีมาตรการที่สนับสนุน เช่น มีรถรับส่งเฉพาะเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อให้ผู้อื่น กำหนดพื้นที่และเส้นทางด่วนพิเศษสำหรับผู้ป่วย เป็นต้น **ระยะเวลาการดูแลรักษาต่อเนื่องช่วงที่ 1 อย่างน้อย 3 เดือน**

การดูแลรักษาอย่างต่อเนื่องช่วงที่ 2 หลังผลการเพาะเลี้ยงเชื้อเป็นลบ **จนครบกำหนดการรักษา** ซึ่งหมายถึง การดูแลต่อเนื่องตามมาตรฐานจนครบกำหนดการรักษา (ระยะเวลาการรักษาทั้งหมดอย่างน้อย 20 เดือน) โดยจำกัดการเดินทาง ยกเว้นกรณีที่ต้องติดตามการรักษาที่โรงพยาบาล

กรณีมีความจำเป็นต้องเดินทางออกนอกที่พักอาศัย ให้ผู้ป่วยแจ้งทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาลและเครือข่ายในพื้นที่เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ประเมินความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายเชื้อและการขาดยา ให้คำแนะนำ บริหารจัดการและประสานเพื่อให้ได้รับการรักษาต่อเนื่อง

แผนภูมิที่ 6

ระยะเวลาการแยกเพื่อรอการวินิจฉัย แยกเพื่อดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด และดูแลรักษาต่อเนื่องจนครบกำหนดการรักษา

4.4 แนวทางปฏิบัติเมื่อพบผู้ป่วยหรือผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมากในพื้นที่เรือนจำ

4.4.1 กรณีผู้ต้องขังที่มีเหตุอันควรสงสัยเป็น XDR-TB ซึ่งได้แก่ กลุ่มผู้ป่วย MDR-TB และ pre XDR-TB ทุกราย

1) ผู้มีเหตุอันควรสงสัยเป็น XDR-TB ต้องส่งเสมหะหรือสิ่งส่งตรวจที่เหมาะสมเพื่อทดสอบความไวต่อยาแนวที่สอง **ทุกราย** โดยใช้วิธีการทดสอบความไวต่อยาแนวที่สองที่องค์การอนามัยโลกรับรอง เช่น line probe assay ซึ่งสามารถส่งตรวจที่ห้องปฏิบัติการของสำนักวัณโรค สำนักงานป้องกันควบคุมโรค สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง และห้องปฏิบัติการที่สามารถดำเนินการตรวจทดสอบความไวต่อยาแนวที่สองได้ ตามเอกสารภาคผนวก ง. ในขณะที่รอผลตรวจให้แยกผู้ป่วยไว้ในห้องแยกโรคหรือสถานที่ที่เรือนจำที่กำหนดไว้โดยดำเนินการตามแนวทางการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค

2) หากผลตรวจทางห้องปฏิบัติการพบว่าไม่ใช่ XDR-TB แต่เป็น DS-TB, MDR-TB/ pre XDR-TB ให้ดูแลรักษาตามมาตรฐาน และผู้ป่วยต้องให้ความร่วมมือในการรักษา เพื่อป้องกันไม่ให้อาการผู้ป่วยดื้อยาเพิ่ม จนอาจเป็น XDR-TB ได้

4.4.2 กรณีผู้ต้องขังที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็น XDR-TB

1) ห้องปฏิบัติการที่ทำการทดสอบความไวต่อยาแนวที่สอง แจ้งผลการตรวจฯ ต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกรมควบคุมโรคติดต่อในราชการบริหารส่วนกลาง ผ่านทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (situation awareness team, SAT) ภายใน 3 ชั่วโมง ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งในกรณีที่มีโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดเกิดขึ้น พ.ศ. 2560 และแจ้งห้องปฏิบัติการของโรงพยาบาลที่ส่งตรวจทดสอบความไวต่อยาแนวที่สอง (แนบปฏิบัติเดียวกับหัวข้อ 4.1.2)

2) เมื่อทีม SAT ได้รับแจ้ง ให้รายงานผู้บังคับบัญชา แจ้ง SAT ที่เกี่ยวข้อง และแจ้งทีมสอบสวนโรค และหน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่ เพื่อดำเนินการสอบสวนโรคต่อไป

3) เมื่อห้องปฏิบัติการของโรงพยาบาลฯ ได้รับแจ้ง ให้แจ้งเจ้าหน้าที่คลินิก
โรคของโรงพยาบาลฯ

4) เมื่อเจ้าหน้าที่คลินิกโรคของโรงพยาบาลฯ ได้รับแจ้ง ให้รายงาน
ผู้อำนวยการโรงพยาบาล แจ้งพยาบาลเรือนจำหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และแจ้ง
ผู้ประสานงานวัณโรคระดับอำเภอและผู้ประสานงานวัณโรคระดับจังหวัด

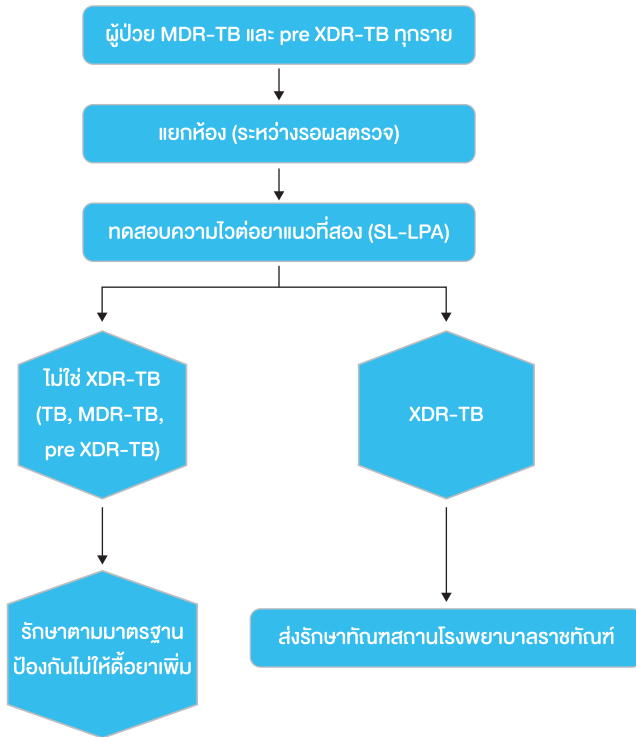
5) เมื่อพยาบาลเรือนจำหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้รับแจ้ง
ให้รายงานผู้บังคับบัญชา เพื่อผู้อำนวยการและสนับสนุนการส่งตัวผู้ป่วยไปรับการรักษา
ที่ทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ การสอบสวนโรค และการติดตามตรวจผู้สัมผัสโรค
ทุก 6 เดือนอย่างน้อย 2 ปี

6) ระหว่างการรักษา เป็นโอกาสสำหรับทีมสหวิชาชีพของทันตสถาน
โรงพยาบาลราชทัณฑ์ ในการให้สุศึกษาและคำปรึกษาแก่ผู้ป่วยเพื่อให้ผู้ป่วยมีความรู้
ความเข้าใจ ความตระหนัก มีวินัยในการฉีดยาและกินยาอย่างสม่ำเสมอ สามารถปฏิบัติตน
ให้ถูกต้องเหมาะสม ทั้งระหว่างรับการรักษาที่ทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ เมื่อกลับ
ไปยังเรือนจำเดิม ย้ายเรือนจำ และเมื่อพ้นโทษ

7) กรณีผู้ป่วยพ้นโทษในระหว่างการรักษา ให้ทีมสหวิชาชีพของทันตสถาน
โรงพยาบาลราชทัณฑ์ประสานโรงพยาบาลในพื้นที่ เพื่อประสานและบริหารจัดการดูแล
รักษาผู้ป่วยต่อจนครบกำหนด

แผนภูมิที่ 7

แนวทางปฏิบัติเมื่อพบผู้ป่วย XDR-TB ในพื้นที่เรือนจำ

4.5 การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคต่อยาชนิดรุนแรงมาก

โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่ดูแลรักษาผู้ป่วย และที่พักอาศัยของผู้ป่วย ควรมีการบริหารจัดการตามแนวทางการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค (Guidelines for Prevention and Control of tuberculosis transmission) ดังนี้

4.5.1 แนวทางการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคต่อยาในสถานพยาบาล¹³

1) มาตรการด้านการบริหารจัดการ (Administrative measure)

เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญที่สุด มีวัตถุประสงค์เพื่อลดความเสี่ยงต่อการสูญเสียชีวิตของผู้ป่วยที่อยู่ในอากาศที่ออกมาพร้อมกับฝอยละอองเสมหะ ของผู้ป่วยหรือผู้ที่สงสัยว่าป่วย

- โรงพยาบาลที่แยกผู้ที่มีเหตุอันควรสงสัยเพื่อรอผลวินิจฉัย จัดสถานที่ซึ่งอาจจะเป็นหอผู้ป่วยที่แยกจากหอผู้ป่วยอื่น หรือ เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมและมีระบบการบริหารจัดการตามแนวทางการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค
- โรงพยาบาลที่เป็น regional XDR-TB hub จัดให้มีห้องแยกผู้ป่วยเป็นห้อง negative pressure หรือห้องแยกโรคติดเชื้อ หรือห้องแยกที่สามารถควบคุมการแพร่กระจายเชื้อได้ มีแพทย์เวชปฏิบัติครอบครัว หรืออายุรแพทย์ หรือแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคติดเชื้อ หรือแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคระบบทางเดินหายใจ พร้อมทั้งทีมสหวิชาชีพร่วมดูแลรักษา
- กำหนดให้บุคลากรที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านการป้องกันวัณโรค และผู้ที่มีความรู้ด้านวิศวกรรมเกี่ยวกับระบบหมุนเวียนอากาศทำหน้าที่ในการวางแผน พัฒนาแนวทางการป้องกันการติดเชื้อวัณโรคในสถานพยาบาล ควบคุมดูแลให้มีการดำเนินการและประเมินประสิทธิภาพของแผนงานป้องกันวัณโรคในสถานพยาบาล
- กำหนดจุดคัดกรองผู้มีอาการทางระบบทางเดินหายใจ เพื่อแยกให้รับบริการ ณ จุดบริการและตามเส้นทางที่กำหนด

- พัฒนาระบบการตรวจทางห้องปฏิบัติการให้มีความรวดเร็วและแม่นยำ รวมทั้งระบบการรายงานผลการตรวจที่ฉับไว
- ให้การวินิจฉัยและการรักษาผู้ป่วยวัณโรคอย่างเหมาะสมและแยกผู้ป่วยโดยเร็วที่สุด
- จัดทำแนวทางปฏิบัติในการทำลายเชื้อและการทำให้ปราศจากเชื้อของอุปกรณ์ที่ใช้กับผู้ป่วย
- ให้ความรู้และฝึกอบรมบุคลากรเกี่ยวกับควบคุมป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ
- จัดสถานที่เก็บเสมหะผู้ป่วยหรือผู้มีอาการสงสัย ให้เป็นที่โปร่ง มีอากาศถ่ายเทดี มีแสงแดดส่องถึง มีหลังคาเพื่อกันฝน และควรติดตั้งอ่างล้างมือในบริเวณเก็บเสมหะด้วย

2) มาตรการควบคุมด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental control)

โดยการลดปริมาณเชื้อที่มีอยู่ในอากาศ เน้นให้มีการไหลเวียนที่ดีของอากาศภายในพื้นที่รอตรวจ ห้องตรวจ หอผู้ป่วยหรือภายในหน่วยงาน

- จัดสิ่งแวดล้อมให้อากาศถ่ายเทเพียงพอในบริเวณที่มีผู้ป่วยสงสัยรอตรวจ โดยให้อากาศถ่ายเทออกสู่ภายนอกอาคาร

3) มาตรการป้องกันส่วนบุคคล (Personal protection) เป็นการ

ดำเนินการเพื่อลดความเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อวัณโรคของบุคลากรในหน่วยงานที่ให้การตรวจวินิจฉัยหรือรักษาผู้ที่สงสัยว่าป่วยเป็นวัณโรคดื้อยา บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานต้องสวมอุปกรณ์ป้องกันระบบทางเดินหายใจที่สามารถกรองอนุภาคที่มีขนาดเล็กกว่า 1 ไมครอน เช่น N95, N99 เป็นต้น

4.5.2 แนวทางการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคดื้อยาในชุมชนและในครอบครัว

หลักสำคัญคือต้องค้นหาผู้ป่วยวัณโรคในชุมชนให้พบโดยเร็ว โดยเฉพาะกลุ่มที่มีความเสี่ยง เพื่อนำไปสู่การรักษาที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพ เป็นวิธีที่จะตัดวงจรการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคดื้อยาได้โดยเร็ว โดยมาตรการที่พึงปฏิบัติ คือ

1) มาตรการด้านการบริหารจัดการ (Administrative measure)

- ในระยะเวลาที่ดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง ช่วงที่ 1 ก่อนมีผลการเพาะเลี้ยง

เชื้อกลับเป็นลบ ให้งดเดินทางออกนอกพื้นที่ ช่วงที่ 2 หลังมีผลการเพาะเลี้ยงเชื้อกลับเป็นลบ ให้จำกัดการเดินทาง จนครบกำหนดการรักษา กรณีมีความจำเป็น ให้ทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาลและเครือข่ายในพื้นที่พิจารณาเป็นรายบุคคล โดยคำนึงถึงโอกาสที่จะแพร่เชื้อให้ผู้อื่น และต้องให้ข้อแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อก่อนเดินทางทุกครั้ง

- ควรแยกห้องนอนจนกว่าผลเสมหะเป็นลบ
- หลีกเลี่ยงการคลุกคลีใกล้ชิดกับบุคคลในครอบครัว หรือใช้ผ้าปิดปากปิดจมูกเมื่อต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทุกครั้งที่มีอาการไอ จาม
- ทิ้งกระดาษทิชชูที่ใช้เช็ดน้ำมูก น้ำลาย และเสมหะ ในถังขยะที่มีถุงรองรับและมีฝาปิด
- บ้วนเสมหะในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด ทำลายเสมหะโดยการเผาหรือบ้วนเสมหะในโถส้วมแล้วชักโครกทิ้ง
- ซักผ้าเช็ดหน้าด้วยผงซักฟอกและผึ่งแดดให้แห้ง
- ไม่คลุกคลีใกล้ชิดกับเด็กเล็กโดยเฉพาะเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปี ผู้สูงอายุ หรือคนที่มีโรคประจำตัวหรือภาวะเสี่ยงต่อวัณโรค
- ผู้ป่วยต้องรักษาสุขภาพให้แข็งแรง ด้วยการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ออกกำลังกาย พักผ่อนให้เพียงพอ งดสูบบุหรี่ งดดื่มสุรา งดยาเสพติด
- ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้สัมผัสและผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้กำลังใจในการรักษา ไม่แสดงความรังเกียจต่อผู้ป่วย เพื่อลดการตีตรา (stigma) และเลือกปฏิบัติ (discrimination)

2) มาตรการควบคุมด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental control)

- จัดที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน เปิดประตูหน้าต่างให้อากาศภายในบ้านถ่ายเทได้สะดวก ให้มีการระบายอากาศที่ดี มีแสงแดดส่องทั่วถึง รักษาบ้านเรือนให้สะอาด
- ควรอยู่ในห้องที่มีอากาศถ่ายเทได้ดี มีแสงแดดส่องถึง

3) มาตรการป้องกันส่วนบุคคล (Personal protection)

- เวลาไอหรือจาม ให้ใช้กระดาษทิชชูหรือผ้าเช็ดหน้าปิดปากและจมูกทุกครั้งและล้างมือให้สะอาดบ่อยๆ

4.5.3 มาตรการการลดความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายและติดเชื้อไวรัส ในพื้นที่เรือนจำ/ทัณฑสถาน

1) มาตรการด้านการบริหารจัดการ (Administrative measure)

เพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อไวรัสในเรือนจำ/ทัณฑสถาน

- การค้นหาผู้ป่วยอย่างรวดเร็ว
- แยกผู้ป่วย แยกห้อง/พื้นที่
- การวินิจฉัยโรคโดยเร็ว
- ให้การรักษาตามมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ
- บุคลากรทุกคนที่ปฏิบัติงานในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ควรได้รับการอบรมให้ความรู้และข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับไวรัส
- ควรมีการแยกผู้ที่มีเหตุอันควรสงสัย ต้องแยกจากผู้ป่วยไวรัสอื่นๆ ด้วยการอยู่ห้องแยกจนกว่าผลเสมหะจะเป็นลบ โดยสภาพห้องแยกควรมีลักษณะเพดานสูง การระบายอากาศที่ดี
- ผู้ป่วยที่มีอาการสงสัยไวรัสควรได้รับการวินิจฉัยโดยเร็ว

2) มาตรการควบคุมด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental control)

- จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับการระบายอากาศด้วยวิธีธรรมชาติ และให้แสงแดดส่องถึง
- ถ้ามีการระบายอากาศไม่ดี ควรพิจารณาใช้วิธีการทำลายเชื้อในอากาศโดยอาศัยมาตรการควบคุมด้านวิศวกรรม

3) มาตรการป้องกันส่วนบุคคล (Personal protection) เช่นเดียวกับ การดำเนินการในสถานพยาบาล

- บุคลากรใช้หน้ากาก particulate respirator เช่น N95 เมื่อดูแลผู้ป่วยในห้องแยกที่มีการระบายอากาศไม่ดีเพียงพอ

- ผู้ป่วยวัณโรคระยะแพร่เชื้อ แนะนำให้ใช้หน้ากากอนามัยชนิด
ครึ่งเดียวทั้ง ไม่ควรเป็นหน้ากากแบบผ้า
- ควรมีสบู่หรือเจลล้างมือสำหรับฆ่าเชื้อโรค

หมายเหตุ ศึกษาเพิ่มเติมในแนวทางการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค
(Guidelines for Prevention and Control of tuberculosis transmission)

4.6 การสอบสวนวัณโรคต่อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก¹⁴

เมื่อพบผู้ป่วยวัณโรคต่อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก ให้ดำเนินการสอบสวนโรค
ทุกราย โดยทีมร่วมสอบสวนโรค (Joint investigation team, JIT) ของจังหวัดและ
เจ้าหน้าที่ในหน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่ (CDCU) เริ่มดำเนินการสอบสวนโรค
เบื้องต้นภายใน 12 ชั่วโมง ทีม JIT ระดับเขตร่วมสอบสวน และทีม JIT ของกรมควบคุมโรค
ลงพื้นที่เพื่อร่วมและสาคิการสอบสวนโรคภายใน 24 ชั่วโมง

การดำเนินการสอบสวนโรคให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ
สอบสวนโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
ประกาศ และตามแนวทางปฏิบัติที่กรมควบคุมโรคประกาศกำหนด

การสอบสวนวัณโรคต่อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก แต่ละราย มีแนวทางปฏิบัติ
ดังนี้

- 1) ทบทวนรายละเอียดของผู้ป่วยแต่ละราย (Case review)
- 2) ค้นหาและตรวจผู้สัมผัสโรค (Contact investigation) และค้นหาผู้ป่วยที่เป็น
แหล่งแพร่เชื้อ (Source case investigation)

4.6.1 การทบทวนรายละเอียดของผู้ป่วย (Case review)

มีวัตถุประสงค์ 4 ข้อ คือ เพื่อ (1) ทบทวนข้อมูลของผู้ป่วยแต่ละราย
จากบันทึกของโรงพยาบาล เพื่อยืนยันการวินิจฉัย การรักษาและผลการรักษา (2) ประเมิน
ความเสี่ยงและโอกาสในการแพร่กระจายเชื้อ (3) ค้นหาและควบคุมปัจจัยทางสังคมและ
สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการแพร่กระจายเชื้อ และ(4) ประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม
และจิตใจ ของผู้ป่วยและครอบครัว

การทบทวนข้อมูลของผู้ป่วย

- ทบทวนข้อมูลของผู้ป่วยแต่ละราย จากบันทึกและฐานข้อมูลต่างๆ ของโรงพยาบาล เช่น เวชระเบียนของผู้ป่วย ทะเบียนชั้นสูตรวัณโรค ทะเบียนผู้ป่วยวัณโรค ทะเบียนผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาที่ได้รับ การรักษาด้วยยาแนวที่สอง ฐานข้อมูลภาพเอกซเรย์หรือการถ่ายภาพทางการแพทย์ ฐานข้อมูล ICD10 ฐานข้อมูลการส่งจ่ายยา ฐานข้อมูล TBCM กรณีผู้ป่วยรับตรวจการรักษาหลายแห่ง ควรประสานขอข้อมูลให้ได้มากที่สุด
- ยืนยันการวินิจฉัย XDR-TB โดยตรวจสอบข้อมูลการส่งทดสอบความไวต่อยา ทั้งโดยวิธี genotypic และ phenotypic DST ทั้งแนวที่หนึ่งและแนวที่สอง
- ทบทวนข้อมูลการรักษาและผลการรักษาของผู้ป่วยตั้งแต่การรักษาครั้งแรก จนถึงปัจจุบัน เพื่อสรุปเบื้องต้นว่า ผู้ป่วยเป็น XDR-TB ในรายใหม่ หรือ ในรายที่เคยได้รับการรักษาวัณโรคมาก่อน

การสัมภาษณ์ผู้ป่วย

- ควรเลือกเวลาและสถานที่ที่ผู้ป่วยสะดวก มีความเป็นส่วนตัว ก่อนการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ควรแนะนำตัว เริ่มพูดคุยเรื่องทั่วๆ ไปที่ผู้ป่วยสามารถพูดเล่าได้ง่ายๆ เช่น อาการก่อนการวินิจฉัย อาการหลังได้รับการรักษา การเดินทางไปโรงพยาบาล/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้คำรับรองเรื่องการรักษาข้อมูลเป็นความลับ และใช้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการดูแลรักษา ป้องกันควบคุมโรคเท่านั้น
- ประเมินความรู้ ความเชื่อ การรับรู้เรื่องวัณโรค และการยอมรับการรักษาวัณโรคที่ได้รับ ความสามารถในการประเมินอาการตนเอง และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ การปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ เช่น การใส่หน้ากากอนามัยที่ถูกต้อง ความสม่ำเสมอในการกินยาหรือฉีดยา การเยี่ยมบ้านของเจ้าหน้าที่ ความยอมรับการกำกับกับการกินยา ความพึงพอใจต่อบริการของโรงพยาบาล หรือการเยี่ยมบ้าน หรือการกำกับกับการกินยา

- สัมภาษณ์วิถีชีวิตของผู้ป่วยและครอบครัว อาชีพรายได้และภาระหนี้สิน ประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตใจของผู้ป่วยและครอบครัว จากการเจ็บป่วยหรือจากการตีตรา เลือกปฏิบัติ เช่น การสูญเสียรายได้หรือการขาดรายได้ ถูกไล่ออกจากงาน ถูกพักงานโดยไม่ได้รับเงินเดือน ถูกให้ออกจากการเรียนหรือการสอบ ความวิตกกังวล การเปิดเผยตัวหรือปกปิดความลับ ต่อครอบครัว เพื่อนเรียนหรือเพื่อนร่วมงาน ครูหรือหัวหน้าหรือนายจ้าง เพื่อนบ้าน หรือชุมชน

การพิจารณาคัดเลือกผู้ป่วย (index case) เพื่อทำการค้นหาและตรวจผู้สัมผัส (contact investigation) และค้นหาผู้ป่วยที่เป็นแหล่งแพร่เชื้อ (source case investigation)

- กรณีพบผู้ป่วยวัณโรคปอด หรือหลอดลม หรือกล่องเสียง ที่มีผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการยืนยันเป็น XDR-TB ให้ทำ contact investigation ทุกราย ไม่ว่าจะมียาหรือไม่มีก็ตาม
- กรณีพบ XDR-TB ในผู้ป่วยรายใหม่หรือกลับเป็นซ้ำ หรือผู้ป่วย XDR-TB เป็นเด็กอายุน้อยกว่า 5 ปี ให้ค้นหา source case ด้วย

4.6.2 การค้นหาและตรวจผู้สัมผัสโรค (Contact Investigation) และการค้นหาผู้ป่วยที่เป็นแหล่งแพร่เชื้อ (Source case Investigation) ของผู้ป่วย XDR-TB

มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ (1) เพื่อค้นหาผู้สัมผัสโรค จัดทำทะเบียนและติดตามตรวจผู้สัมผัสโรค (2) เพื่อค้นหาผู้ป่วยในผู้สัมผัสโรค และ (3) เพื่อค้นหาผู้ป่วยที่เป็นแหล่งแพร่เชื้อ (source case)

1) ผู้สัมผัสวัณโรค (contacts of TB case) หมายถึง บุคคลที่สัมผัสกับผู้ป่วยวัณโรคที่เป็น index case ในช่วงตั้งแต่ 3 เดือนก่อน index case มียาหรือก่อนการวินิจฉัยของ index case (เลือกระยะเวลาที่ยาวนานกว่า) จนถึง index case พ้นระยะแพร่เชื้อ ผู้สัมผัสโรค แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

- ผู้สัมผัสร่วมบ้าน (Household contact) หมายถึง บุคคลที่อาศัยอยู่ร่วมบ้านกับผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยก่อน (index case) โดยเฉพาะผู้สัมผัสที่นอนร่วมห้องกับผู้ป่วย (household intimate)

มีโอกาสรับและติดเชื้อสูงกว่าผู้ที่อาศัยในบ้านเดียวกันแต่นอนแยกห้อง (household regular) (ญาติพี่น้องที่อาศัยอยู่คนละบ้าน แต่ไปมาหาสู่กับผู้ป่วยที่บ้านเป็นครั้งคราว โดยไม่ได้อยู่พักกับผู้ป่วย จะไม่นับเป็นผู้สัมผัสร่วมบ้าน)

- ผู้สัมผัสใกล้ชิด (Close contact) สามารถแบ่งเป็นประเภทได้ดังต่อไปนี้

(1) ผู้สัมผัสใกล้ชิดที่ไม่ใช่ผู้สัมผัสร่วมบ้าน แต่มีกิจกรรมอยู่ร่วมห้องเดียวกันกับผู้ป่วย เช่น นักเรียนที่เรียนร่วมห้องเดียวกับผู้ป่วย เด็กเล็กที่อยู่เรือนเดียวกับพี่เลี้ยงที่ป่วยเป็นวัณโรค ผู้ต้องขังที่อยู่ร่วมห้องนอนเดียวกับผู้ป่วยวัณโรคในเรือนจำ เป็นต้น

(2) ผู้สัมผัสใกล้ชิดที่สามารถกำหนดระยะเวลาที่อยู่ร่วมกับผู้ป่วยได้ ให้พิจารณาผู้ที่อยู่ร่วมกับผู้ป่วยโดยเฉพาะในสถานที่ที่ใช้เครื่องปรับอากาศ หรือสถานที่ปิดอัดอากาศระบายอากาศ โดยใช้เกณฑ์ระยะเวลาเฉลี่ยมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวันหรือมากกว่า 120 ชั่วโมงต่อเดือน

- ผู้สัมผัสในกรณีอื่นๆ นอกเหนือจากข้างต้น ให้พิจารณาว่าเป็นผู้สัมผัสวัณโรคโดยใช้เงื่อนไขเรื่อง ระยะเวลาและระยะห่างจากผู้ป่วยมาพิจารณาร่วมกัน ทั้งนี้ พิจารณาตามข้อเท็จจริงของแต่ละกรณีและสถานที่ เช่น กรณีผู้สัมผัสที่เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 5 ขวบ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี หรือ ผู้ที่มีภูมิคุ้มกันถูกกดหรือบกพร่อง มีโอกาสสูงที่จะติดเชื้อและป่วยเป็นวัณโรค ควรได้รับการตรวจคัดกรองทุกราย แม้จะอยู่ร่วมกับผู้ป่วย ไม่นานถึง 8 ชั่วโมงต่อวันหรือ 120 ชั่วโมงต่อเดือน

การสัมภาษณ์ผู้ป่วย เพื่อ

- รวบรวมรายชื่อและข้อมูลของผู้สัมผัสร่วมบ้านและผู้สัมผัสใกล้ชิด ในช่วง 3 เดือนก่อนมีอาการ หรือก่อนการวินิจฉัย XDR-TB เช่น หอบพักโรงเรียน สถานี่ทำงาน หรือสถานที่ทำกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะสถานที่ที่ใช้เครื่องปรับอากาศ สถานที่ปิดอัดอากาศระบายอากาศ เช่น สถานที่กวดวิชา สถานที่เข้าค่าย ห้องดนตรี

ห้องคาราโอเกะ ร้านเกมส์ วงเหล้า หรือสถานที่ที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาด เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พักพิง สถานสงเคราะห์ สถานพินิจ เรือนจำ

- กรณีพบ XDR-TB ในผู้ป่วยรายใหม่หรือกลับเป็นซ้ำ ให้สัมภาษณ์ผู้ป่วยด้วยว่า เคยสัมผัสผู้ป่วยวัณโรคหรือไม่ ในช่วง 2 ปีก่อนผู้ป่วยมีอาการป่วยหรือก่อนการวินิจฉัยครั้งนี้ เพื่อค้นหาผู้ป่วยที่อาจเป็นแหล่งแพร่เชื้อ (probable source case)

ในบางกรณี อาจสัมภาษณ์ผู้อื่นที่สามารถให้ข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งควรกระทำเท่าที่จำเป็นด้วยความระมัดระวัง ไม่เปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ของผู้ป่วยนอกเหนือจากที่ผู้ป่วยได้เปิดเผยไปแล้ว

2) แนวปฏิบัติในการคัดกรองเพื่อวินิจฉัยวัณโรคและวัณโรคดื้อยาในกลุ่มผู้สัมผัสผู้ป่วย XDR-TB

ก่อนการค้นหาผู้สัมผัสตามรายชื่อที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ป่วย ควรประเมินบริบทของครอบครัวผู้ป่วย สถานศึกษาหรือที่ทำงาน ชุมชน และดำเนินการด้วยความรอบคอบ รักษาข้อมูลของผู้ป่วยเป็นความลับให้มากที่สุด เท่าที่จะสามารถปฏิบัติ การสอบสวนและควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันผลกระทบต่อผู้ป่วยและครอบครัว สถานศึกษาหรือที่ทำงานของผู้ป่วย และเพื่อป้องกันการละเมิดพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540¹⁵ ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการคุ้มครอง และจัดการข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคล พ.ศ. 2561¹⁶ และพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคล พ.ศ. 2561¹⁷

กรณีที่การค้นหาผู้สัมผัสในบางสถานที่หรือบางพื้นที่ อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ป่วยและครอบครัว ควรมี การสื่อสาร เพื่อให้สมาชิกในครอบครัว เพื่อนเรียน/เพื่อนร่วมงาน ครู ผู้ปกครอง/ผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง เพื่อนบ้าน หรือสมาชิกในสถานที่/พื้นที่/ชุมชนนั้นๆ มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องวัณโรคและวัณโรคดื้อยา เข้าใจขั้นตอน และประโยชน์ของการติดตามตรวจผู้สัมผัส ใช้เทคนิคที่ช่วยลดการเพ่งเล็งตีตรา เช่น เยี่ยมบ้านอื่นๆ ด้วย จัดตรวจสุขภาพในโรงเรียน/โรงงาน ระมัดระวังคำพูดที่ใช้ หลีกเลี่ยง เครื่องแต่งกายหรือพาหนะที่อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือตื่นตระหนก ในบางกรณี ควรพิจารณาขอความสนับสนุนจากผู้นำศาสนาหรือผู้นำชุมชนในการสื่อสารกับชุมชน

การคัดกรองผู้สัมผัส ควรเริ่มดำเนินการภายใน 7 วันทำการ หลังจาก ยืนยันการวินิจฉัย XDR-TB การลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมสถานที่ที่ผู้ป่วยอาศัยอยู่ ศึกษา/ทำงาน ทำกิจกรรมต่างๆ จะช่วยให้สามารถค้นหาผู้สัมผัสได้ครบถ้วนมากขึ้น

- ผู้สัมผัสวัณโรคที่เป็นผู้ใหญ่ทุกราย แนะนำให้คัดกรองด้วยถ่ายภาพรังสีทรวงอกและซักถามอาการ ถ้าผิดปกติเข้าได้กับวัณโรคหรือมีอาการนำส่งวัณโรค ให้ส่งเสมหะตรวจหาวัณโรค
- ผู้สัมผัสวัณโรคที่เป็นเด็กทุกราย แนะนำให้คัดกรองด้วยการซักประวัติ ตรวจร่างกายและถ่ายภาพรังสีทรวงอก 2 ท่า (ด้านตรงและด้านข้าง) หากมีอาการนำส่งวัณโรค หรือภาพรังสีทรวงอกผิดปกติ ให้ส่งเสมหะและ/หรือน้ำจากกระเพาะอาหาร (gastric aspirate) ตรวจหาวัณโรค
- การตรวจเสมหะหรือสิ่งส่งตรวจอื่นๆ ควรส่งตรวจ molecular testing เช่น Xpert MTB/RIF ตามความเหมาะสม เนื่องจากจะช่วยยืนยันการวินิจฉัยวัณโรคและช่วยคัดกรองวัณโรคดื้อยาหลายขนาน ได้อย่างรวดเร็ว
- หากผลการคัดกรองและการตรวจต่างๆ เป็นปกติ ผู้สัมผัสควรได้รับการตรวจคัดกรองด้วยถ่ายภาพรังสีทรวงอก และ/หรือการคัดกรองด้วยอาการทุก 6 เดือน เป็นเวลาอย่างน้อย 2 ปี (ไม่มีข้อแนะนำให้รักษาการติดเชื้อระยะแฝง)
- ผู้สัมผัสที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นวัณโรค ไม่ว่าจะมียาหรือไม่มีก็ตาม ห้ามนำไปปฏิบัติหรือไม่ว่าก็ตาม ไม่ว่าจะมียาหรือไม่มีก็ตาม ต้องทำการสอบสวนหาผู้สัมผัสโรคของผู้ป่วยรายนั้นต่อไป
- ผู้สัมผัสที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นวัณโรค ที่มี index case เป็นผู้ป่วยวัณโรคดื้อยา ควรส่งเสมหะหรือสิ่งส่งตรวจอื่นๆ ตรวจทดสอบความไวต่อยาทั้ง genotypic และ phenotypic test DST ทุกราย
- ผู้สัมผัสผู้ป่วย index case ที่ HIV positive ควรพิจารณาให้คำปรึกษาผู้สัมผัสเพื่อตรวจ HIV ด้วย

การจัดทำทะเบียนผู้สัมผัส เพื่อใช้ในการบันทึกผลการคัดกรองและตรวจผู้สัมผัสร่วมบ้าน และผู้สัมผัสใกล้ชิด และใช้ในการติดตามผู้สัมผัสให้ได้รับการตรวจตามกำหนด

(ศึกษาเพิ่มเติมจากแนวทางการควบคุมวัณโรคประเทศไทย พ.ศ.2561 และแนวทางการสอบสวนและควบคุมวัณโรค)

4.7 การดูแลสนับสนุนช่วยเหลือทางด้านจิตใจ สังคมและเศรษฐกิจของผู้ป่วยและครอบครัว¹⁸

นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยาและ/หรือจิตแพทย์ ร่วมกับทีมสหวิชาชีพ ดูแลผู้ป่วยและครอบครัว ทางด้านจิตใจ สังคมและเศรษฐกิจระหว่างการรักษา ดังนี้

4.7.1 การดูแลระหว่างการรักษา มี 3 ระยะ

1) ก่อนส่งต่อไปรับการรักษาที่ regional XDR-TB hub

- สัมภาษณ์ สอบถามข้อมูลทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้ป่วย เช่น อาชีพ รายได้ การศึกษา งานอดิเรก สถานะสมรส ภาระหนี้สิน สัมพันธภาพระหว่างผู้ป่วยกับสมาชิกในครอบครัว/ที่ทำงาน
- ประเมินสภาวะทางอารมณ์ จิตใจ สภาพปัญหาและความจำเป็นของผู้ป่วยและครอบครัว
- ให้การปรึกษาเพื่อเสริมพลังอำนาจ (empowerment) แก่ผู้ป่วยและครอบครัว
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผล ความจำเป็นและประโยชน์ ของการเข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลที่เป็น regional XDR-TB hub ระยะเวลาการรักษา การชดเชยหรือการสนับสนุนช่วยเหลือผู้ป่วยระหว่างรักษา
- ดำเนินการประสานเพื่อขอรับความสนับสนุนช่วยเหลือทางด้านสังคม เศรษฐกิจให้กับผู้ป่วยและครอบครัว
- วางแผน ทำข้อตกลง ร่วมกับผู้ป่วยและครอบครัว เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถทราบถึงปัญหาหรือความกังวลของผู้ป่วย และผู้ป่วยเกิดการยอมรับและมีเป้าหมายในกระบวนการรักษาร่วมกัน

- ร่วมกับทีมสุขภาพดำเนินการประสานกับนายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ฝ่ายบุคคลของหน่วยงานที่เป็นต้นสังกัดของผู้ป่วยเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความจำเป็นในการแยกผู้ป่วยเพื่อรักษาในโรงพยาบาล และร่วมวางแผนขอความอนุเคราะห์รับผู้ป่วยกลับเข้าทำงาน ตลอดจนแนะนำการสื่อสารเพื่อลดการตีตราและ/หรือผลกระทบทางจิตใจที่อาจเกิดขึ้นหลังจากที่ผู้ป่วยรักษาหายจากโรค

2) ระหว่างการรักษาใน regional XDR-TB hub

- ประเมินสภาวะทางอารมณ์ จิตใจ สภาพปัญหาและความจำเป็นของผู้ป่วยและครอบครัว ให้การรักษาเพื่อเสริมพลังอำนาจ
- ประชุมทีมสหวิชาชีพในรายที่มีปัญหาซับซ้อน เพื่อรับฟังความคิดเห็นและหาแนวทางการช่วยเหลือที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของผู้ป่วย
- ดำเนินการประสานหน่วยงานและแหล่งทุนต่างๆ เพื่อขอรับความช่วยเหลือทางด้านสังคม เศรษฐกิจให้กับผู้ป่วยและครอบครัว
- ร่วมกับทีมสุขภาพในการจัดกิจกรรม/งานอดิเรก ตามความสนใจและความถนัดของผู้ป่วยภายใต้บริบทของโรงพยาบาล ตลอดจนจัดหาเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจที่ผู้ป่วยมีความศรัทธาเพื่อผู้ป่วยจะได้รู้สึกผ่อนคลาย ลดภาวะความเครียดที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผู้ป่วยต้องแยกรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล
- ร่วมกับทีมสุขภาพในการวางแผนการเตรียมส่งผู้ป่วยกลับคืนสู่ครอบครัวและชุมชน เช่น ให้การรักษาทางด้านอารมณ์ จิตใจ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้ป่วย การให้การรักษากับครอบครัว เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลให้ผู้ป่วยจนหาย การค้นหาข้อมูลการประกอบอาชีพ/ฝึกอาชีพตามความสนใจและความถนัดของผู้ป่วย เป็นต้น
- มีกระบวนการเตรียมความพร้อมให้กับสมาชิกครอบครัว ผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีที่ถูกต้องเกี่ยวกับวัณโรคให้แก่สมาชิกชุมชน เพื่อป้องกันการเลือกปฏิบัติ/และลดการรังเกียจหรือการตีตราทางสังคมต่อผู้ป่วยและครอบครัว

ให้คำแนะนำจัดสภาพที่อยู่อาศัยไม่ให้แพร่กระจายเชื้อสู่ผู้อื่น
เมื่อผู้ป่วยกลับบ้านเข้าสู่ระยะการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง

3) ระหว่างดูแลรักษาอย่างต่อเนื่องที่บ้าน/ที่พักอาศัย

- เมื่อผู้ป่วยมารับยาตามนัดทุกครั้ง ประเมินสภาวะทางอารมณ์ จิตใจ
ของผู้ป่วย สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ให้คำปรึกษาแบบเสริมพลัง
และประสานความช่วยเหลือด้านต่างๆ
- เยี่ยมบ้านผู้ป่วยเพื่อสร้างความเข้าใจกับสมาชิกในครอบครัวของผู้ป่วย
- ค้นหาข้อมูลการประกอบอาชีพ/ ฝึกอาชีพตามความสนใจและ
ความถนัดของผู้ป่วย
- ร่วมกับทีมสหวิชาชีพในการลงชุมชนอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความ
ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคให้แก่สมาชิก
ชุมชน เพื่อป้องกันการเลือกปฏิบัติ/และลดการรังเกียจหรือการตีตรา
ทางสังคมต่อผู้ป่วยและครอบครัว
- ร่วมประชุมหารือ/เป็นที่ปรึกษาให้กับแกนนำชุมชนในรายที่มี
ปัญหาซับซ้อน เพื่อรับฟังความคิดเห็นและหาแนวทางการช่วยเหลือ
เพื่อให้ผู้ป่วยอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างปกติและชุมชนมีส่วนร่วม
ในการดูแลผู้ป่วย
- ดำเนินการประสานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนช่วยเหลือ
ตามสภาพปัญหาให้กับผู้ป่วยและครอบครัว ตามแนวทาง
การช่วยเหลือทางด้านสังคมเศรษฐกิจสำหรับผู้ป่วยโรค
- ร่วมกับทีมสุขภาพดำเนินการประสานกับนายจ้าง/ผู้ประกอบการ/
ฝ่ายบุคคลของหน่วยงานที่เป็นต้นสังกัดของผู้ป่วยเพื่อวางแผนขอ
ความอนุเคราะห์รับผู้ป่วยกลับเข้าทำงานตลอดจนแนะนำการ
สื่อสารเพื่อลดการตีตราและ/หรือผลกระทบทางจิตใจที่อาจเกิดขึ้น
หลังจากที่ผู้ป่วยรักษาหายจากโรค

4.7.2 การช่วยเหลือสนับสนุนด้านจิตใจ

นักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์ ร่วมกับสหวิชาชีพ ประเมินสภาพจิตใจของผู้ป่วย
และครอบครัว การให้การปรึกษาแบบเสริมพลังอำนาจ โดยทำหน้าที่เป็นผู้รับฟังปัญหา
ของผู้ป่วยและครอบครัว เพื่อลดความเครียด ความกังวล หลังจากรับรู้การวินิจฉัยว่าเป็น

โรคติดต่ออันตราย เพราะการรับฟังปัญหาด้วยความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจผู้ป่วย ไม่ตำหนิผู้ป่วย เป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยบรรเทาความทุกข์ ความวิตกกังวลแก่ผู้ป่วยได้ดี ทั้งนี้ ทีมสหวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยควรให้ข้อมูลที่จริงเกี่ยวกับความจำเป็นในการแยกผู้ป่วยเพื่อรักษาในโรงพยาบาล แผนการรักษาโรค ช่วงระยะเวลาที่ผู้ป่วยจะต้องถูกแยกรักษาตัวในโรงพยาบาล การหาแหล่งสนับสนุนช่วยเหลือทางสังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการรักษาแก่ผู้ป่วยและครอบครัว

นอกจากนี้ นักจิตวิทยา และ/หรือจิตแพทย์ ร่วมกับสหวิชาชีพส่งเสริมการปรับตัวปรับใจระหว่างอยู่ในห้องแยก การปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ และยอมรับการรักษาอย่างต่อเนื่อง

คุณลักษณะที่ดีของการเป็นผู้ให้บริการคือ

1. มีท่าทีเป็นมิตร มีบุคลิกที่อ่อนโยน มีภาวะความเป็นผู้ใหญ่ทางอารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีเมื่ออยู่ในภาวะกดดัน
  2. ซื่อสัตย์ จริงใจ เต็มใจที่จะช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับผู้ป่วยและครอบครัว
  3. เป็นผู้ฟังอย่างตั้งใจ ฟังอย่างเห็นอกเห็นใจ ฟังอย่างลึกซึ้ง
  4. เข้าใจบุคคลอื่นและเข้าใจพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับเหตุและผล
  5. น้ำเสียงไม่แข็งกระด้าง ใจเย็น
  6. มีทัศนคติที่ดี มีความคิดเชิงบวกต่อการดูแลผู้ป่วย เป็นต้น
- (ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่คู่มือการให้การปรึกษาในงานวันโรคและวินโรคดีอย่า

สำหรับบุคลากรสาธารณสุข)¹⁹

4.7.3 การช่วยเหลือทางด้านสังคม

ทีมสหวิชาชีพและหน่วยงานสาธารณสุข หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมภายใต้บริบทของหน่วยงาน/ชุมชน เพื่อลดการตีตรา (stigma) และเลือกปฏิบัติ (discrimination) ดังนี้

- สร้างและเผยแพร่ภาพลักษณ์/ ทัศนคติของการใช้หน้ากากอนามัยแก่ประชาชนทั่วไป ว่าเป็นสิ่งที่ช่วยการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อของโรคติดต่อทางเดินหายใจทุกโรค และเป็นสัญลักษณ์ของผู้ที่มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม ควรได้รับการยกย่องนับถือ

- สร้างวัฒนธรรม/ จิตสำนึกร่วมกันของการใส่หน้ากากอนามัย ว่าเป็นความรับผิดชอบต่อสังคม (เริ่มต้นที่บ้าน โรงเรียน)
- ร่วมผลักดันให้เกิดมาตรฐานการให้บริการ กำหนดให้ผู้ที่ทำงานให้บริการประชาชนต้องรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการใส่หน้ากากอนามัยเมื่อมีอาการไอ กำหนดให้มีการแจกหน้ากากอนามัยแก่ผู้มีอาการทางระบบทางเดินหายใจระหว่างเดินทางในเครื่องบิน รถโดยสารหรือพาหนะปรับอากาศ
- ส่งเสริมให้เกิดชุมชน/โรงเรียนต้นแบบในการป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อทางเดินหายใจทุกโรคและให้รางวัลแก่ชุมชน/โรงเรียนต้นแบบในฐานะที่มีส่วนร่วมในการทำให้ชุมชนของตนปลอดโรคติดต่อทางเดินหายใจ
- ประสานกับแกนนำชุมชนทุกระดับเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับวัณโรคให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง (ทำกิจกรรมกลุ่มอบรมเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ป่วยวัณโรค)
- ประสานกับนายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ฝ่ายบุคคลของหน่วยงานที่เป็นต้นสังกัดของผู้ป่วยเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับวัณโรค ความสำคัญของการตรวจเอกซเรย์ปอดประจำปี การอยู่ร่วมกันกับผู้ป่วยวัณโรคอย่างเข้าใจ เห็นอกเห็นใจหลังจากที่ผู้ป่วยรักษาหายจากโรค
- ให้รางวัลเพื่อเสริมสร้างคุณค่าแก่จิตใจแก่ผู้ป่วยที่รักษาหายจากโรค ในฐานะที่เป็นผู้ให้ความร่วมมือต่อการป้องกัน ควบคุมโรคต่อหน่วยงาน/สังคม

4.7.4 การดูแลทางด้านเศรษฐกิจ

สภาพทางเศรษฐกิจของผู้ป่วยและครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการเข้าสู่การรักษาและความยอมรับการรักษาของผู้ป่วย การสนับสนุนช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจจะช่วยลดความกังวลเรื่องภาระค่าใช้จ่ายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่กระบวนการรักษา โดยเฉพาะการรับการรักษาในโรงพยาบาลที่เป็น regional XDR-TB hub และการงด/จำกัดการเดินทางในช่วงการรักษาต่อเนื่องที่บ้าน

แม้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ตามมาตรา 48 กำหนดให้ทางราชการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นให้แก่บุคคลหรือทรัพย์สินของบุคคลใดจากการเฝ้าระวัง

การป้องกัน หรือการควบคุมโรคติดต่อ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ในกฎกระทรวง เรื่อง “การจ่ายค่าทดแทนเพื่อชดเชยความเสียหาย จากการเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรคติดต่อ” เช่น ค่าขาดประโยชน์นำมาหาได้ในระหว่างที่ ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ สำหรับผู้ป่วยบางราย โดยเฉพาะผู้ที่มีรายได้ ประจำและเป็นผู้มีภาระดูแลครอบครัว ค่าทดแทนอาจไม่เพียงพอ จึงจำเป็นที่ นักสังคมสงเคราะห์และทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาลที่เป็น regional XDR-TB hub โรงพยาบาลและเครือข่ายในพื้นที่ ร่วมกันพิจารณา วางแผนและประสานการขอรับการสนับสนุนช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจแก่ผู้ป่วยและครอบครัวจากหน่วยงาน มูลนิธิ กองทุน องค์กรการกุศล หรือแหล่งทุนต่างๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสม

หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจแก่ผู้ป่วยวัณโรค และครอบครัว มีดังนี้

- 1) หน่วยงานราชการ เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ทุกจังหวัด ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งทุกจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สำนักงานเขตทุกเขตในกรุงเทพมหานคร เป็นต้น
- 2) หน่วยงานองค์กรการกุศลและองค์กรอิสระ เช่น กาชาดจังหวัด มูลนิธิ อนุเคราะห์ผู้ป่วยวัณโรค มูลนิธิฮั่วเคี้ยวปอเด็กเชียงตุงแห่งประเทศไทย สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย และองค์กรการกุศลต่างๆ ในพื้นที่ เป็นต้น

หน่วยงานต่างๆ มีระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจแก่ผู้ป่วยและครอบครัว แตกต่างกัน เช่น

- ระเบียบกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ว่าด้วยการสงเคราะห์ ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่พึ่ง พ.ศ.2552 โดยสงเคราะห์ผู้ป่วย ที่มีรายได้น้อย จำนวนไม่เกิน 3000 บาท/ครั้ง/ครอบครัว (ไม่เกิน 3 ครั้ง/ปีงบประมาณ)
- ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมกรณีฉุกเฉิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 จำนวนไม่เกิน 2000 บาท/ครั้ง/ครอบครัว

(ในกรณีให้ความช่วยเหลือเป็นเงินหรือสิ่งของเกิน 2,000 บาท/ครั้ง/ครอบครัว ให้อยู่ในดุลพินิจของปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี)

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการสงเคราะห์ผู้ป่วยที่ยากไร้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2560
- ระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ พ.ศ.2557

4.8 เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อกับการดำเนินงานควบคุมวัณโรคื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา [มาตรา 47] ซึ่งการดำเนินงานควบคุมวัณโรคื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต้อมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- รับแจ้งจากบุคคลที่เกี่ยวข้องเมื่อพบผู้ป่วย XDR-TB [มาตรา 31]
- แจ้งข้อมูลหรือหลักฐานว่ามี ผู้ป่วย XDR-TB ต่อคณะกรรมการควบคุมโรคติดต่อจังหวัด/กรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี และรายงานให้กรมควบคุมโรคทราบโดยเร็ว [มาตรา 32]
- ดำเนินการเองหรือออกคำสั่งเป็นหนังสือ
  - ให้ผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็น XDR-TB มารับการตรวจ [มาตรา 34 (1)]
  - ให้ผู้สัมผัสผู้ป่วย XDR-TB มารับการตรวจคัดกรอง กรณีตรวจครั้งแรกปกติ ให้มารับการติดตามตรวจทุก 6 เดือนอย่างน้อย 2 ปี [มาตรา 34 (1)]
  - ให้ผู้ป่วย XDR-TB เข้ารับการดูแลรักษาอย่างใกล้ชิดโดยทีมสหวิชาชีพที่ regional XDR-TB hub จนกว่าผลการตรวจเสมหะ AFB เป็นลบ อย่างน้อย 2 ครั้งห่างกันอย่างน้อย 7 วัน หลังจากออกจาก regional XDR-TB hub ให้ผู้ป่วยรับการรักษาต่อเนื่องที่บ้าน โดยงดการเดินทางจนกว่าผลการเพาะเชื้อเป็นลบ อย่างน้อย 2 ครั้งห่างกันอย่างน้อย 30 วัน และจำกัดการเดินทางจนกว่าจะครบกำหนดการรักษา [มาตรา 34 (1)]

- ให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้พักอาศัยในบ้าน โรงเรือน สถานที่ที่มี XDR-TB เกิดขึ้น กำจัดความตื้อหรือทำลายสิ่งใดๆ ที่มีเชื้อ XDR-TB หรือแก้ไข ปรับปรุงการสุขาภิบาลให้ถูกสุขลักษณะ [มาตรา 34 (4)] เพื่อการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ XDR-TB
- ห้ามผู้ใดกระทำการหรือดำเนินการใดๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดสภาวะที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งอาจเป็นเหตุให้ XDR-TB แพร่ออกไป [มาตรา 34 (6)]
- ห้ามผู้ใดเข้าไปหรือออกจากที่เอกเทศ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ [มาตรา 34 (7)]
- เข้าไปในบ้าน โรงเรือน สถานที่ หรือพาหนะที่มีหรือสงสัยว่ามีผู้ป่วย XDR-TB เพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมมิให้มีการแพร่ของโรค [มาตรา 34 (8)]
  - ในกรณีที่พบว่าผู้เดินทางเป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็น XDR-TB เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อประจำด้านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ มีอำนาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวถูกแยกกัก กักกัน คุมไว้สังเกต [มาตรา 42]
  - มีอำนาจ มีหนังสือเรียกบุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานใด เพื่อตรวจสอบหรือเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา [มาตรา 45 (1)]
  - มีอำนาจ เข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจสอบหรือควบคุมให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 [มาตรา 45 (2)]

ดังนั้น กรณีผู้ป่วยไม่ปฏิบัติตาม แม้ว่าทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาลที่เป็น regional XDR-TB hub หรือ โรงพยาบาลในพื้นที่ จะอธิบายหรือสนับสนุนช่วยเหลือด้านต่างๆ อย่างเต็มที่แล้ว เช่น ไม่ยินยอมเข้ารับการรักษาใน regional XDR-TB hub ไม่ยินยอมอยู่รับการรักษาใน regional XDR-TB hub ตามกำหนด ไม่ปฏิบัติตามแผนการรักษา เดินทางไปในที่สาธารณะหรือไม่หยุดประกอบอาชีพที่สามารถแพร่เชื้อสู่คนจำนวนมากได้ หรือในกรณีผู้สัมผัสผู้ป่วย XDR-TB ไม่ยินยอมมารับการตรวจคัดกรอง ผู้มีเหตุอันควรสงสัย XDR-TB ไม่ยินยอมมารับการแยกเพื่อตรวจ SL-LPA ทีมสหวิชาชีพอาจพิจารณาแจ้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อหรือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อประจำด้านควบคุม

โรคติดต่อระหว่างประเทศ เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้ ซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือ แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ และหลังการแจ้งคำสั่งแล้ว เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีอำนาจเข้าดำเนินการป้องกันหรือควบคุมโรคเพื่อให้ไปตามคำสั่งของตนได้ตามสมควรแก่กรณี ทั้งนี้ เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อชอบที่จะขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่นั้น ไปร่วมดำเนินการป้องกันหรือควบคุมโรค หรือเพื่อมิให้เกิดการกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรา 34 (ศึกษารายละเอียดได้จากประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการหรือออกคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. 2560)

การแจ้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ อาจพิจารณาแจ้งนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้อำนวยการโรงพยาบาล สาธารณสุขอำเภอ ผู้อำนวยการศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือผู้อื่นที่เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อโดยตำแหน่ง (ศึกษารายละเอียดได้จากประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558)

บทบาทของหน่วยงานด้านสาธารณสุข และหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานด้านสาธารณสุขในแต่ละจังหวัด ควรมีการเตรียมพร้อมรองรับกรณีพบผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย ตลอดจนร่วมกันกำหนดแผนปฏิบัติการเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก ในพื้นที่ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้เกิดการค้นหาเชิงรุกทั้งวัณโรคทั่วไปและวัณโรคดื้อยา ให้ผู้ป่วยวัณโรคและวัณโรคดื้อยาได้รับการวินิจฉัยในระยะเริ่มแรก ได้รับการดูแลรักษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานของประเทศและสากล มีการกำกับติดตามการรักษาและการสนับสนุนช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัวแบบองค์รวมโดยเน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมพฤติกรรมและมาตรการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในสถานพยาบาลและในชุมชน ซึ่งเป็นการป้องกันที่ดีที่สุดไม่ให้เกิดผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก อีกต่อไป หน่วยงานด้านสาธารณสุขและหน่วยงานภาคีเครือข่าย มีบทบาท ดังนี้

5.1 เขตสุขภาพ

1. เตรียมความพร้อมรับผู้ป่วย XDR-TB
  - ประเมินข้อมูลสถานการณ์วัณโรคและวัณโรคดื้อยาในพื้นที่ เพื่อเตรียมความพร้อมบุคลากรและหน่วยงานในพื้นที่
  - คัดเลือกโรงพยาบาลเป็น regional XDR-TB Hub สำหรับดูแลรักษาผู้ป่วย XDR-TB อย่างใกล้ชิดโดยทีมสหวิชาชีพ
  - คัดเลือกโรงพยาบาลเป็น regional XDR-TB Center เพื่อเป็นที่ปรึกษาให้กับ regional XDR-TB hub
  - คัดเลือกคณะผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลรักษาวัณโรคดื้อยาระดับเขต

2. ปฏิบัติการเมื่อพบผู้ป่วย XDR-TB
  - สนับสนุน ติดตามกำกับ ประเมินผลปฏิบัติการของโรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุข และหน่วยงานด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง
  - ประสานความร่วมมือ/สนับสนุนช่วยเหลือ จากหน่วยงานภาคีเครือข่าย
3. ปฏิบัติการเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม XDR-TB
  - ประกาศนโยบาย แนวทางการดำเนินงานเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม XDR-TB ในเขต
  - สนับสนุนงบประมาณ การพัฒนาบุคลากร การปรับปรุงสถานที่/ โครงสร้างที่เกี่ยวข้อง
  - ติดตามกำกับ ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
  - ประสานนโยบายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.2 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1-12/สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง

1. เตรียมความพร้อมรับผู้ป่วย XDR-TB
  - วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์วัณโรคและวัณโรคดื้อยาในพื้นที่ เสนอผู้บริหารระดับเขตสุขภาพ และจังหวัด เพื่อเตรียมความพร้อมบุคลากรและหน่วยงานในพื้นที่
  - สนับสนุนด้านวิชาการแก่เขตสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ศูนย์บริการสาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
  - เตรียมความพร้อมสำหรับการร่วมสอบสวนโรค
  - เตรียมความพร้อมทางห้องปฏิบัติการ การถ่ายและ/หรืออ่านผลภาพรังสีทรวงอก
  - เตรียมความพร้อมการสื่อสารสาธารณะที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่
2. ปฏิบัติการเมื่อพบผู้ป่วย XDR-TB
  - สนับสนุนด้านวิชาการ เรื่องการสอบสวนโรค การป้องกัน การแพร่กระจายเชื้อในโรงพยาบาล การขอรับยา XDR-TB การดูแลรักษาแบบองค์รวมโดยทีมสหวิชาชีพ การเตรียมความพร้อมของโรงพยาบาลและเครือข่ายในพื้นที่ การสื่อสารสาธารณะ
  - พิจารณาร่วมสอบสวนโรค
  - สนับสนุนการตรวจทางห้องปฏิบัติการ
  - สนับสนุนหรือประสานการถ่ายและ/หรืออ่านผลภาพรังสีทรวงอก
  - จัดประชุมถอดบทเรียน ระดับเขต

3. ปฏิบัติการเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม XDR-TB
  - พัฒนาศักยภาพและคุณภาพของงานชันสูตรวัณโรค และวัณโรคดื้อยาอย่างต่อเนื่อง
  - สนับสนุนด้านวิชาการ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดจาก Best practices ต่างๆ
  - นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและคุณภาพการดำเนินงานวัณโรคในพื้นที่ อย่างสม่ำเสมอ
  - วิจัย พัฒนานวัตกรรมเพื่อป้องกัน ควบคุมวัณโรค ในพื้นที่
  - ประสานนโยบายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.3 โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลทุกสังกัด ทั้งภาครัฐและเอกชน

1. เตรียมความพร้อมรับผู้ป่วย XDR-TB
  - วิเคราะห์ ประเมินผลการรักษาผู้ป่วยวัณโรคและวัณโรคดื้อยาในความรับผิดชอบ
  - เตรียมความพร้อมทีมสหวิชาชีพเพื่อดูแลรักษาผู้ป่วย
  - เตรียมความพร้อมสถานที่แยกผู้มีความเสี่ยงสูงเป็น XDR-TB เพื่อบริการวินิจฉัย
  - (กรณีเป็น regional XDR-TB hub) เตรียมความพร้อมสถานที่แยกผู้ป่วยเพื่อดูแลรักษาผู้ป่วย XDR-TB อย่างใกล้ชิด โดยทีมสหวิชาชีพ
  - ร่วมกันกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานภายในและระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เส้นทาง การรับบริการของผู้ป่วยและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย ระบบนัดและระบบติดตามผู้ป่วย
2. ปฏิบัติการเมื่อพบผู้ป่วย XDR-TB
  - (ทีม SRRT) ร่วมสอบสวนโรค ติดตามตรวจผู้สัมผัส
  - (กรณีเป็น regional XDR-TB hub) ส่งข้อมูลตามแบบฟอร์มเพื่อขอรับยา XDR-TB จากสำนักวัณโรค ดูแลรักษาผู้ป่วย XDR-TB แบบองค์รวมโดยทีมสหวิชาชีพ ประเมินสภาพ/ ผลกระทบด้านจิตใจ เศรษฐกิจและสังคมของผู้ป่วยและครอบครัว ประสานความสนับสนุนช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัว เฝ้าระวังเชิงรุกและบริหารจัดการด้านความปลอดภัยของการใช้ยา รายงานความก้าวหน้าของการดูแลรักษาให้ผู้เชี่ยวชาญฯ และสำนักวัณโรค
  - (กรณีเป็นโรงพยาบาลในพื้นที่) ร่วมดูแลรักษาผู้ป่วย XDR-TB หลังผู้ป่วยออกจาก regional XDR-TB hub อย่างต่อเนื่องจนครบกำหนดการรักษา
  - ประชุมทีมสหวิชาชีพเพื่อติดตามผลการดูแลรักษาผู้ป่วย และการแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ
  - ประสานการดำเนินงานกับเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

3. ปฏิบัติการเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม XDR-TB

- ค้นหาวัณโรคในกลุ่มเสี่ยง เพื่อให้ได้รับการดูแลรักษาในระยะเริ่มแรก
- ค้นหาวัณโรคดื้อยาในกลุ่มเสี่ยง เพื่อให้ได้รับการรักษาที่เหมาะสม
- ดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรคและวัณโรคดื้อยา ตามมาตรฐาน โดยเน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง และมุ่งความสำเร็จของการรักษาเป็นเป้าหมาย
- ประสานการดำเนินงานกับสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานมัย สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร สำนักงานป้องกันควบคุมโรค เขตสุขภาพ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
- รายงานสำนักงานสาธารณสุขอำเภอและจังหวัด สำนักงานมัย กรุงเทพมหานคร กรณีพบกลุ่มผู้ป่วย หรือสงสัยการระบาดของวัณโรคในพื้นที่

5.4 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/ ศูนย์บริการสาธารณสุข

1. เตรียมความพร้อมรับผู้ป่วย XDR-TB

- วิเคราะห์ ประเมินผลการรักษาผู้ป่วยวัณโรคและวัณโรคดื้อยาในพื้นที่
- พัฒนาศักยภาพบุคลากร เตรียมพร้อมสถานที่สำหรับดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง หลังจากออกจาก regional XDR-TB hub
- ร่วมประเมินและเตรียมความพร้อมชุมชน

2. ปฏิบัติการเมื่อพบผู้ป่วย XDR-TB

- ร่วมสอบสวนโรค ติดตามตรวจผู้สัมผัส
- ร่วมประเมินสภาพ/ผลกระทบด้านจิตใจ เศรษฐกิจและสังคมของผู้ป่วยและครอบครัว ประสานความสนับสนุนช่วยเหลือ ผู้ป่วยและครอบครัว
- ร่วมประเมินปฏิกิริยาของชุมชน ประสานผู้นำชุมชน/ หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขสถานการณ์

3. ปฏิบัติการเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม XDR-TB

- ร่วมค้นหาวัณโรคในกลุ่มเสี่ยง ส่งต่อผู้ป่วยเพื่อรับการตรวจวินิจฉัยที่โรงพยาบาล
- ร่วมดูแลรักษาผู้ป่วยแบบองค์รวม กำกับกักกันยาผู้ป่วยวัณโรคในพื้นที่ เยี่ยมบ้าน เพื่อสนับสนุนความยอมรับการรักษา
- ติดตาม แนะนำ ส่งต่อผู้สัมผัสให้ได้รับการตรวจตามกำหนด
- รายงานสำนักงานสาธารณสุขอำเภอและจังหวัด สำนักงานมัย กรุงเทพมหานคร กรณีพบกลุ่มผู้ป่วย หรือสงสัยการระบาดของวัณโรคในพื้นที่

5.5 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

1. เตรียมความพร้อมรับผู้ป่วย XDR-TB
  - วิเคราะห์ ประเมินผลการรักษาผู้ป่วยวัณโรคและวัณโรคดื้อยาในอำเภอ
  - พัฒนาศักยภาพบุคลากร
  - ประเมินและเตรียมความพร้อมชุมชน
2. ปฏิบัติการเมื่อพบผู้ป่วย XDR-TB
  - ร่วมสอบสวนโรค ติดตามตรวจผู้สัมผัส
  - ร่วมดำเนินงานกับทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาลที่เป็น regional XDR-TB hub โรงพยาบาลและรพ.สต. ในพื้นที่
  - ร่วมประเมินสภาพ/ผลกระทบด้านจิตใจ เศรษฐกิจและสังคมของผู้ป่วยและครอบครัว ประสานความสนับสนุนช่วยเหลือ ผู้ป่วยและครอบครัว
  - ร่วมประเมินปฏิกิริยาของชุมชน ประสานผู้นำชุมชน/หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขสถานการณ์
3. ปฏิบัติการเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม XDR-TB
  - ติดตามกำกับ ประเมินผลการดำเนินงานวัณโรคและวัณโรคดื้อยาในอำเภอ
  - ประสานงานการส่งต่อผู้ป่วยระหว่างโรงพยาบาล และรพ.สต./ศูนย์บริการสาธารณสุข
  - ประสานงานกับหน่วยงานเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

5.6 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

1. เตรียมความพร้อมรับผู้ป่วย XDR-TB
  - วิเคราะห์ ประเมินผลการรักษาผู้ป่วยวัณโรคและวัณโรคดื้อยาในจังหวัด
  - พัฒนาศักยภาพบุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
  - เตรียมความพร้อมสถานที่ ห้องแยกของโรงพยาบาล
  - กำหนดพื้นที่สำหรับ regional XDR-TB hub แต่ละแห่ง
2. ปฏิบัติการเมื่อพบผู้ป่วย XDR-TB
  - พิจารณาเปิด EOC
  - จัดประชุมเพื่อเตรียมการสอบสวนโรค และการส่งต่อผู้ป่วยไปยัง regional XDR-TB hub
  - สอบสวนโรค ติดตามตรวจผู้สัมผัส

- จัดประชุมทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาลที่เป็น regional XDR-TB hub โรงพยาบาล และรพ.สต. ในพื้นที่ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการดูแลต่อเนื่องหลังจากผู้ป่วยออกจาก regional XDR-TB hub
  - นำเสนอ รายงานความก้าวหน้า พิจารณาความจำเป็น ในการบังคับใช้กฎหมาย ต่อคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด
3. ปฏิบัติการเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม XDR-TB
- ติดตามกำกับ ประเมินผลการดำเนินงานวัณโรคและวัณโรคดื้อยาในจังหวัด อย่างสม่ำเสมอ
  - ขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อยุติวัณโรคของจังหวัด (NOC-TB)
  - ประสานนโยบายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.7 สำนักอนามัย/สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

1. เตรียมความพร้อมรับผู้ป่วย XDR-TB
  - วิเคราะห์ ประเมินผลการรักษาผู้ป่วยวัณโรคและวัณโรคดื้อยาในพื้นที่
  - พัฒนาศักยภาพบุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
  - คัดเลือกโรงพยาบาลเป็น regional XDR-TB Hub สำหรับดูแลรักษาผู้ป่วย XDR-TB อย่างใกล้ชิดโดยทีมสหวิชาชีพ กำหนดพื้นที่สำหรับ regional XDR-TB hub แต่ละแห่ง
  - คัดเลือกโรงพยาบาลเป็น regional XDR-TB Center เพื่อเป็นที่ปรึกษาให้กับ regional XDR-TB hub
  - คัดเลือกคณะผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลรักษาวัณโรคดื้อยา สำหรับแต่ละพื้นที่
  - เตรียมความพร้อมสถานที่ ห้องแยกของโรงพยาบาล
2. ปฏิบัติการเมื่อพบผู้ป่วย XDR-TB
  - พิจารณาเปิด EOC
  - จัดประชุมเพื่อเตรียมการสอบสวนโรค และการส่งต่อผู้ป่วยไปยัง regional XDR-TB hub
  - สอบสวนโรค ติดตามตรวจผู้สัมผัส
  - จัดประชุมทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาลที่เป็น regional XDR-TB hub โรงพยาบาล และรพ.สต. ในพื้นที่ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการดูแลต่อเนื่องหลังจากผู้ป่วยออกจาก regional XDR-TB hub
  - นำเสนอ รายงานความก้าวหน้า พิจารณาความจำเป็นในการบังคับใช้กฎหมาย ต่อคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานคร

3. ปฏิบัติการเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม XDR-TB
  - สนับสนุนด้านวิชาการให้กับพื้นที่
  - ติดตามกำกับ ประเมินผลการดำเนินงานวัณโรคและวัณโรคดื้อยาในจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ
  - ขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อยุติวัณโรคของกรุงเทพมหานคร (NOC-TB)
  - ประสานนโยบายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.8 กรมควบคุมโรค

1. เตรียมความพร้อมรับผู้ป่วย XDR-TB
  - กำหนดนโยบาย วางระบบ แนวทางปฏิบัติ
  - เผยแพร่ ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พระราชบัญญัติและอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง แนวทางปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
  - พัฒนาศักยภาพ อัตรากำลังบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น การชันสูตรวัณโรคและวัณโรคดื้อยา การสอบสวนวัณโรค การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในโรงพยาบาลและชุมชน การสื่อสารสาธารณะ
  - บริหารจัดการยาสำหรับรักษา XDR-TB ให้มีต่อเนื่อง
  - ประสานนโยบายความร่วมมือกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานภาคีเครือข่าย
2. ปฏิบัติการเมื่อพบผู้ป่วย XDR-TB
  - พิจารณาลงพื้นที่สอบสวนโรค
  - สนับสนุนปฏิบัติการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
  - ติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง รายงานต่อคณะกรรมการด้านวิชาการและคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ
3. ปฏิบัติการเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม XDR-TB
  - ประสานนโยบายความร่วมมือกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานภาคีเครือข่าย
  - ศึกษาค้นคว้าวิจัยองค์ความรู้ พัฒนานวัตกรรมที่สนับสนุน การป้องกันควบคุมวัณโรคดื้อยา ที่สอดคล้องกับบริบทประเทศไทย
  - พัฒนาคู่มือ แนวทาง หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมวัณโรคและวัณโรคดื้อยา

- คัดเลือกคณะผู้เชี่ยวชาญการดูแลรักษาวัณโรคดื้อยา ระดับประเทศ เพื่อพิจารณาอนุมัติยา XDR-TB และเป็นที่ปรึกษาสำหรับการดูแลรักษาวัณโรคดื้อยาในพื้นที่ร่วมกับคณะผู้เชี่ยวชาญการดูแลวัณโรคดื้อยา ระดับเขต

5.9 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

- ศึกษาค้นคว้าวิจัยองค์ความรู้ พัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรวัณโรคและวัณโรคดื้อยา ที่สอดคล้องกับบริบทประเทศไทย
- สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางห้องปฏิบัติการวัณโรค
- สนับสนุนการตรวจในการกักสอบสวนวัณโรคและวัณโรคดื้อยา

5.10 กรมการแพทย์

- พัฒนาแนวทางการวินิจฉัยและดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรค ในประเทศไทย
- พัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการแพทย์
- พัฒนาเครือข่ายแพทย์ที่ปรึกษา
- ติดตาม ประเมินคุณภาพการวินิจฉัยและการดูแลรักษาวัณโรคในประเทศไทย
- ศึกษาค้นคว้าวิจัยองค์ความรู้ พัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยและดูแลรักษาวัณโรคและวัณโรคดื้อยา ที่สอดคล้องกับบริบทประเทศไทย

5.11 กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

- ส่งเสริมการพัฒนาโรงพยาบาล และสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ให้มีมาตรฐานด้านการวินิจฉัยและดูแลรักษาวัณโรคและวัณโรคดื้อยา
- ส่งเสริมการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายในการเฝ้าระวังป้องกัน ควบคุมวัณโรคและวัณโรคดื้อยา

5.12 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

- กำหนดนโยบาย เป้าหมายและผลลัพธ์การดำเนินงานวัณโรคและวัณโรคดื้อยา
- ติดตาม ประเมินผล กำกับดูแล การดำเนินงานวัณโรคและวัณโรคดื้อยาอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง
- จัดบริการและพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสำหรับการดูแลรักษาวัณโรคและวัณโรคดื้อยา

- ประเมินและสนับสนุนการพัฒนากระบวนการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในโรงพยาบาล รวมถึงห้องแยกโรคติดเชื้อของโรงพยาบาลให้มีความพร้อมใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

5.13 สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

- ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของการวินิจฉัยและดูแลรักษาวัณโรคและวัณโรคดื้อยา
- กำกับดูแลหน่วยบริการและเครือข่ายบริการในการให้บริการสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับวัณโรคและวัณโรคดื้อยา ให้เป็นไปตามมาตรฐาน
- ประสานนโยบายความร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกัน การรักษาวัณโรคและวัณโรคดื้อยา และการฟื้นฟูสมรรถภาพ

5.14 กระทรวงมหาดไทย

1. สนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะประธานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด การปฏิบัติงานของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอในฐานะเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ โดยตำแหน่ง และการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด
2. ประกาศนโยบายให้หน่วยงานในสังกัด เช่น สำนักงานจังหวัด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมพัฒนาชุมชน ประสานและร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการป้องกัน ควบคุม XDR-TB

5.15 กระทรวงแรงงาน

1. ประกาศนโยบายให้หน่วยงานในสังกัด เช่น กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สำนักงานประกันสังคม สำนักงานแรงงานจังหวัด ประสานและร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการป้องกัน ควบคุม XDR-TB
2. พัฒนาระบบคุ้มครองแรงงาน และกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง เพื่อสนับสนุนการแยกผู้ป่วย XDR-TB เพื่อรักษาอย่างใกล้ชิดโดยทีมสหวิชาชีพของ regional XDR-TB hub และการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่องจนครบกำหนดการรักษา
3. พัฒนาระบบคุ้มครองความปลอดภัยในการทำงาน อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ร่วมกับหน่วยงานด้านสาธารณสุข เพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมวัณโรคและวัณโรคดื้อยา

4. สนับสนุนปฏิบัติการสอบสวนวัณโรคและวัณโรคดื้อยาในโรงงานหรือสถานประกอบการ
5. สนับสนุนระบบการตรวจสุขภาพแรงงานก่อนเข้าทำงานและประจำปี

5.16 กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม

1. เตรียมความพร้อมรับผู้ป่วย XDR-TB
  - ประเมินข้อมูลสถานการณ์วัณโรคและวัณโรคดื้อยาในเรือนจำทั่วประเทศ
  - พัฒนาศักยภาพบุคลากร
  - เตรียมสถานที่สำหรับแยกผู้ป่วย XDR-TB ณ ทณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์
  - เตรียมระบบส่งตัวผู้ป่วย XDR-TB ไปรับการรักษา ณ ทณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์
2. ปฏิบัติการเมื่อพบผู้ป่วย XDR-TB
  - สนับสนุนการส่งตัวผู้ป่วย XDR-TB ไปรับการรักษา ณ ทณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์
  - สนับสนุนการดูแลรักษาผู้ป่วย XDR-TB ณ ทณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ โดยมีคณะผู้เชี่ยวชาญการดูแลรักษาวัณโรคดื้อยาระดับประเทศ/ระดับเขตเป็นที่ปรึกษา
  - กรณีพ้นโทษก่อนรักษาครบกำหนด ประสานโรงพยาบาล ในพื้นที่เพื่อการดูแลรักษาต่อเนื่อง
3. ปฏิบัติการเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม XDR-TB
  - สนับสนุนการคัดกรองวัณโรคในผู้ต้องขังแรกรับ เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อสู่ผู้อื่น
  - สนับสนุนค้นหาวัณโรคผู้ต้องขังเพื่อให้ได้รับการดูแลรักษาในระยะเริ่มแรก และสนับสนุนการค้นหาวัณโรคดื้อยาในกลุ่มเสี่ยง เพื่อให้ได้รับการรักษาที่เหมาะสม
  - สนับสนุนการดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรคและวัณโรคดื้อยา ตามมาตรฐาน
  - กรณีย้ายหรือพ้นโทษก่อนรักษาครบกำหนด ประสานเรือนจำและโรงพยาบาลที่เกี่ยวข้อง เพื่อการรักษาต่อเนื่อง
  - ประสานการดำเนินงานวัณโรคกับหน่วยงานด้านสุขภาพ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

5.17 กระทรวงศึกษาธิการ

1. ประกาศนโยบายให้หน่วยงานในสังกัด ประสานและร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับส่วนราชการ และหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการป้องกัน ควบคุม XDR-TB

2. สนับสนุนปฏิบัติการสอบสวนวัณโรคและวัณโรคดื้อยาในโรงเรียนหรือสถานศึกษา
3. สนับสนุนระบบการตรวจสุขภาพครู อาจารย์และบุคลากร ในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ก่อนเข้าทำงานและประจำปี
4. สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสุขศึกษาเพื่อความรู้ความเข้าใจเรื่องวัณโรคที่ถูกต้อง พัฒนากิจกรรมสุขภาพเพื่อป้องกันวัณโรคและวัณโรคดื้อยา ลดการตีตราและเลือกปฏิบัติ ต่อผู้ป่วยวัณโรค

5.18 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1. ประกาศนโยบายให้หน่วยงานในสังกัด เช่น กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมกิจการเด็กและเยาวชน กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กรมกิจการผู้สูงอายุ ประสานและร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการป้องกัน ควบคุม XDR-TB
2. สนับสนุนช่วยเหลือผู้ป่วย XDR-TB และครอบครัว ให้สามารถปฏิบัติตามแผนการรักษาอย่างต่อเนื่องจนครบกำหนด
3. สนับสนุนช่วยเหลือผู้ป่วย XDR-TB และครอบครัว กรณีได้รับผลกระทบจากการถูกตีตราและเลือกปฏิบัติ
4. ส่งเสริมการพัฒนาระบบสวัสดิการที่เหมาะสม กรณีเจ็บป่วยและขาดรายได้

5.19 กระทรวงคมนาคม

1. ประกาศนโยบายให้หน่วยงานในสังกัด ประสานและร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการป้องกัน ควบคุม XDR-TB
2. สนับสนุนการงด/จำกัดการเดินทางของผู้ป่วย XDR-TB ที่อาจทำให้เกิดการแพร่กระจายเชื้อสู่ผู้อื่นได้
3. สนับสนุนพฤติกรรมป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในยานพาหนะ เช่น การแจกหรือแนะนำให้ใส่หน้ากากอนามัยเมื่อมีการทางระบบทางเดินหายใจ

5.20 กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี

1. ประกาศนโยบายให้หน่วยงานในสังกัด ประสานและร่วมมือ อย่างใกล้ชิดกับส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการป้องกัน ควบคุม XDR-TB
2. สนับสนุนการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดี และการปฏิบัติที่เหมาะสมต่อผู้ป่วยวัณโรคและวัณโรคดื้อยา

5.21 กระทรวงการคลัง

1. ประกาศนโยบายให้หน่วยงานในสังกัด ประสานและร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับส่วนราชการ และหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการป้องกัน ควบคุม XDR-TB
2. สนับสนุนงบประมาณ และอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณในการ สนับสนุนการดำเนินงานป้องกัน ควบคุม XDR-TB

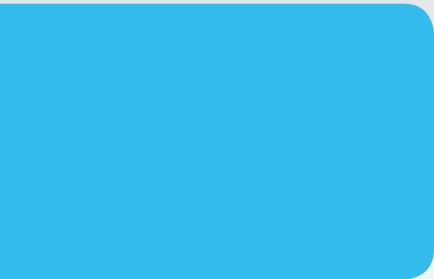
5.22 กรุงเทพมหานคร

1. ประกาศนโยบายให้หน่วยงานในสังกัด ประสานและร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับส่วนราชการ และหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการป้องกัน ควบคุม XDR-TB
2. สนับสนุนช่วยเหลือผู้ป่วย XDR-TB และครอบครัว ให้สามารถปฏิบัติตามแผนการรักษา อย่างต่อเนื่องจนครบกำหนด

5.23 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การเอกชน สมาคม มูลนิธิ กองทุน หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และภาคประชาชน

1. ประสานและร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการป้องกัน ควบคุม XDR-TB
2. สนับสนุนช่วยเหลือผู้ป่วย XDR-TB และครอบครัว ให้สามารถปฏิบัติตามแผนการรักษา อย่างต่อเนื่องจนครบกำหนด
3. สนับสนุนพฤติกรรมสุขภาพ ลดการตีตราและเลือกปฏิบัติ

ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถปรับบทบาทการดำเนินงานให้สอดคล้องกับ บริบทของพื้นที่ โดยคำนึงถึงสุขภาพของประชาชนเป็นสำคัญ เพื่อการป้องกันและ ควบคุม XDR-TB ในพื้นที่ต่อไป

ກາດພນວກ

---

1. สถานที่แยกผู้ป่วย XDR-TB เพื่อดูแลรักษาอย่างใกล้ชิดโดยทีมสหวิชาชีพ (Regional XDR-TB Hub)

ควรเป็นระดับโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สถาบัน หรือโรงพยาบาลที่มีคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้

บทบาทหน้าที่	• รับผู้ป่วย XDR-TB ไว้เป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาล เพื่อดูแลรักษาผู้ป่วย XDR-TB ในพื้นที่ที่เขตสุขภาพกำหนดจนกว่าจะพ้นระยะติดต่อ โดยมีคณะผู้เชี่ยวชาญการดูแลรักษาวัณโรคตัวยาลายขนานชนิดรุนแรงมากระดับเขต/ระดับประเทศเป็นที่ปรึกษา • ส่งข้อมูลผู้ป่วย (ประวัติและผลการรักษาวัณโรค ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ภาพเอกซเรย์ที่เกี่ยวข้อง) ตามแบบฟอร์มของสำนักวัณโรคเพื่อขอรับสนับสนุนยา XDR-TB จากสำนักวัณโรค (หลังจากมีการแต่งตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญการดูแลวัณโรคตัวยาระดับเขต สามารถขอสนับสนุนยาจาก คณะคณะผู้เชี่ยวชาญการดูแลวัณโรคตัวยาระดับเขต) • ดูแลรักษาผู้ป่วย XDR-TB ตามมาตรฐานโดยทีมสหวิชาชีพ (ซึ่งประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล เภสัชกร นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา นักโภชนาการ ผู้ดูแลด้านการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ เป็นต้น) ติดตามกำกับการใช้ยา ติดตามตรวจระหว่างการรักษา ติดตามและจัดการเชิงรุกด้านความปลอดภัยของการใช้ยา (aDSM) ประเมินผลการรักษา พิจารณาการให้ออกจากโรงพยาบาล ตลอดจนให้สุขศึกษา ให้คำปรึกษา และสนับสนุนช่วยเหลือแก่ผู้ป่วยและครอบครัว • จัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม ส่งเสริมแรงจูงใจ สร้างพลังอำนาจ พัฒนาคุณภาพชีวิต ให้ผู้ป่วยระหว่างรับการรักษาในโรงพยาบาล

	- เตรียมความพร้อมทีมโรงพยาบาลและเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อร่วมดูแลรักษาผู้ป่วย XDR-TB หลังจากพ้นระยะติดต่อ จนครบกำหนดการรักษา - ร่วมดูแลรักษาผู้ป่วย XDR-TB กับทีมโรงพยาบาลและเครือข่ายในพื้นที่ หลังจากพ้นระยะติดต่อ จนครบกำหนดการรักษา - ส่งข้อมูลความก้าวหน้าในการดูแลรักษาผู้ป่วย XDR-TB ให้สำนักวัณโรค ทุกเดือน ตามแบบฟอร์มของสำนักวัณโรค
องค์กรประกอบ หน่วยงาน	- เป็นโรงพยาบาลที่มีความพร้อมในเรื่องสถานที่ (ห้องแยกความดันลบ หรือห้องแยกโรคติดเชื้อ หรือห้องแยกที่สามารถควบคุมการแพร่กระจายเชื้อได้ ที่พร้อมใช้งาน) บุคลากร และการบริหารจัดการ มีระบบควบคุมการแพร่กระจายเชื้อที่ดี - มีอายุรแพทย์/แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคติดเชื้อ/แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคระบบทางเดินหายใจ/แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว และทีมสหวิชาชีพสำหรับการดูแลรักษาผู้ป่วย XDR-TB และอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา ตามมาตรฐาน ภายใต้การให้คำปรึกษาของ regional XDR-TB center และ/หรือผู้เชี่ยวชาญการดูแลรักษาวัณโรคดื้อยา ระดับประเทศ - ทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาลมีความพร้อมและเจตคติที่ดีต่อการดูแลรักษาผู้ป่วย - มีการทำงานแบบสหวิชาชีพ ในรูปแบบคณะทำงานหรือคณะกรรมการของโรงพยาบาลร่วมกันพัฒนาการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เช่น การพัฒนาคลินิกวัณโรคที่ให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) มีระบบและการบริหารจัดการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในโรงพยาบาล เป็นต้น - ห้องปฏิบัติการสามารถเพาะเชื้อวัณโรคได้ หรือมีหน่วยงานเครือข่ายในการส่งเพาะเชื้อได้อย่างเป็นระบบ - มีความพร้อมในการตรวจ/ส่งตรวจที่จำเป็นระหว่างการรักษา XDR-TB - มีเครือข่ายการดูแลรักษาผู้ป่วย XDR-TB หลังจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล เช่น โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ศูนย์บริการสาธารณสุขของเทศบาล/กรุงเทพมหานคร

	• มีการดำเนินงานเชื่อมโยงกับเครือข่ายนอกโรงพยาบาล ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน เพื่อสนับสนุนผู้ป่วยให้ได้รับการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่องจนครบกำหนด • ได้รับความเห็นชอบของผู้อำนวยการโรงพยาบาลและได้รับการคัดเลือกจากผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขเขตสุขภาพ ให้เป็น regional XDR-TB hub ของเขตสุขภาพนั้นๆ
ทีมสหวิชาชีพ บทบาทหน้าที่	1) แพทย์ • เป็นหัวหน้าทีมสหวิชาชีพในการดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก • ให้การวินิจฉัยที่รวดเร็วถูกต้องตามมาตรฐาน • อธิบายแผนการรักษาให้กับผู้ป่วย ญาติและทีมสหวิชาชีพ • ให้การรักษาด้วยขนาดยาและสูตรยาที่ถูกต้องเหมาะสม • ส่งตรวจต่างๆ ก่อนเริ่มรักษา และระหว่างการรักษา ตามมาตรฐาน • ติดตามประเมินผลการรักษา และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น อาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยารักษาวัณโรค • ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ กรณีการดูแลรักษามีความยุ่งยาก ซับซ้อน 2) เภสัชกร • บริหารจัดการให้มียารักษา XDR-TB ที่มีคุณภาพและเพียงพอ • ศึกษาและให้ข้อมูลเกี่ยวกับยารักษา XDR-TB ต่อแพทย์และทีมสหวิชาชีพ • จัดยารายมือ (unit dose) หรือจัดยาตัวอย่างรายมือ • อธิบายผู้ป่วยและญาติเรื่องการใช้ยา วิธีรับประทานยา วิธีเก็บรักษายา อันตรกิริยาระหว่างยาหรืออาหาร อาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา ที่อาจเกิดขึ้น และการปฏิบัติตัวเมื่อมีอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา • เฝ้าระวัง ประเมินสาเหตุของอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา และรายงานแพทย์เพื่อพิจารณาสั่งการรักษาที่เหมาะสม • บันทึกและรายงานการติดตามและจัดการเชิงรุกด้านความปลอดภัยของการใช้ยา (aDSM) ต่อสำนักวัณโรค

- 3) เจ้าหน้าที่คลินิกวัณโรค (พยาบาลหรือนักวิชาการสาธารณสุข)
  - ขึ้นทะเบียนรักษา บันทึกข้อมูลการวินิจฉัยและรักษา และจัดทำรายงานหรือบันทึกข้อมูลทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ ตามที่กรมควบคุมโรคกำหนด
  - ให้คำปรึกษาและให้สุขศึกษาแก่ผู้ป่วยและญาติเกี่ยวกับความรู้เรื่องวัณโรค และการปฏิบัติตัวระหว่างการรักษา
  - ส่งต่อหรือให้คำปรึกษาผู้ป่วย เพื่อตรวจการติดเชื้อ HIV
  - ติดตามผลการตรวจต่างๆ ระหว่างการรักษา และรายงานแพทย์ เช่น การตรวจเสมหะ ทั้งด้วยกล้องจุลทรรศน์ การเพาะเชื้อ และการตรวจอื่นๆ ตามแนวทางการดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรคด้วย
- 4) นักจิตวิทยา
  - ประเมินสภาพจิตใจ อารมณ์และพฤติกรรมของผู้ป่วย
  - ช่วยเหลือ แนะนำวิธีการปรับตัว ปรับวิธีคิด ให้คำปรึกษา บำบัดหรือส่งต่อให้จิตแพทย์ ตามความเหมาะสม เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถพัฒนาพฤติกรรม พื้นฟูสภาพจิตใจและให้ความร่วมมือในการรักษาต่อเนื่องจนครบกำหนดการรักษา
- 5) นักสังคมสงเคราะห์
  - ประเมินผู้ป่วยและครอบครัว เพื่อวินิจฉัยปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม อารมณ์และจิตใจ ที่เป็นอุปสรรคต่อการรับการรักษา และการปฏิบัติตามแผนการรักษา
  - ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและครอบครัว กรณีมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม อารมณ์และจิตใจ โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้ป่วยมีพฤติกรรมขาดยา ให้การปรึกษาแบบเสริมพลัง เพื่อให้ผู้ป่วยเกิดพลังใจ มีแรงจูงใจ ให้ความร่วมมือในการรับประทานยาอย่างต่อเนื่องและมาตรวจตามนัด
  - ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ป่วยและครอบครัว ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม โดยประสานขอความช่วยเหลือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง มูลนิธิอนุเคราะห์ผู้ป่วยวัณโรค เป็นต้น
  - ร่วมทีมสหวิชาชีพในการเยี่ยมบ้านผู้ป่วย เพื่อติดตามประเมินสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและประสานความช่วยเหลือตามความเหมาะสม

6) โภชนากร

- ประเมินภาวะทางโภชนาการของผู้ป่วย จัดหรือแนะนำอาหารให้สอดคล้องกับแผนการดูแลรักษาผู้ป่วย
- ให้ความรู้ แนะนำด้านโภชนาการ แก่ผู้ป่วยและญาติ

7) พยาบาลด้านการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ (infection control nurse, ICN)

- จัดสถานที่สำหรับแยกผู้ป่วยเพื่อรักษาในโรงพยาบาล ตามมาตรฐานการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในโรงพยาบาล
- ให้คำปรึกษาแก่ทีมสหวิชาชีพในการป้องกันการแพร่เชื้อจากผู้ป่วย และการป้องกันส่วนบุคคล
- ร่วมทีมสหวิชาชีพในการเยี่ยมบ้านผู้ป่วยและให้คำแนะนำในการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในบ้านและชุมชน
- เผื่อระวังการติดเชื้อและป่วยเป็นโรคของบุคลากรสาธารณสุขของโรงพยาบาลนั้น ๆ
- ประเมินมาตรฐานการควบคุมการแพร่กระจายของโรงพยาบาล อย่างเป็นระบบและมีมาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ
- ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะกับผู้บริหารโรงพยาบาลเพื่อจัดสถานที่และระบบการดูแลรักษาผู้ป่วยโรค เพื่อลดความเสี่ยงของบุคลากรในโรงพยาบาล
- จัดให้มีการอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อแก่บุคลากรในโรงพยาบาลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

8) นักระบาดวิทยา/เวชศาสตร์ครอบครัว

- สอบสวนโรคเพื่อค้นหาสาเหตุหรือปัจจัยของการติดเชื้อและการป่วยเป็นโรคติดต่อ ด้วยการรวบรวมข้อมูลด้านระบาดวิทยา สิ่งแวดล้อม การขนส่งทางห้องปฏิบัติการ ประวัติการรักษาและประวัติการสัมผัสผู้ป่วยโรค
- รวบรวมรายชื่อผู้สัมผัสร่วมบ้านและผู้สัมผัสใกล้ชิด
- ติดตามตรวจคัดกรองผู้สัมผัสร่วมบ้านและผู้สัมผัสใกล้ชิด ด้วยการถ่ายภาพรังสีทรวงอกและสัมภาษณ์อาการ เพื่อค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม ผู้ป่วยที่อาจเป็นแหล่งแพร่เชื้อ เพื่อให้ทราบขนาด ขอบเขต และลักษณะของปัญหา

- จัดทำทะเบียนผู้สัมผัสโรค ติดตามตรวจตามมาตรฐาน
  - วิเคราะห์ สรุปสถานการณ์เพื่อเสนอวิธีแก้ไขปัญหาและแนวทางการควบคุมโรค
- 9) ผู้จัดการสำหรับผู้ป่วยรายบุคคล (case manager) (อาจเป็นเจ้าหน้าที่คลินิกวัณโรค หรือเจ้าหน้าที่เวชปฏิบัติครอบครัว หรือเจ้าหน้าที่เวชกรรมสังคม หรือนักสังคมสงเคราะห์ หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย)
- เป็นผู้เชื่อมประสานการให้บริการทางการแพทย์ ทางจิตใจและทางสังคม ให้กับผู้ป่วยและครอบครัว เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถปฏิบัติตามแผนการรักษาได้อย่างต่อเนื่องจนครบกำหนดการรักษา
  - ประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุข เพื่อส่งต่อผู้ป่วยให้ได้รับบริการต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ หลังออกจากโรงพยาบาลและตลอดการรักษา

2. ศูนย์การดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมากระดับเขต (Regional XDR-TB Center)

ควรเป็นระดับโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย หรือสถาบัน ที่มีคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้

บทบาทหน้าที่	• เป็นที่ปรึกษาการดูแลรักษา XDR-TB ให้กับทีมสหวิชาชีพของ regional XDR-TB hub • ร่วมพิจารณาอนุมัติยา XDR-TB ระดับเขต
องค์ประกอบ หน่วยงาน	• แพทย์ผู้เชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนาน (MDR-TB) เป็นพื้นฐาน ซึ่งได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพหรือมีประสบการณ์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก (XDR-TB) และพร้อมเป็นที่ปรึกษา (Consultant) ให้กับ regional XDR-TB hub และเครือข่ายในเขตสุขภาพ • ร่วมประชุมกับคณะผู้เชี่ยวชาญการดูแลรักษาวัณโรคดื้อยา ระดับประเทศ/นานาชาติ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง • ทีมสหวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล เภสัชกร นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา นักโภชนาการ ผู้ดูแลด้านการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ (IC) เป็นต้น • ได้รับความเห็นชอบของผู้บริหารโรงพยาบาลและได้รับการคัดเลือกจากผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขเขตสุขภาพ

ทั้งนี้ สถานพยาบาลทุกแห่ง ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของทีมสหวิชาชีพให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่อย่างเหมาะสม เพื่อการดูแลผู้ป่วยให้ได้ตามมาตรฐาน

1. แบบฟอร์มการแจ้ง XDR-TB ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558

ข้อมูลผู้แจ้ง

ชื่อ-นามสกุล _____ หมายเลขโทรศัพท์ _____
 สถานที่ที่ได้มีการชันสูตร _____

ข้อมูลผู้ป่วย

ชื่อ-นามสกุล _____ อายุ _____ เดือน/ปี เพศ _____
 สัญชาติ _____ ที่อยู่ปัจจุบัน/สถานที่ที่พักรักษาตัวอยู่ _____

การวินิจฉัยโรคขั้นต้นเป็น XDR-TB

ผลการชันสูตร

วันที่เก็บเสมหะหรือสิ่งส่งตรวจอื่นๆ .....

[ ] Xpert MTB/RIF พบ MTB detected, ดื้อยา H

วันที่เก็บเสมหะหรือสิ่งส่งตรวจอื่นๆ .....

[ ] RT-PCR พบ MTB detected, ดื้อยา H และ R

วันที่เก็บเสมหะหรือสิ่งส่งตรวจอื่นๆ .....

[ ] FL-LPA พบ MTB detected, ดื้อยา H และ R

วันที่เก็บเสมหะหรือสิ่งส่งตรวจอื่นๆ .....

[ ] SL-LPA พบ MTBC, ดื้อยา Fluoroquinolone และ AG/CP

วันที่เก็บเสมหะหรือสิ่งส่งตรวจอื่นๆ .....

[ ] conventional FL-DST ดื้อต่อยา ( ) H ( ) R ( ) S ( ) E ( ) Z

วันที่เก็บเสมหะหรือสิ่งส่งตรวจอื่นๆ .....

[ ] conventional SL-DST ดื้อต่อยา ( ) Km ( ) Am ( ) Cm ( ) Ofx ( ) Lfx
 ( ) Mfx ( ) Eto ( ) Cs ( ) PAS ( ) .....

ข้อมูลผู้ส่งตรวจ

ชื่อ-นามสกุล _____ หมายเลขโทรศัพท์ _____
 สถานที่ทำงานของผู้ส่งวัตถุตัวอย่าง _____

วันที่แจ้ง _____ เวลา _____

2. คำแนะนำการขอรับสนับสนุนยา XDR-TB Regimen ด้วยระบบ fast track กรณีที่ผู้ป่วย Admit ในโรงพยาบาล

ตามมติที่ประชุมผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลรักษาวัณโรคดื้อยา ระดับประเทศ เสนอให้มี fast track สำหรับการขอรับสนับสนุนยา XDR และได้รับการรักษาอย่างรีบด่วน โดยมีเกณฑ์ 3 ข้อดังนี้

1. ผู้ป่วยวัณโรคมีผล culture เป็น **M. tuberculosis complex** หรือ molecular test เป็น **MTB detected**
2. มี **clinical failure** และมีผล LPA หรือ conventional DST เป็น XDR-TB สำหรับ **Primary XDR-TB** ให้ repeat FL-LPA และ SL-LPA ยกเว้นเป็น high risk group (ไม่ต้อง repeat LPA)
3. ผู้ป่วยได้รับการ **admit** ในโรงพยาบาล

ขั้นตอนการขอรับและสนับสนุนยารักษา XDR-TB ด้วยระบบ fast track

1. บันทึกขอสนับสนุนยาโดย **พิมพ์**ในแบบฟอร์ม One page XDR request form **ให้ครบทุกข้อ**
2. ส่งสำนักวัณโรคทาง email : sonjit33@gmail.com, Laddawan126@hotmail.com จะได้รับการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ภายใน 48 ชม.
3. สำนักวัณโรคโดย ภกญ.พริยา เจริญไตรรัตน์ (Tel. 089 698 7607, 02-211 2224 ต่อ 1121) จะจัดการส่งยาให้โรงพยาบาลภายใน 48 ชม.หลังได้รับอนุมัติยา
4. หลังจากได้รับยาแล้ว ขอให้ทางโรงพยาบาล **ส่งข้อมูลตาม full form** ให้สำนักวัณโรคด้วย (สำนักวัณโรค 116 ถนนสุขุมวิท 21 บางโคล่ บางคอแหลม กทม. 10120) เพื่อเตรียมความพร้อมของพื้นที่ต่อไป

(1) หน่วยงานที่ให้การรักษาผู้ป่วย XDR-TB (Responsible health facilities)

ชื่อโรงพยาบาลที่เป็น XDR center (Hospital for consultation):

ชื่อโรงพยาบาลที่รับผู้ป่วยไว้เป็นผู้ป่วยใน (Hospital for admission):

(2) ข้อมูลผู้ป่วย (Patient information)

ชื่อ -นามสกุล (Name-Surname) : ..... อายุ (age) ..... ปี น้ำหนัก (weight) ..... กก.
เพศ (sex) [ ] ชาย (male) [ ] หญิง (female) สัญชาติ [ ] ไทย (Thai) [ ] ไม่ใช่ไทย (Non Thai) ระบุ .....
โรคร่วม [ ] HIV [ ] DM [ ] ตับ (liver disease) ..... [ ] ไต (renal disease) ..... [ ] อื่นๆ

ประวัติการรักษาวัณโรค (previous TB Rx) [ ] ไม่เคยรักษา (no) [ ] เคยรักษามาก่อน (yes) ระบุสูตร เวลาตามลำดับ
วันที่ ..... ถึงวันที่ ..... [ ] ... HRZE/... HR
วันที่ ..... ถึงวันที่ ..... [ ] ... SHRZE/... HRZE/... HRE
วันที่ ..... ถึงวันที่ ..... [ ] ... Km Lfx Eto Cs PAS/ ... Lfx Eto Cs PAS
วันที่ ..... ถึงวันที่ ..... [ ] ระบุ.....
วันที่ ..... ถึงวันที่ ..... [ ] ระบุ.....
วันที่ ..... ถึงวันที่ ..... [ ] ระบุ.....
วันที่ ..... ถึงวันที่ ..... [ ] ระบุ.....
ผลเสมหะ (AFB, culture) ช่วง 6 เดือนล่าสุด .....

ผลการทดสอบความไวของยาต้านวัณโรค (Drug susceptibility test)

วันที่เก็บเสมหะ	ยาที่มีผล resistant	ยาที่มีผล susceptible	วิธีการตรวจ (method)	หน่วยตรวจ (Lab)

อวัยวะที่เป็นวัณโรค [ ] ปอด (Pulmonary TB) [ ] นอกปอด (Extrapulmonary TB) ระบุ.....
ประเภทของ XDR-TB [ ] new [ ] relapse [ ] TAF [ ] TALF [ ] TI [ ] other

ขอรับสนับสนุนยาดังนี้

[ ] XDR regimen ประกอบด้วย Capreomycin, Moxifloxacin, Linezolid, Clofazimine, Bedaquiline
[ ] บางตัว คือ [ ] Capreomycin [ ] Moxifloxacin [ ] Linezolid [ ] Clofazimine [ ] Bedaquiline
[ ] Delamanid

แพทย์ผู้รักษาชื่อ..... มือถือ..... e-mail.....

เภสัชกร ชื่อ..... มือถือ..... e-mail.....

เจ้าหน้าที่คลินิกวัณโรค ชื่อ ..... มือถือ..... e-mail.....

วันที่ส่งข้อมูล .....

ดาวน์โหลดแบบฟอร์มฉบับล่าสุดได้ที่เว็บไซต์สำนักวัณโรค

3. คำแนะนำการกรอกแบบฟอร์มการขอรับการสนับสนุนยาสำหรับรักษา difficult to treat MDR/Pre XDR-TB และ XDR-TB

แบบตรวจสอบการเข้าเกณฑ์การคัดเลือกผู้ป่วยที่จะได้รับการสนับสนุนยา มีเกณฑ์ทั้งหมด 7 ข้อ ให้ทำเครื่องหมายถูก (✓) ตามความจริงว่า ใช่หรือไม่ใช่

(สำหรับข้อย่อยที่ 6 มีแผนการดูแลผู้ป่วยเพื่อให้ได้รับการรักษาที่ต่อเนื่องจนสิ้นสุดการรักษา คือให้แสดงแผนการดูแลผู้ป่วย ทั้งระดับ สคร.--> สสง.--> รพ.--> รพสต. (DOT อย่างไร) และในแต่ละระดับ

มีผู้รับผิดชอบใครบ้าง ทำหน้าที่อะไร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน คือผู้ป่วยรักษาหาย อาจจะเป็นในรูปแบบ flow chart หรือ คำอธิบายก็ได้)

1. แบบฟอร์มการขอรับการสนับสนุนยา (Request form) กรุณาพิมพ์ข้อมูลอย่างละเอียด ตั้งแต่เริ่มรักษาครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน ตามลำดับเวลา (save และส่งเป็นไฟล์ word)
2. รวบรวมไฟล์ภาพรังสีทรวงอกทั้งหมด รวมทั้ง imaging อื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณา (ถ้ามี) โดยให้ชื่อไฟล์หรือภาพมีวันที่ถ่ายภาพรังสีทรวงอกด้วย บันทึกไฟล์ลงในแผ่น CD
3. รวบรวมและลำดับวันที่ของผลการตรวจเสมหะและการตรวจทางห้องปฏิบัติการอื่นๆ ที่สำคัญ กรุณาพิมพ์ผลในแบบฟอร์มฯ และ scan รายงานผลตรวจเสมหะ (เฉพาะผล culture, identification, DST, molecular test) ลงในแผ่น CD ด้วย
4. ส่งเอกสารตามข้อ 1 – 4 และแผ่น CD พร้อมหนังสือราชการ ไปที่
“สำนักวัณโรค 116 ถนนสุเทพศรีรัฐ บางโคล่ บางคอแหลม กทม. 10120”
5. สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ คุณสนจิตร์ พงษ์พานิช โทรศัพท์ 084 1400145 email: sonjit33@gmail.com หรือ คุณลัดดาวัลย์ ปัญญา โทรศัพท์ 081 8864760 email: laddawan126@hotmail.com หรือผู้ประสานงานวัณโรคระดับเขต หรือผู้ประสานงานวัณโรคระดับจังหวัดของท่าน
6. ถ้าได้รับอนุมัติยา สำนักวัณโรคจะจัดส่งยาให้ สอบถามข้อมูลยาได้ที่
เภสัชกรหญิงปิริยา เจริญไตรรัตน์
โทรศัพท์ 089 6987607 email: piriya_ji8@hotmail.com

แบบตรวจสอบการเข้าเกณฑ์การคัดเลือกผู้ป่วยที่จะได้รับการสนับสนุนยา
สำหรับรักษา difficult to treat MDR/Pre XDR-TB และ XDR-TB

เกณฑ์	คำตอบ	
	ใช่	ไม่ใช่
1) มีผลยืนยันวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการที่ได้มาตรฐาน		
1.1 เป็น XDR-TB		
1.2 เป็น difficult to treat MDR		
1.3 เป็น Pre XDR-TB แต่มียาที่ยังไวอยู่หรือยาที่ยังไม่เคยใช้ น้อยกว่า 4 รายการ		
2) ผู้ป่วยยินดีและสมัครใจรับการรักษาตามสูตรยา จนครบกำหนด พร้อมลงชื่อ ในแบบฟอร์มข้อตกลงการรักษาวัณโรคดื้อยา (หลังจากที่อนุมัติยาแล้ว)		
3) ผู้ป่วยมีความพร้อมในการรับการรักษาโดยใช้ DOT เข้มขันตลอดการรักษา รวมทั้งยินยอมให้มีการเยี่ยมบ้าน		
4) ไม่มีข้อบ่งห้ามในการใช้ยา ตามความเห็นของแพทย์ผู้รักษา		
5) สามารถจัดหาทีมหรือมีทีมสหวิชาชีพดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวม ร่วมกับการ ปรึกษาคณะผู้เชี่ยวชาญ		
6) มีแผนการดูแลผู้ป่วยเพื่อให้ได้รับการรักษาที่ต่อเนื่องจนสิ้นสุดการรักษา		
7) มีผู้รับผิดชอบและรายงานความก้าวหน้าในการรักษาและการเฝ้าระวังเชิงรุก ด้านความปลอดภัยทางยาอย่างสม่ำเสมอต่อคณะผู้เชี่ยวชาญ ทุกเดือน		

แบบฟอร์มการขอรับการสนับสนุนยา (Request form)

(1) หน่วยงานที่ให้การรักษา (Responsible health facilities)					
ชื่อศูนย์ XDR center (Hospital for consultation):					
ชื่อโรงพยาบาลที่รักษาผู้ป่วย (Hospital for treatment):					
ชื่อ รพ.สต.ที่ฉีดยาและทำ DOT ให้ผู้ป่วย (Sub-district Health Promotion Hospital for drug injection and DOT):					
(2) ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย (Patient details):					
ชื่อ -นามสกุล (Name-Surname) :					
ที่อยู่ปัจจุบัน :					
เบอร์โทร :					
[ ] OPD case HN: [ ] IPD case AN:					
เพศ (gender) [ ] ชาย (male) [ ] หญิง (female)		เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน (ID number) [-][ ][ ][ ][-][ ][ ][ ][ ][-][ ][ ][ ][ ]			
วันเดือนปีพ.ศ.ที่เกิด (date of birth) _ / _ / _		อายุ ณ วันที่เริ่มรักษา (age)..... ปี (year).....เดือน (month)			
สัญชาติ (nationality)		[ ] ไทย (Thai) [ ] อื่นๆ ระบุ (other specify).....			
ประเภทของการดื้อยา (classification of drug resistance)		[ ] MDR [ ] Pre-XDR [ ] XDR-TB [ ] อื่นๆ ระบุ (other specify)			
อวัยวะที่เป็นวัณโรค (organs with disease)		[ ] วัณโรคปอด (Pulmonary TB) โปรโตระบุ ICD10..... [ ] วัณโรคนอกปอด (Extra pulmonary TB) - ระบุตำแหน่ง (specify site) ..... โปรโตระบุ ICD10.....			
HIV status		[ ] negative [ ] positive [ ] unknown			
น้ำหนัก (weight) ..... กิโลกรัม (kg)		ความสูง (height) ..... เซนติเมตร (cm)			
ประวัติการแพ้ยา/อาการไม่พึงประสงค์ (history of drug allergy/ADR)		[ ] ไม่มี (No) [ ] มี (Yes, specify drug name & ADR) โปรโตระบุชื่อยาและอาการ.....			
ตั้งครรภ์ (pregnancy)		[ ] ไม่ใช่ (No) [ ] ใช่ (Yes) อายุครรภ์ (GA) .....สัปดาห์ (week)			
กำลังให้นมบุตร (breastfeeding)		[ ] ไม่ใช่ (No) [ ] ใช่ (Yes)			
ดื่มแอลกอฮอล์ (alcohol drinking)		[ ] ไม่ใช่ (No) [ ] ดื่ม ≤ 1 เดือน (<1 month) [ ] ดื่ม .....ครั้งต่อสัปดาห์ (times per week)			
สูบบุหรี่ (smoking)		[ ] ไม่สูบ (No) [ ] สูบจำนวน <10 มวน/วัน (moderate smoker) [ ] สูบจำนวน >10 มวน/วัน (heavy smoker)			
ใช้สารเสพติด (drug abuse)		[ ] ไม่ใช่ (No) [ ] ใช่ (Yes) [ ] ไม่ทราบ (Unknown)			
โรคประจำตัวในปัจจุบัน (current underlying diseases)		[ ] ไม่มี (No) [ ] มี (Yes) (เลือกได้หลายข้อ choose more than 1 choice) ☐ เบาหวาน (diabetes mellitus) ☐ ความดันโลหิตสูง (hypertension) ☐ หัวใจเต้นผิดจังหวะ (cardiac arrhythmia) ☐ โลหิตจาง (anemia) ☐ ตับอักเสบ/ตับแข็ง (hepatitis/cirrhosis) ☐ ไตเสื่อม (renal insufficiency) ☐ ลมชัก (epilepsy) ☐ จิตเวช (psychosis) ☐ อวัยวะต่อมไทรอยด์ผิดปกติ (thyroid dysfunction) ☐ อื่นๆ ระบุ Other.....			
(3) ข้อมูลการใช้ยาอื่นๆ หรือยาโรคประจำตัวจนถึงปัจจุบัน ยกเว้นยารักษาวัณโรค (current medications other than anti-TB drugs)					
รายชื่อยา (drug name)	ขนาดยา (มิลลิกรัมต่อวัน) dose (mg/day)	ความถี่, การให้ยา (frequency, route)	วันที่เริ่มยา start date	วันที่หยุดยา stop date	ยังใช้ต่อเนื่อง continue using
		... ครั้ง/วัน ... วัน/สัปดาห์ กิน/IM/IV	_ _ / _ _ / _ _	_ _ / _ _ / _ _	[ ]
		... ครั้ง/วัน ... วัน/สัปดาห์ กิน/IM/IV	_ _ / _ _ / _ _	_ _ / _ _ / _ _	[ ]
		... ครั้ง/วัน ... วัน/สัปดาห์ กิน/IM/IV	_ _ / _ _ / _ _	_ _ / _ _ / _ _	[ ]
		... ครั้ง/วัน ... วัน/สัปดาห์ กิน/IM/IV	_ _ / _ _ / _ _	_ _ / _ _ / _ _	[ ]
		... ครั้ง/วัน ... วัน/สัปดาห์ กิน/IM/IV	_ _ / _ _ / _ _	_ _ / _ _ / _ _	[ ]

4) ประวัติการรักษาตั้งแต่เริ่มรักษาวันโรคครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน (ทุกครั้งที่มีผู้ช่วยมารพ. โดยเฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนขนาดยาหรือเปลี่ยนยาแม้แต่เพียงตัวเดียว)
Medical history since the first treatment until now (every visit particularly when changing of drug dose or item even for only one drug)

[illegible]

ดาวน์โหลดแบบฟอร์มฉบับล่าสุดได้ที่เว็บไซต์สำนักวินโรค

แนวทางการดูแลผู้ป่วยต่อเนื่อง โดยทีมสหวิชาชีพของโรงพยาบาลและภาคีเครือข่าย [Care plan]

กิจกรรม	หน่วยงาน/ตำแหน่ง	ผู้รับผิดชอบ		
		ชื่อ	หมายเลขมือถือ	อีเมล
ระดับเขต	สคร.			
ระดับจังหวัด	สสจ.			
ระดับโรงพยาบาล				
ตรวจ AFB, เก็บเสมหะส่ง culture	รพ.			
ตรวจ lab	รพ.			
Chest Xray	รพ.			
ตรวจ EKG	รพ.			
ตรวจการมองเห็น การได้ยิน	รพ.			
แพทย์ผู้ดูแลรักษา	แพทย์			
ดูแลเรื่องยาและการเฝ้าระวังเชิงรุกด้านความปลอดภัยจากการใช้ยา (active pharmacovigilance)	เภสัชกร			
ประสานงาน ติดตามความก้าวหน้า (คลินิกวัณโรค/เวชกรรมสังคม/เวชปฏิบัติครอบครัว)	คลินิกวัณโรค			
	เวชกรรมสังคม			
	เวชปฏิบัติครอบครัว			
การดูแลด้าน IC	พยาบาล IC			
การดูแลด้านโภชนาการ	โภชนาการ			
การดูแลด้านสังคมสงเคราะห์	นักสังคมสงเคราะห์			
การดูแลด้านจิตใจ	นักจิตวิทยา			
อื่นๆ				
สถานที่ที่ฉีดยา				
สถานที่ที่ทำ DOT สำหรับยากิน				
ระดับชุมชนและครอบครัว				
สนับสนุน ดูแลต่อเนื่อง	อสม.			
	ผู้นำ/แกนนำชุมชน			
	ญาติ ระบุ.....			
	อื่นๆ ระบุ.....			
ส่งข้อมูลความก้าวหน้าให้สำนักวัณโรคทุกเดือน				

จากการทบทวนประวัติการรักษาวัณโรคในอดีต ยาที่น่าจะดื้อแล้ว

.....

ดาวน์โหลดแบบฟอร์มฉบับล่าสุดได้ที่เว็บไซต์สำนักวัณโรค

รายการยารักษาวัณโรค ใหม่ที่จะขอการสนับสนุนจากสำนักวัณโรค
(ถ้าเลือกข้อ 2-6 สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. XDR regimen ประกอบด้วยยา Capreomycin, Moxifloxacin, Linezolid, Clofazimine, Bedaquiline
- ☐ 2. Capreomycin
- ☐ 3. Moxifloxacin
- ☐ 4. Linezolid
- ☐ 5. Clofazimine
- ☐ 6. Bedaquiline

ชื่อผู้บันทึก..... ตำแหน่ง .....

(ส่วนของสำนักวัณโรค)

สรุปมติผู้เชี่ยวชาญ

- [ ] อนุมัติ ยาต่อไปนี้
  - [ ] XDR regimen
  - [ ] Capreomycin   [ ] Linezolid   [ ] Clofazimine
  - [ ] Moxifloxacin   [ ] Bedaquiline
- [ ] ไม่อนุมัติ เหตุผล .....
- [ ] ขอข้อมูลเพิ่มเติม .....

1. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561

หน้า ๑๓

เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๒๙ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๖๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๑๓) ของข้อ ๑ แห่งประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย พ.ศ. ๒๕๕๙

“(๑๓) วัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก (Extensively drug - resistant tuberculosis (XDR - TB)) เป็นวัณโรคที่มีการดื้อยา ๔ ขนานร่วมกัน ได้แก่ ไอโซไนอะซิด (Isoniazid) ริแฟมพิซิน (Rifampicin) กลุ่มยาฟลูออโรควิโนโลน (Fluoroquinolones) และกลุ่มยาทางเลือกที่สองที่เป็นยาชนิดฉีด (Second - line injectable drugs) มีอาการไอเรื้อรังหรือไอเป็นเลือด เบื่ออาหาร น้ำหนักลด อ่อนเพลีย มีไข้ เหงื่อออก หอบเหนื่อย สามารถแพร่เชื้อสู่ผู้อื่นได้ ในรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการระบบการหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

ปิยะสกล สกลสัตยาทร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

2. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้ง ในกรณีที่มีโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดเกิดขึ้น พ.ศ. 2560

หน้า ๓

เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๓๑๖ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๐

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งในกรณีที่มีโรคติดต่ออันตราย
โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดเกิดขึ้น

พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๗ (๑) และมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกรณีที่มีโรคติดต่ออันตรายเกิดขึ้นหรือมีเหตุสงสัยว่าเกิดขึ้น และพบผู้ที่เป็นหรือ มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย ให้บุคคลดังต่อไปนี้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ดังนี้

(๑) เจ้าบ้านหรือผู้ควบคุมดูแลบ้าน หรือแพทย์ผู้ทำการรักษาพยาบาล ในกรณีที่พบผู้ที่เป็น หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตรายเกิดขึ้นในบ้าน

(๒) ผู้รับผิดชอบในสถานพยาบาล ในกรณีที่พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อ อันตรายเกิดขึ้นในสถานพยาบาล

(๓) ผู้ทำการชันสูตรหรือผู้รับผิดชอบในสถานที่ที่ได้มีการชันสูตร ในกรณีที่ได้มีการชันสูตร ทางการแพทย์หรือทางการสัตวแพทย์ตรวจพบว่ามีหรืออาจมีเชื้ออันเป็นเหตุของโรคติดต่ออันตราย

(๔) เจ้าของหรือผู้ควบคุมสถานประกอบการหรือสถานที่อื่นใด ในกรณีที่พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุ อันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตรายเกิดขึ้นในสถานที่นั้น

การแจ้งตาม (๑) หรือ (๔) ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อซึ่งเป็นข้าราชการสังกัด กรมควบคุมโรคในราชการบริหารส่วนกลางหรือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่ภายในสามชั่วโมง นับแต่พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย เว้นแต่กรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือตกอยู่ใน สถานการณ์ที่ไม่อาจแจ้งภายในสามชั่วโมงได้ ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อดังกล่าวทันที ที่สามารถกระทำได้

การแจ้งตาม (๒) หรือ (๓) ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อซึ่งเป็นข้าราชการ สังกัดกรมควบคุมโรคในราชการบริหารส่วนกลางภายในสามชั่วโมงนับแต่พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัย ว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย หรือที่ได้มีการชันสูตรทางการแพทย์หรือทางการสัตวแพทย์ตรวจพบว่ามีหรือ อาจมีเชื้ออันเป็นเหตุของโรคติดต่ออันตราย แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เป็นการแจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อบนพื้นที่ เมื่อเจ้าพนักงานควบคุม โรคติดต่อในพื้นที่ได้รับแจ้งแล้ว ให้แจ้งโดยวิธีการทางโทรศัพท์ต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อดังซึ่งเป็น ข้าราชการสังกัดกรมควบคุมโรคในราชการบริหารส่วนกลางภายในหนึ่งชั่วโมงนับแต่ที่ตนได้รับแจ้ง เว้นแต่กรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่อาจแจ้งโดยวิธีการทางโทรศัพท์ได้ ให้ดำเนินการ ตามวิธีการหนึ่งวิธีการใดที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ ตามสมควรแก่กรณี

ข้อ ๒ ในกรณีที่มีโรคระบาดเกิดขึ้นหรือมีเหตุสงสัยว่าเกิดขึ้น และพบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาด ให้บุคคลดังต่อไปนี้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่นั้น ดังนี้

(๑) เจ้าบ้านหรือผู้ควบคุมดูแลบ้าน หรือแพทย์ผู้ทำการรักษาพยาบาล ในกรณีที่พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาดเกิดขึ้นในบ้าน

(๒) ผู้รับผิดชอบในสถานพยาบาล ในกรณีที่พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาดเกิดขึ้นในสถานพยาบาล

(๓) ผู้ทำการชันสูตรหรือผู้รับผิดชอบในสถานที่ที่ได้มีการชันสูตร ในกรณีที่ได้มีการชันสูตรทางการแพทย์หรือทางการแพทย์สัตวแพทย์ตรวจพบว่ามีหรืออาจมีเชื้ออันเป็นเหตุของโรคระบาด

(๔) เจ้าของหรือผู้ควบคุมสถานประกอบการหรือสถานที่อื่นใด ในกรณีที่พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาดเกิดขึ้นในสถานที่นั้น

การแจ้งตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาด หรือที่ได้มีการชันสูตรทางการแพทย์หรือทางการแพทย์สัตวแพทย์ตรวจพบว่ามีหรืออาจมีเชื้ออันเป็นเหตุของโรคระบาด แล้วแต่กรณี

การแจ้งตาม (๑) หรือ (๔) ในกรณีที่มีเหตุสงสัยหรือตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่อาจแจ้งภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงได้ ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดตอดังกล่าวทันทีที่สามารถกระทำได้

ข้อ ๓ ในกรณีที่มีโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวังเกิดขึ้นหรือมีเหตุสงสัยว่าเกิดขึ้น และพบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง ให้บุคคลดังต่อไปนี้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด กรณีที่พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวังในเขตจังหวัด หรือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดตอดังกล่าวทันที่ที่สามารถกระทำได้ กรุงเทพมหานคร กรณีที่พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวังในเขตกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ดังนี้

(๑) ผู้รับผิดชอบในสถานพยาบาล ในกรณีที่พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวังเกิดขึ้นในสถานพยาบาล

(๒) ผู้ทำการชันสูตรหรือผู้รับผิดชอบในสถานที่ที่ได้มีการชันสูตร ในกรณีที่ได้มีการชันสูตรทางการแพทย์หรือทางการแพทย์สัตวแพทย์ตรวจพบว่ามีหรืออาจมีเชื้ออันเป็นเหตุของโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง

การแจ้งตาม (๑) หรือ (๒) ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามวรรคหนึ่งภายในเจ็ดวันนับแต่พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือที่ได้มีการชันสูตรทางการแพทย์หรือทางการแพทย์สัตวแพทย์ตรวจพบว่ามีหรืออาจมีเชื้ออันเป็นเหตุของโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามแบบที่อธิบดีกรมควบคุมโรคประกาศกำหนด

ข้อ ๔ กรณีการแจ้งตามข้อ ๑ (๒) หรือ (๓) หากผู้รับผิดชอบในสถานพยาบาล หรือผู้ทำการชันสูตรหรือผู้รับผิดชอบในสถานที่ที่ได้มีการชันสูตรนั้นเป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ และเป็นผู้พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย หรือเป็นผู้ตรวจพบว่ามีหรืออาจมีเชื้ออันเป็นเหตุของโรคติดต่ออันตราย ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดตอดังกล่าวแจ้งโดยวิธีการทางโทรศัพท์

ต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกรมควบคุมโรคในราชการบริหารส่วนกลาง ภายในสามชั่วโมงนับแต่ที่พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย หรือที่ได้มีการชันสูตรทางการแพทย์หรือทางการสัตวแพทย์ตรวจพบว่ามีหรืออาจมีเชื้ออันเป็นเหตุของโรคติดต่ออันตราย เว้นแต่กรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่อาจแจ้งโดยวิธีการทางโทรศัพท์ได้ ให้ดำเนินการตามวิธีการหนึ่งวิธีการใดที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ ตามสมควรแก่กรณี

ข้อ ๕ กรณีการแจ้งตามข้อ ๒ (๒) หรือ (๓) หากผู้รับผิดชอบในสถานพยาบาล หรือผู้ทำการชันสูตรหรือผู้รับผิดชอบในสถานที่ที่ได้มีการชันสูตรนั้นเป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ และเป็นผู้พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาด หรือเป็นผู้ตรวจพบว่ามีหรืออาจมีเชื้ออันเป็นเหตุของโรคระบาด ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดตอดังกล่าวแจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกรมควบคุมโรคในราชการบริหารส่วนกลาง ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่ที่พบผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาด หรือที่ได้มีการชันสูตรทางการแพทย์หรือทางการสัตวแพทย์ตรวจพบว่ามีหรืออาจมีเชื้ออันเป็นเหตุของโรคระบาด เว้นแต่กรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่อาจแจ้งโดยวิธีการทางโทรศัพท์ได้ ให้ดำเนินการตามวิธีการหนึ่งวิธีการใดที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ ตามสมควรแก่กรณี

ข้อ ๖ การแจ้งตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ ให้ดำเนินการตามวิธีการหนึ่งวิธีการใดดังต่อไปนี้

- (๑) แจ้งโดยตรงต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ
- (๒) แจ้งทางโทรศัพท์
- (๓) แจ้งทางโทรสาร
- (๔) แจ้งเป็นหนังสือ
- (๕) แจ้งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์
- (๖) วิธีการอื่นใดที่อธิบดีกรมควบคุมโรคประกาศกำหนดเพิ่มเติม

ข้อ ๗ การแจ้งตามข้อ ๑ (๑) หรือ (๔) และข้อ ๒ (๑) หรือ (๔) เมื่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อได้รับแจ้งจากบุคคลดังกล่าวแล้ว ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อบันทึกข้อมูลไว้ตามแบบที่อธิบดีกรมควบคุมโรคประกาศกำหนด

การแจ้งตามข้อ ๑ (๒) หรือ (๓) ข้อ ๒ (๒) หรือ (๓) ข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามแบบที่อธิบดีกรมควบคุมโรคประกาศกำหนด

ให้อธิบดีกรมควบคุมโรคจัดทำและเผยแพร่คู่มือเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ข้อ ๘ การแจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดตอดังกล่าววิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ อย่างน้อยให้มีรายละเอียด ดังนี้

(๑) กรณีผู้แจ้งเป็นเจ้าของบ้านหรือผู้ควบคุมดูแลบ้าน หรือแพทย์ผู้ทำการรักษาพยาบาล ให้แจ้งชื่อ และที่อยู่ของตน ความสัมพันธ์กับผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาด ชื่อ อายุ เพศ สัญชาติ ที่อยู่ปัจจุบันหรือสถานที่ที่ผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดพักอาศัยอยู่ วันที่เริ่มเป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาด และอาการสำคัญของผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาด ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้แจ้งเป็นแพทย์ผู้ทำการรักษาพยาบาล ให้แจ้งการวินิจฉัยโรคขั้นต้น ประเภทของผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาด และผลการรักษาเพิ่มเติมด้วย

(๒) กรณีผู้แจ้งเป็นผู้รับผิดชอบในสถานพยาบาล ให้แจ้งชื่อ ที่อยู่ และสถานที่ทำงานของตน ชื่อ อายุ เพศ สัญชาติ ที่อยู่ปัจจุบันหรือสถานที่ที่ผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดพักอาศัยอยู่ วันที่เริ่มเป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาด วันแรกพบไว้รักษา การวินิจฉัยโรคขั้นต้น ประเภทและอาการสำคัญของผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาด และผลการรักษา

(๓) กรณีผู้แจ้งเป็นผู้ทำการชันสูตรหรือผู้รับผิดชอบในสถานที่ได้มีการชันสูตร ให้แจ้งชื่อ ที่อยู่ และสถานที่ทำงานของตน ชื่อ อายุ เพศ สัญชาติ ที่อยู่ปัจจุบันของผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาด ชื่อ ที่อยู่ และสถานที่ทำงานของผู้ส่งวัตถุตัวอย่าง การวินิจฉัยโรคขั้นต้น และผลการชันสูตร

(๔) กรณีผู้แจ้งเป็นเจ้าของหรือผู้ควบคุมสถานประกอบการหรือสถานที่อื่นใด ให้แจ้งชื่อ ที่อยู่ และสถานที่ทำงานของตน ความสัมพันธ์กับผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาด ชื่อ อายุ เพศ สัญชาติ ที่อยู่ปัจจุบัน และอาการสำคัญของผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาด

ข้อ ๙ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

ปิยะสกล สกลสัตยาทร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

3. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558

เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๓ ง หน้า ๑๓
ราชกิจจานุเบกษา ๕ มกราคม ๒๕๖๐

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘

โดยที่เป็นการสมควรให้มีการแต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อหรือโรคระบาด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ข้าราชการสังกัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘

- (๑) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- (๒) รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- (๓) ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข
- (๔) สาธารณสุขนิเทศก์
- (๕) ข้าราชการสังกัดกรมควบคุมโรค ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้
  - (๕.๑) อธิบดีกรมควบคุมโรค
  - (๕.๒) รองอธิบดีกรมควบคุมโรค
  - (๕.๓) ผู้อำนวยการสถาบันบำราศนราดูร
  - (๕.๔) ผู้อำนวยการสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง
  - (๕.๕) ผู้อำนวยการสถาบันราชประชาสมาสัย
  - (๕.๖) ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๑ - ๑๒
  - (๕.๗) ผู้อำนวยการสำนักโรคบาติวิทยา
  - (๕.๘) ผู้อำนวยการสำนักโรคติดต่อทั่วไป
  - (๕.๙) ผู้อำนวยการสำนักโรคติดต่อหน้าโดยแมลง
  - (๕.๑๐) ผู้อำนวยการสำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่
  - (๕.๑๑) ผู้อำนวยการสำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
  - (๕.๑๒) ผู้อำนวยการสำนักวัณโรค
  - (๕.๑๓) ข้าราชการสังกัดสำนักโรคบาติวิทยาหรือข้าราชการที่ได้รับมอบหมายให้ไปช่วยราชการ

หรือปฏิบัติราชการในสำนักโรคบาติวิทยา ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้

- (๕.๑๓.๑) นายแพทย์ ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป
- (๕.๑๓.๒) นายสัตวแพทย์ ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป
- (๕.๑๓.๓) นักวิชาการสาธารณสุข ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป

- (๖) ข้าราชการสังกัดกรมการแพทย์ ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้
- (๖.๑) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลนพรัตนราชธานี
  - (๖.๒) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลราชวิถี
  - (๖.๓) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเลิดสิน
  - (๖.๔) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสงฆ์
  - (๖.๕) ผู้อำนวยการสถาบันประสาทวิทยาแห่งชาติ
  - (๖.๖) ผู้อำนวยการสถาบันพยาธิวิทยา
  - (๖.๗) ผู้อำนวยการสถาบันมะเร็งแห่งชาติ
  - (๖.๘) ผู้อำนวยการสถาบันโรคผิวหนัง
  - (๖.๙) ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

ข้อ ๒ ให้ข้าราชการสังกัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ เฉพาะในเขตท้องที่ที่ตนมีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

- (๑) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด
- (๒) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์
- (๓) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทั่วไป
- (๔) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน
- (๕) สาธารณสุขอำเภอหรือสาธารณสุขกิ่งอำเภอ
- (๖) ข้าราชการที่ปฏิบัติราชการ ณ ด้านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้
  - (๖.๑) นายแพทย์ ระดับปฏิบัติการขึ้นไป
  - (๖.๒) นายสัตวแพทย์ ระดับปฏิบัติการขึ้นไป
  - (๖.๓) นักวิชาการสาธารณสุข ระดับปฏิบัติการขึ้นไป
  - (๖.๔) พยาบาลวิชาชีพ ระดับปฏิบัติการขึ้นไป
  - (๖.๕) เจ้าพนักงานสาธารณสุข ระดับปฏิบัติงานขึ้นไป
  - (๖.๖) เจ้าพนักงานวิทยาศาสตร์การแพทย์ ระดับปฏิบัติงานขึ้นไป

ข้อ ๓ ให้ข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทยซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ เฉพาะในเขตท้องที่ที่ตนมีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

- (๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด
- (๒) นายอำเภอ

ข้อ ๔ ให้ข้าราชการสังกัดกรุงเทพมหานครซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ เฉพาะในเขตท้องที่ที่ตนมีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

- (๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- (๒) ปลัดกรุงเทพมหานคร
- (๓) ผู้อำนวยการสำนักการแพทย์
- (๔) รองผู้อำนวยการสำนักการแพทย์
- (๕) ผู้อำนวยการสำนักอนามัย
- (๖) รองผู้อำนวยการสำนักอนามัย
- (๗) ผู้อำนวยการกองควบคุมโรคติดต่อ สังกัดสำนักอนามัย
- (๘) หัวหน้ากลุ่มงานระบาดวิทยา กองควบคุมโรคติดต่อ สังกัดสำนักอนามัย
- (๙) ผู้อำนวยการศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดสำนักอนามัย
- (๑๐) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร

ข้อ ๕ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

ปิยะสกล สกลสัตยาทร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

4. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

หน้า ๒๖

เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๑๑๔ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๕ เมษายน ๒๕๖๐

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

โดยที่เป็นการสมควรให้มีการแต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อหรือโรคระบาด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ข้าราชการสังกัดกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘

(๑) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานด้านระบาดวิทยา การเฝ้าระวัง การป้องกัน หรือการควบคุมโรคติดต่อมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี

(๒) เป็นผู้ได้รับวุฒิปริญญาตรีเวชศาสตร์ป้องกัน แขนงระบาดวิทยา

(๓) เป็นผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรระบาดวิทยาภาคสนาม (Field Epidemiology Training Program : FETP)

(๔) เป็นผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรระบาดวิทยาภาคสนาม สำหรับแพทย์หัวหน้าทีม และผู้สอบสวนหลัก

(๕) เป็นผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรระบาดวิทยาและการจัดการทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว สำหรับแพทย์หัวหน้าทีมและผู้สอบสวนหลัก (Field Epidemiology and Management Training : FEMT)

(๖) เป็นผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรนักวิชาการสาธารณสุข ด้านระบาดวิทยาภาคสนาม

(๗) เป็นผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรอื่นใดที่กรมควบคุมโรคกำหนดหรือที่กรมควบคุมโรครับรอง

ข้อ ๒ ให้ข้าราชการสังกัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งมีข้าราชการสังกัดกรมควบคุมโรคตามข้อ ๑ ข้าราชการสังกัดกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ เฉพาะในเขตท้องที่ที่ตนมีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

(๑) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานด้านระบาดวิทยา การเฝ้าระวัง การป้องกัน หรือการควบคุมโรคติดต่อมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี

(๒) เป็นผู้ได้รับวุฒิปริญญาตรีเวชศาสตร์ป้องกัน แขนงระบาดวิทยา

(๓) เป็นผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรระบาดวิทยาภาคสนาม (Field Epidemiology Training Program : FETP)

(๔) เป็นผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรระบาดวิทยาภาคสนาม สำหรับแพทย์หัวหน้าทีมและผู้สอบสวนหลัก

(๕) เป็นผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรระบาดวิทยาและการจัดการทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว สำหรับแพทย์หัวหน้าทีมและผู้สอบสวนหลัก (Field Epidemiology and Management Training : FEMT)

(๖) เป็นผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรนักวิชาการสาธารณสุข ด้านระบาดวิทยาภาคสนาม

(๗) เป็นผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรอื่นใดที่กรมควบคุมโรคกำหนดหรือที่กรมควบคุมโรครับรอง

ข้อ ๓ หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามข้อ ๑ (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) และข้อ ๒ (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ต้องเป็นหลักสูตรการฝึกอบรมที่กรมควบคุมโรคกำหนดหรือที่กรมควบคุมโรครับรอง โดยมีเงื่อนไขดังนี้

(๑) หลักสูตรการฝึกอบรมที่กรมควบคุมโรคกำหนด หมายถึง หลักสูตรการฝึกอบรมเฉพาะที่กรมควบคุมโรคเป็นผู้จัดการฝึกอบรม

(๒) หลักสูตรการฝึกอบรมที่กรมควบคุมโรครับรอง หมายถึง หลักสูตรการฝึกอบรมที่กรมควบคุมโรคเป็นผู้จัดการฝึกอบรมหรือหลักสูตรการฝึกอบรมที่สถาบันอุดมศึกษา ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรพัฒนาเอกชนซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่มีใช่เป็นการแสวงหาผลกำไรและดำเนินกิจกรรมด้านการสาธารณสุขเป็นผู้จัดการฝึกอบรมโดยกรมควบคุมโรคเป็นผู้ให้การรับรอง

กรณีสถาบันอุดมศึกษา ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรพัฒนาเอกชนซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่มีใช่เป็นการแสวงหาผลกำไรและดำเนินกิจกรรมด้านการสาธารณสุข ประสงค์ที่จะจัดการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) และข้อ ๒ (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ให้สถาบันอุดมศึกษา ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรพัฒนาเอกชนซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่มีใช่เป็นการแสวงหาผลกำไรและดำเนินกิจกรรมด้านการสาธารณสุข ส่งร่างหลักสูตรการฝึกอบรมมายังกรมควบคุมโรคเพื่อพิจารณาและให้การรับรองก่อน จึงจะสามารถจัดการฝึกอบรมหลักสูตรนั้นได้

ข้อ ๔ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

ปิยะสกล สกลสัตยาทร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

5. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการดำเนินการหรือออกคำสั่งของเจ้าพนักงาน ควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. 2560

หน้า ๑๓

เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๑๗ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๔ มกราคม ๒๕๖๑

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการดำเนินการหรือออกคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗ (๒) และมาตรา ๓๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“คำสั่ง” หมายความว่า คำสั่งตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ออกโดยเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

ข้อ ๒ เมื่อเกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้เกิดโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดในเขตพื้นที่ใด ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อออกคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบเพื่อดำเนินการป้องกันหรือควบคุมโรคตามคำสั่งของตน คำสั่งต้องทำเป็นหนังสือ โดยหนังสือคำสั่งให้เป็นไปตามแบบแนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๓ คำสั่งให้มีผลใช้บังคับบุคคลผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งตั้งแต่วันที่ผู้รับแจ้งเป็นต้นไป

ข้อ ๔ ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อแจ้งคำสั่งต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ โดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) การแจ้งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ ถ้าได้ส่งไปยังภูมิลำเนาของผู้รับให้ถือว่าผู้รับได้รับแจ้ง ตั้งแต่ในขณะที่ยื่นหนังสือคำสั่งไปถึง ทั้งนี้ ในกรณีที่ได้มีการให้ที่อยู่กับเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อไว้แล้ว การแจ้งไปยังที่อยู่ดังกล่าวให้ถือว่าเป็นการแจ้งไปยังภูมิลำเนาของผู้รับแล้ว

(๒) การแจ้งโดยวิธีให้บุคคลนำหนังสือคำสั่งไปส่ง ถ้าผู้รับไม่ยอมรับหรือถ้าขณะนำไปส่งไม่พบผู้รับ หากได้ส่งให้กับบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้น หรือหากได้วางหรือปิดหนังสือคำสั่งนั้นไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่นั้น ต่อหน้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่นั้น ซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อได้ขอให้ไปด้วยเพื่อเป็นพยาน ให้ถือว่าผู้รับได้รับแจ้งแล้ว

(๓) การแจ้งโดยเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อเป็นผู้นำหนังสือคำสั่งไปส่งด้วยตนเอง ถ้าผู้รับไม่ยอมรับหรือถ้าขณะนำไปส่งไม่พบผู้รับ หากได้ส่งให้กับบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้น หรือหากได้วางหรือปิดหนังสือคำสั่งนั้นไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่นั้น ต่อหน้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่นั้น ซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อได้ขอให้ไปด้วยเพื่อเป็นพยาน ให้ถือว่าผู้รับได้รับแจ้งแล้ว

ข้อ ๕ กรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน การแจ้งคำสั่งจะใช้วิธีการส่งทางเครื่องโทรสาร หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ แต่ต้องมีหลักฐานที่ชัดเจนในการได้ส่งคำสั่งนั้น และต้องจัดส่งหนังสือคำสั่งดังกล่าวโดยวิธีหนึ่งวิธีใดตามข้อ ๔ ให้แก่ผู้รับในทันทีที่อาจจะกระทำได้ ในกรณีนี้ให้ถือว่าผู้รับได้รับแจ้งคำสั่ง

เป็นหนังสือตามวันและเวลาที่ปรากฏในหลักฐานดังกล่าว เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่ได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากนั้น

ข้อ ๖ กรณีมีเหตุอื่นใดเกี่ยวกับเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การออกคำสั่งไม่เป็นกลาง เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อผู้นั้นจะทำการออกคำสั่งในเรื่องนั้นไม่ได้ และต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งทราบ ทั้งนี้ ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นมีคำสั่งโดยไม่ชักช้าว่าผู้นั้นมีอำนาจในการออกคำสั่งในเรื่องนั้นได้หรือไม่

ความในวรรคหนึ่งไม่ให้ใช้บังคับกับกรณีที่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วน หากปล่อยให้ล่าช้าไปจะเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความปลอดภัยสาธารณะหรือประโยชน์สาธารณะ หรือมีเหตุที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงแก่ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของประชาชน

ข้อ ๗ ถ้าปรากฏภายหลังว่าเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือการแต่งตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นเหตุให้ผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ให้ถือว่าการพ้นจากตำแหน่งเช่นนั้นไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ของตนตามประกาศนี้

ข้อ ๘ ภายหลังได้แจ้งคำสั่งให้บุคคลผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งแล้ว ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีอำนาจในการเข้าดำเนินการป้องกันหรือควบคุมโรคเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตนได้ตามสมควรแก่กรณี ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อเข้าดำเนินการป้องกันหรือควบคุมโรคด้วยตนเองได้ทันที

การดำเนินการป้องกันหรือควบคุมโรคตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติที่อธิบดีกรมควบคุมโรคประกาศกำหนด

ข้อ ๙ ก่อนเข้าดำเนินการป้องกันหรือควบคุมโรคตามข้อ ๘ เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่ออาจมีคำเตือนเป็นหนังสือให้ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งต้องกระทำหรือละเว้นกระทำตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนดตามสมควรแก่กรณี และให้ระบุนิติการที่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อจะใช้ดำเนินการป้องกันหรือควบคุมโรคให้ชัดเจน โดยจะส่งไปพร้อมกับคำสั่งด้วยก็ได้ หนังสือคำเตือนให้เป็นไปตามแบบแนบท้ายประกาศนี้

ให้นำความในข้อ ๔ และข้อ ๕ มาใช้บังคับกับการแจ้งหนังสือคำเตือนตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

ข้อ ๑๐ ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อเข้าดำเนินการป้องกันหรือควบคุมโรคตามที่กำหนดไว้ในคำเตือนตามข้อ ๙ โดยต้องทำเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของคำสั่ง และให้กระทบกระเทือนผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งน้อยที่สุด

ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีอำนาจเปลี่ยนแปลงวิธีการที่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อใช้ดำเนินการป้องกันหรือควบคุมโรคได้ ในกรณีที่ปรากฏว่าวิธีการซึ่งใช้ในการดำเนินการที่กำหนดไว้ในคำเตือนตามข้อ ๙ ไม่บรรลุวัตถุประสงค์

ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งไม่ยินยอมหรือต่อสู้ขัดขวางการดำเนินการ หรือผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งไม่ยอมแต่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนหรือมีกรณีฉุกเฉินอย่างยิงหรือมีเหตุที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงแก่ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของประชาชน ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีอำนาจเข้าดำเนินการป้องกันหรือควบคุมโรคได้ตามสมควรแก่กรณี โดยเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อชอบที่จะขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่นั้นไปร่วมดำเนินการด้วยก็ได้

ข้อ ๑๑ กรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนหรือมีกรณีฉุกเฉินอย่างยิงที่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อต้องเข้าดำเนินการป้องกันหรือควบคุมโรคเพื่อมิให้เกิดการกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นการกระทำที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงแก่ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของประชาชน หรือเป็นการกระทำที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความปลอดภัยสาธารณะหรือประโยชน์สาธารณะ ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อเข้าดำเนินการโดยไม่ต้องออกคำสั่งตามข้อ ๒ หรือมีค่าเอนตามข้อ ๙ ก็ได้ โดยเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อชอบที่จะขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่นั้นไปร่วมดำเนินการด้วยก็ได้

การดำเนินการป้องกันหรือควบคุมโรคตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อกะทำโดยเท่าที่จำเป็น พอสมควรแก่กรณี และอยู่ภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตน

ข้อ ๑๒ กรณีที่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อได้ออกคำสั่งให้ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งดำเนินการกำจัดความติดโรคหรือทำลายสิ่งใดที่มีเชื้อโรคติดต่อหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีเชื้อโรคติดต่อ หรือให้แก่ไขปรับปรุงการสุขาภิบาลให้ถูกสุขลักษณะ เมื่อผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งได้ดำเนินการตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อเรียบร้อยแล้ว ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต้ออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อยกเลิกคำสั่งตามข้อ ๒ และให้แจ้งไปยังผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งด้วย โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไป

หนังสือคำสั่งเพื่อยกเลิกคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบแนบท้ายประกาศนี้ และให้นำความในข้อ ๔ และข้อ ๕ มาใช้บังคับกับการแจ้งหนังสือคำสั่งเพื่อยกเลิกคำสั่งตามวรรคหนึ่ง โดยอนุโลม

ข้อ ๑๓ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

ปิยะสกล สกลสัตยาทร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

แบบหนังสือ

คำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการหรือออกคำสั่ง
ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๖๐

คำสั่งเลขที่ .....

เขียนที่ .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับข้อ ๒ แห่งประกาศ
กระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการหรือออกคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ
พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว)..... ตำแหน่ง เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ
สังกัด/หน่วยงาน ..... ได้พบว่า ☐ เกิดโรคติดต่ออันตราย ☐ เกิดโรคระบาด
☐ สงสัยว่าเกิดโรคติดต่ออันตราย ☐ สงสัยว่าเกิดโรคระบาด ได้แก่ โรค .....

ณ .....
จึงมีคำสั่งให้ (ชื่อ - นามสกุล) ..... อายุ ..... ปี สัญชาติ ..... เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
เลขบัตรประจำตัวประชาชน/เลขที่หนังสือเดินทาง ..... หมายเลขโทรศัพท์.....
ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ ตั้งอยู่เลขที่..... หมู่บ้าน/อาคาร ..... ถนน.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

ดำเนินการดังต่อไปนี้

- (๑) ☐ มารับการตรวจ ☐ มารับการรักษา ☐ มารับการชันสูตรทางการแพทย์ ☐ มารับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค
ภายในวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา.....น. ณ .....
- (๒) เดินทางมาที่ ..... เพื่อ ☐ แยกกัก ☐ กักกัน ☐ คู่มือไว้สังเกต
ตั้งแต่วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา.....น.
ถึงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา.....น.
- (๓) นำ (ชื่อ - นามสกุล) ..... อายุ ..... ปี สัญชาติ ..... เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
เลขบัตรประจำตัวประชาชน/เลขที่หนังสือเดินทาง .....
ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ ตั้งอยู่เลขที่..... หมู่บ้าน/อาคาร..... ถนน.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....หมายเลขโทรศัพท์.....
เพื่อมา ☐ แยกกัก ☐ กักกัน ☐ คู่มือไว้สังเกต ☐ รับการตรวจ ☐ รับการรักษา ☐ รับการชันสูตรทางการแพทย์
☐ รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค
ตั้งแต่วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา.....น. ถึงวันที่ ..... เดือน .....
พ.ศ. .... เวลา ..... น. ณ .....
- (๔) ☐ นำสัตว์ประเภท ..... จำนวน ..... ตัว
☐ มารับการตรวจ ☐ มารับการรักษา ☐ มารับการชันสูตรทางการแพทย์ ☐ มารับการป้องกันโรค
ภายในวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา.....น. ณ .....
- (๕) ให้นำศพ (นาย/นาง/นางสาว)..... ☐ ซากสัตว์ประเภท .....
ซึ่งตายหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าตายด้วยโรค ..... ณ .....
☐ ไปรับการตรวจ ☐ จัดการทางการแพทย์ ☐ จัดการด้วยประการอื่นใด ระบุ .....
ภายในวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา.....น. ณ .....

- (๖) ☐ กำจัดความติดเชื้อ/ทำลาย ..... ที่มีหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีเชื้อโรค
☐ แก้ไขปรับปรุงการสุขาภิบาลให้ถูกสุขลักษณะโดยการ .....
ภายในวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา ..... น. จนกว่าเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ
จะมีคำสั่งให้ยกเลิก
- (๗) ☐ กำจัดสัตว์/แมลง/ตัวอ่อนของแมลง ประเภท ..... ที่เป็นสาเหตุของการเกิดโรค .....
ภายในวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... ณ .....
(๘) ☐ ห้ามกระทำการ/ดำเนินการ .....
ตั้งแต่วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา ..... น.
ถึงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา ..... น.
เนื่องจากอาจก่อให้เกิดสภาวะที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งอาจเป็นเหตุให้โรค ..... แพร่ออกไป
- (๙) ☐ ห้ามเข้าไป/ออกจาก .....
ตั้งแต่วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา ..... น.
ถึงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา ..... น.
- (๑๐) ☐ เข้าไปใน (บ้าน/โรงเรียน/สถานที่) ..... เลขที่ .....
ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
ตั้งแต่วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา ..... น.
ถึงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา ..... น.
เพื่อเฝ้าระวัง/ป้องกัน/ควบคุมมิให้มีการแพร่ของโรค .....
- (๑๑) ☐ เข้าไปในพาหนะ ประเภท ..... ยี่ห้อ ..... รุ่น ..... สี .....
หมายเลขทะเบียน/หมายเลข ..... ที่มีหรือสงสัยว่ามีโรค .....
ตั้งแต่วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา ..... น.
ถึงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา ..... น.
เพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมมิให้มีการแพร่ของโรค.....
อนึ่ง เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีอำนาจที่จะเข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมีคำสั่งให้บุคคลอื่นกระทำการแทนได้
หากท่านไม่พอใจคำสั่งหรือเห็นว่าได้รับความเป็นธรรม ท่านมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนี้ต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ
ผู้ทำคำสั่งได้ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับความคำสั่งนี้

ลงชื่อ ..... ลงชื่อ .....
(.....) (.....)
เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ผู้รับคำสั่ง

ลงชื่อ ..... ลงชื่อ .....
(.....) (.....)
พยาน (ถ้ามี) พยาน (ถ้ามี)

หมายเหตุ กรณีที่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อเห็นว่าคำหรือข้อความที่มีผลบังคับเกินกว่าวัตถุประสงค์ของคำสั่งที่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อต้องการจะบังคับ ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อขีดฆ่าคำหรือข้อความดังกล่าวพร้อมทั้งลงลายมือชื่อกำกับไว้

แบบหนังสือ

คำเตือนให้ดำเนินการตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ
ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการหรือออกคำสั่ง
ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๖๐

เขียนที่.....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ตามที่ (นาย/นาง/นางสาว).....เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ
สังกัด/หน่วยงาน..... ได้มีคำสั่งเลขที่ .....

ลงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... ให้ .....

ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่ง ดำเนินการ .....

.....

.....

ภายในวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา..... น.

ถึงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา..... น. นั้น

บัดนี้ ปรากฏว่าหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม
คำสั่งดังกล่าว เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อจึงมีคำเตือนให้ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งดำเนินการตามคำสั่งของ
เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดตอดังกล่าวภายใน .....

.....

มิเช่นนั้น เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อหรือบุคคลที่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดตอมอบหมายจะเข้าดำเนินการแทน
ด้วยวิธีการ .....

.....

.....

ทั้งนี้ เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต้อมีอำนาจเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินที่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ
ใช้ดำเนินการป้องกันหรือควบคุมโรคได้ ในกรณีที่ปรากฏว่าวิธีการซึ่งใช้ในการดำเนินการที่กำหนดไว้ในคำเตือน
ไม่บรรลุวัตถุประสงค์

ลงชื่อ .....

(.....)

เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

หมายเหตุ กรณีที่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อเห็นว่ามีความหรือข้อความที่มีผลบังคับเกินกว่าวัตถุประสงค์ของคำสั่งที่เจ้าพนักงาน
ควบคุมโรคติดต้อต้องการจะบังคับ ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต้อขีดฆ่าคำหรือข้อความดังกล่าวพร้อมทั้งลงลายมือชื่อกำกับไว้

แบบหนังสือ

คำสั่งเพื่อยกเลิกคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ
ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการหรือออกคำสั่ง
ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๖๐

คำสั่งที่.....

เขียนที่.....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

เรื่อง ยกเลิกคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

เรียน .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อให้ดำเนินการ

ตามที่ เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ได้มีคำสั่งที่ .....ลงวันที่ .....เดือน.....
พ.ศ. .... ตามสำเนาคำสั่งที่ส่งมาด้วย ให้ท่านปฏิบัติ/ดำเนินการ .....
.....
.....
.....

บัดนี้ ท่านได้ดำเนินการตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อเรียบร้อยแล้ว เจ้าพนักงาน
ควบคุมโรคติดต่อจึงขอยกเลิกคำสั่งที่ ..... / ..... ลงวันที่ .....
นับแต่ขณะที่ท่านได้รับคำสั่งนี้เป็นต้นไป

ขอแสดงความนับถือ

.....
(.....)

เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

6. ประกาศกรมควบคุมโรค เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเข้าไปในพาหนะ อาคารหรือสถานที่ใด ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. 2560

หน้า ๒๓

เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๓๒๒ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐

ประกาศกรมควบคุมโรค

เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ใด
ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๖๐

โดยที่มาตรา ๔๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีอำนาจเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้น และพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของอาคารหรือสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบหรือควบคุมให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าวให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ โดยมาตรา ๔๕ วรรคสอง ได้กำหนดให้การดำเนินการดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมควบคุมโรคกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ อธิบดีกรมควบคุมโรคจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“บันทึกเหตุผลในการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่” หมายความว่า หนังสือแสดงเหตุผลอันชอบธรรมในการเข้าไปตรวจสอบหรือควบคุมพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ใด ๆ เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน หรือควบคุมโรคติดต่อหรือโรคระบาด ตามแบบแนบท้ายประกาศนี้

“บันทึกการตรวจสอบหรือควบคุมการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่” หมายความว่า หนังสือแสดงผลการดำเนินการตรวจสอบหรือควบคุมการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ใด ๆ เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน หรือควบคุมโรคติดต่อหรือโรคระบาดของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ตามแบบแนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๒ ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีอำนาจเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบหรือควบคุมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ หรือเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ใด ๆ โดยจะต้องดำเนินการในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของอาคารหรือสถานที่นั้น เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อการดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อสามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

(๒) กรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนหรือมีกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง หรือมีกฎหมายอื่นบัญญัติให้ดำเนินการได้เป็นพิเศษ ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อดำเนินการนอกเหนือในเวลาดังกล่าวก็ได้

ข้อ ๓ การเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ใดของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามข้อ ๒ ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ก่อนเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ใด ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อแสดงบัตรประจำตัวเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ แสดงนาม ตำแหน่ง และหน่วยงานต้นสังกัด พร้อมมอบบันทึกเหตุผลในการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ให้แก่เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้แทน และให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้แทนลงลายมือชื่อรับทราบด้วย

(๒) ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ หรือผู้แทน เป็นผู้นำเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบและควบคุมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ

(๓) ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อถ่ายภาพหรือบันทึกภาพเคลื่อนไหวไว้เป็นพยานหลักฐานด้วยก็ได้ โดยในภาพถ่ายหรือภาพเคลื่อนไหวให้มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ หรือผู้แทนปรากฏอยู่ในภาพถ่ายหรือภาพเคลื่อนไหวด้วย

(๔) เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวังมิให้ทรัพย์สินในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่นั้น สูญหาย เสียหาย ชำรุด หรือกระจัดกระจายเท่าที่จะทำได้

ข้อ ๔ กรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ หรือผู้แทนไม่อยู่ หรืออยู่แต่ไม่ยินยอมให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ หรือในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนหรือกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง หรือมีเหตุที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรง แก่ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของประชาชนให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีอำนาจเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน หรือควบคุมโรคติดต่อหรือโรคระบาด โดยเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อขอที่จะขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่นั้นไปร่วมดำเนินการด้วยก็ได้

ให้นำความในข้อ ๓ (๓) และ (๔) มาใช้บังคับกับการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ใดของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ หรือผู้แทนไม่อยู่หรืออยู่แต่ไม่ยินยอมให้เข้าไป โดยอนุโลม

ข้อ ๕ เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการ ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อทำบันทึกการตรวจสอบหรือควบคุมการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ และอ่านให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ หรือผู้แทนฟัง และให้ลงลายมือชื่อรับทราบไว้ด้วย กรณีมีเหตุอันสมควร หากบุคคลดังกล่าวประสงค์จะขอแก้ไขข้อความในบันทึกการตรวจสอบหรือควบคุมการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อบันทึกรายละเอียดที่จะขอทำการแก้ไขพร้อมเหตุผลไว้ด้วย

กรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ หรือผู้แทนไม่อยู่ หรืออยู่แต่ปฏิเสธไม่รับฟังบันทึกการตรวจสอบหรือควบคุมการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ หรือไม่ยอมลงลายมือชื่อให้บันทึกเหตุการณ์ดังกล่าวไว้ในบันทึกการตรวจสอบหรือควบคุมการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ด้วย

ข้อ ๖ บันทึกเหตุผลในการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ ต้องทำขึ้นให้ปรากฏข้อความแนบชุดถึงเจ้าของหรือผู้ครอบครองพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ หรือผู้แทน โดยอย่างน้อยให้มีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) วัน เดือน ปี และเวลาที่จะเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่
- (๒) ชื่อและตำแหน่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อซึ่งเป็นผู้ทำบันทึก
- (๓) เหตุผลที่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อหรือผู้ได้รับคำสั่งจากเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อต้องเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่
- (๔) ลายมือชื่อของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อซึ่งเป็นผู้ทำบันทึก และเจ้าของหรือผู้ครอบครองพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ หรือผู้แทน

ข้อ ๗ บันทึกการตรวจสอบและควบคุมการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ ต้องทำขึ้นให้ปรากฏข้อความแนบชุดถึงเจ้าของหรือผู้ครอบครองพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ หรือผู้แทน โดยอย่างน้อยให้มีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) วัน เดือน ปี และเวลาที่ได้เข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ และเวลาเสร็จสิ้นซึ่งการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่นั้น
- (๒) ชื่อและตำแหน่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อซึ่งเป็นผู้ทำบันทึก
- (๓) ผลการตรวจสอบหรือการดำเนินการซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อหรือผู้ที่ได้รับคำสั่งจากเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อได้เข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่

(๔) ลายมือชื่อของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อซึ่งเป็นผู้ทำบันทึก และเจ้าของหรือผู้ครอบครองพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ หรือผู้แทน

ข้อ ๘ ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อรายงานผลการดำเนินการต่อสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือสำนักงานมัณฑนบุรีกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่ที่ได้เข้าไปดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว โดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือสำนักงานมัณฑนบุรีกรุงเทพมหานคร ต้องรายงานให้คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดหรือคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานครทราบ ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่ที่ได้รับรายงานจากเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

เมื่อได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดหรือคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานคร รายงานให้กรมควบคุมโรคทราบ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือสำนักงานมัณฑนบุรีกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี

การรายงานตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามแบบแนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๙ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

สุวรมชัย วัฒนา ยิ่งเจริญชัย

อธิบดีกรมควบคุมโรค

แบบบันทึกเหตุผลในการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ
ตามประกาศกรมควบคุมโรค เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ในการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๖๐

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....
เวลา.....น.

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับ
ประกาศกรมควบคุมโรค เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ของ
เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว.....
ตำแหน่ง..... เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ประสงค์จะเข้าไปใน

☐ พาหนะ ประเภท..... หมายเลขทะเบียน.....

☐ อาคาร ☐ สถานที่อื่นใด (ระบุ) .....

ตั้งอยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ซอย..... ถนน..... แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ.....

จังหวัด..... โดยมี นาย/นาง/นางสาว..... อายุ..... ปี

เป็นเจ้าของบ้าน/ผู้ครอบครอง/ผู้แทน

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ☐ - ☐☐☐☐ - ☐☐☐☐ - ☐☐ - ☐

เพื่อดำเนินการ.....

โดยมีพฤติการณ์ที่เป็นเหตุแห่งการเข้าไป คือ.....

เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อได้แจ้งเหตุผลในการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่
ดังกล่าวให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ หรือผู้แทนทราบ และได้มอบบันทึกดังกล่าว
ให้ตรวจสอบแล้ว ซึ่งเจ้าของหรือผู้ครอบครองพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ หรือผู้แทนนั้น ☐ อนุญาต
☐ ไม่อนุญาต ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อและคณะเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ดังกล่าว
ซึ่งเจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้แทนได้อ่านบันทึกแล้ว และ/หรือได้รับฟังการอ่านแล้ว รับรองว่าถูกต้อง จึงได้
ลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

ลงชื่อ.....

(.....)

เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

ลงชื่อ.....

(.....)

เจ้าของ/ผู้ครอบครอง/ผู้แทน

ลงชื่อ.....

(.....)

พยาน (ถ้ามี)

ลงชื่อ.....

(.....)

พยาน (ถ้ามี)

แบบบันทึกการตรวจสอบหรือควบคุมการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่
ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ตามประกาศกรมควบคุมโรค เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ
เข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ใดของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๖๐

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับ
ประกาศกรมควบคุมโรค เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเข้าไปในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ใด
ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว ..... ตำแหน่ง.....

เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ได้เข้าไปใน

☐ พาหนะ ประเภท..... หมายเลขทะเบียน.....

☐ อาคาร ☐ สถานที่อื่นใด (ระบุ) .....

เวลาที่เข้าไป.....น. ตั้งอยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ซอย..... ถนน.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

โดยมี นาย/นาง/นางสาว.....อายุ.....ปี เป็นเจ้าของบ้าน/ผู้ครอบครอง/ผู้แทน

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ☐ - ☐☐☐☐ - ☐☐☐☐☐ - ☐☐ - ☐

เพื่อดำเนินการ.....

โดยมีผลจากการเข้าไปตรวจสอบหรือดำเนินการ ดังนี้ .....

ในการนี้ เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อได้จัดเก็บตัวอย่างวัตถุ/สิ่งของ/เครื่องใช้ เพื่อใช้ในการสอบสวนโรค
และการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ .....

อนึ่ง ในการเข้าไปดำเนินการในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ในครั้งนี้ เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมิได้ทำให้ทรัพย์สินที่มีอยู่ในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่นั้น เสียหาย สูญหาย ชำรุด หรือกระจัดกระจายแต่อย่างใด โดยการดำเนินการดังกล่าวสิ้นสุดในวันที่..... เดือน.....พ.ศ. ....เวลา.....น. เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้แทนได้อ่านบันทึกแล้ว และ/หรือได้รับฟังการอ่านแล้ว รับรองว่าถูกต้อง จึงได้ลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

ลงชื่อ.....เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ
(.....)

ลงชื่อ.....เจ้าของ/ผู้ครอบครอง/ผู้แทน
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน (ถ้ามี)
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน (ถ้ามี)
(.....)

แบบรายงานการเข้าไปดำเนินการในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ
ตามประกาศกรมควบคุมโรค เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเข้าไปในพาหนะ อาคาร
หรือสถานที่ใดของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๖๐

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรียน ประธานคณะกรรมการโรคติดต่อ.....(ผ่านนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด/
ผู้อำนวยการสำนักงาน)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาบันทีกเหตุผลการเข้าไปในพาหนะ อาคาร จำนวน ฉบับ
หรือสถานที่ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

๒. สำเนาบันทีกการตรวจสอบหรือควบคุมการเข้าไปในพาหนะ จำนวน ฉบับ
อาคาร หรือสถานที่ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

ตามที่ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว ..... ตำแหน่ง.....

เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ได้ ☐ ดำเนินการ ☐ มีคำสั่งให้ นาย/นาง/นางสาว

ตำแหน่ง.....สังกัด.....เป็นผู้ดำเนินการ เข้าไปใน

☐ พาหนะ ประเภท..... หมายเลขทะเบียน.....

☐ อาคาร ☐ สถานที่อื่นใด (ระบุ) .....

ตั้งอยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ซอย..... ถนน..... แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ..... จังหวัด..... เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เวลา..... น. ถึง เวลา..... น. ซึ่งมี นาย/นาง/นางสาว.....

อายุ..... ปี เป็นเจ้าของ/ผู้ครอบครอง/ผู้แทน

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ☐ - ☐☐☐☐ - ☐☐☐☐☐ - ☐☐ - ☐☐

เพื่อดำเนินการ.....

.....

.....

โดยมีผลการตรวจสอบ ดังนี้.....

.....

.....

ในการนี้ เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อได้จัดเก็บตัวอย่างวัตถุ/สิ่งของ/เครื่องใช้ เพื่อใช้ในการสอบสวนโรค

และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้.....

.....

.....

ลงชื่อ.....เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ
(.....)

ลงชื่อ.....นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด/
(.....) ผู้อำนวยการสำนักงาน

หมายเหตุ เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อรายงานผลการดำเนินการต่อสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือสำนัก
อนามัย กรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ภายใน ๒๔ ชั่วโมงนับแต่ที่เข้าไปดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว โดยสำนักงานสาธารณสุข
จังหวัด หรือสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ต้องรายงานให้คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดหรือคณะกรรมการโรคติดต่อ
กรุงเทพมหานครทราบ ภายใน ๒๔ ชั่วโมงนับแต่ที่ได้รับรายงานจากเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

แบบรายงานการเข้าไปดำเนินการ
ในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ
จังหวัด.....

ลำดับ	วันที่	ชื่อพาหนะ/อาคาร/ สถานที่	ชื่อเจ้าของ/ ผู้ครอบครอง/ผู้แทน	ผลการตรวจสอบ (ระบุผลการตรวจสอบหรือการเข้าไปดำเนินการ)	ชื่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ และคณะที่เข้าไปดำเนินการ

รายละเอียดปรากฏตามสำเนารายงานการเข้าไปดำเนินการในพาหนะ อาคาร หรือสถานที่ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ และเอกสารที่เกี่ยวข้องที่แนบมาพร้อมนี้

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง.....

ผู้รายงาน

หมายเหตุ ให้คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดหรือคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี รายงานการดำเนินการให้กรมควบคุมโรคทราบภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดหรือคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานครได้รับรายงานจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหรือสำนักงาน กทม.กรุงเทพมหานคร

รายชื่อหน่วยงานที่ตรวจเชื้อวัณโรคด้วยวิธี

1. รายชื่อหน่วยงานที่ตรวจเชื้อวัณโรคด้วยวิธี Molecular assay (FL-LPA, SL-LPA)

	หน่วยตรวจ	โทรศัพท์
1	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่	0 5327 6364
2	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก	0 5521 4615
3	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดนครสวรรค์	0 5622 1822
4	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 4 จังหวัดสระบุรี	0 3623 9302
5	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 จังหวัดราชบุรี	0 3231 0761
6	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดชลบุรี	0 3827 1881-2
7	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 จังหวัดขอนแก่น	0 4322 2818-9
8	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 9 จังหวัดนครราชสีมา	0 4421 2900
9	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี	0 4525 5934
10	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัดนครศรีธรรมราช	0 7534 1147
11	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา (ยะลา)	0 7433 6079-81
12	สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง กรุงเทพมหานคร	0 2972 9609
13	สำนักวัณโรค	0 2212 2279
14	สถาบันบำราศนราดูร จังหวัดนนทบุรี	0 2951 1171
15	สถาบันโรคทรวงอก จังหวัดนนทบุรี	0 2547 0999
16	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย	0 2256 4000
17	โรงพยาบาลศิริราช	0 2419 7000

2. รายชื่อหน่วยงานที่ตรวจเพาะเลี้ยงเชื้อวัณโรคด้วยวิธี Solid หรือ Liquid

	หน่วยตรวจ	โทรศัพท์
1	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่	0 5327 6364
2	คณะเทคนิคการแพทย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	0 5394 5086
3	โรงพยาบาลเชียงใหม่ระยประชาชนุเคราะห์	0 5391 0600
4	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก	0 5521 4615
5	โรงพยาบาลแม่สอด จังหวัดตาก	0 5554 2337
6	โรงพยาบาลศรีสังวาลย์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	0 5568 2030
7	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดนครสวรรค์	0 5622 1822
8	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 4 จังหวัดสระบุรี	0 3623 9302
9	โรงพยาบาลสระบุรี	0 3634 3500
10	สถาบันบำราศนราดูร จังหวัดนนทบุรี	0 2951 1171
11	สถาบันโรคทรวงอก จังหวัดนนทบุรี	0 2547 0999
12	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ (NIH)	0 2951 0000
13	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 จังหวัดราชบุรี	0 3231 0761
14	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดชลบุรี	0 3827 1881-2
15	โรงพยาบาลชลบุรี	0 3893 1000
16	โรงพยาบาลระยอง	0 3861 1147
17	โรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี	0 3931 9666
18	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 จังหวัดขอนแก่น	0 4322 2818-9
19	โรงพยาบาลขอนแก่น	0 4323 2555
20	โรงพยาบาล.ศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	0 4334 8888
21	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 9 จังหวัดนครราชสีมา	0 4421 2900
22	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี	0 4525 5934
23	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จังหวัดนครศรีธรรมราช	0 7534 1147
24	โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต	0 7636 1234
25	โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช	0 7534 0250
26	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา	0 7433 6079-81
27	โรงพยาบาลสงขลา	0 7433 8100
28	โรงพยาบาลหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	0 7427 3100

	หน่วยตรวจ	โทรศัพท์
29	สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง กรุงเทพมหานคร	0 2972 9609
30	สำนักวัณโรค	0 2212 2279
31	สำนักงานชันสูตรสาธารณสุข สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร	0 2294 2885
32	โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า	0 2763 9300
33	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย	0 2256 4000
34	โรงพยาบาลศิริราช	0 2419 7000

3. รายชื่อหน่วยงานที่ตรวจทดสอบความไวต่อเชื้อดื้อยาวัณโรค (SL-DST) ด้วยวิธี Solid หรือ Liquid

	หน่วยตรวจ	โทรศัพท์
1	สำนักวัณโรค	0 2212 2279
2	สถาบันโรคทรวงอก จังหวัดนนทบุรี	0 2547 0999
3	โรงพยาบาล.ศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	0 4334 8888
4	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย	0 2256 4000
5	โรงพยาบาลศิริราช	0 2419 7000

รายนามคณะผู้จัดทำ ผู้พิจารณา และผู้ให้ความเห็น

ที่ปรึกษา

1) นายแพทย์สุวรรณชัย วัฒนายิ่งเจริญชัย	อธิบดีกรมควบคุมโรค
2) นายแพทย์ภาณุมาศ ญาณเวทย์สกุล	รองอธิบดีกรมควบคุมโรค
3) แพทย์หญิงศรีประพา เนตรนิยม	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
4) นายแพทย์โสภณ เอี่ยมศิริถาวร	ผู้อำนวยการสำนักโรคติดต่อทั่วไป
5) นายแพทย์นคร เปรมศรี	ผู้อำนวยการสำนักโรคระบาดวิทยา
6) นางสาวอังคณา บริสุทธิ์	ผู้อำนวยการศูนย์กฎหมาย
7) คณะกรรมการด้านวิชาการ ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558	
8) คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558	
9) สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ	

บรรณาธิการ

1) ดร.แพทย์หญิงเพชรวรรณ พึ่งรัมย์	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
2) แพทย์หญิงผลิน กมลวิทย์	ผู้อำนวยการสำนักวัณโรค

คณะผู้จัดทำและเรียบเรียงเนื้อหา

1) ดร.แพทย์หญิงเพชรวรรณ พึ่งรัมย์	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
2) แพทย์หญิงผลิน กมลวิทย์	ผู้อำนวยการสำนักวัณโรค
3) นายอรรถกร จันทร์มาทอง	สำนักวัณโรค
4) นายเอกราช มีแก้ว	สำนักวัณโรค
5) นางสาวจิตร์ พงษ์พานิช	สำนักวัณโรค
6) นางสาวทัศนีย์ มนูญพานิชย์	สำนักวัณโรค
7) นางสาววาสนา ผุยหัวโตน	สำนักวัณโรค
8) นางสาวศิวรัตน์ นามรัง	สำนักวัณโรค
9) นางสาวทิพยาภรณ์ ฟองกาวิ	สำนักวัณโรค
10) นางสาวกิตติยาพร ทองแถม	สำนักวัณโรค
11) นางสาวสิรินทิพย์ ดันติรุ่งรัตนนา	สำนักวัณโรค

ขอขอบคุณผู้ร่วมประชุมพิจารณาและให้ข้อคิดเห็น

1. การประชุมเพื่อเตรียมข้อมูลการเสนอชื่อและอาการสำคัญของวันโรคต้อياهหลายขนานชนิดรุนแรงมาก เป็นโรคติดต่ออันตราย ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 วันที่ 19 กรกฎาคม 2560 ณ ห้องประชุมสำนักวันโรค

1. แพทย์หญิงศิริประพา เนตรนิม	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิกรมควบคุมโรค
2. ดร.แพทย์หญิงเพชรวรรณ พิงศ์มี	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิกรมควบคุมโรค
3. แพทย์หญิงผลิน กมลวาทน์	ผู้อำนวยการสำนักวันโรค
4. นางสนจิตร์ พงษ์พานิช	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
5. ภญ.พิริยา เจริญไตรรัตน์	เภสัชกรชำนาญการพิเศษ
6. นายอรรถกร จันทรมาทอง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
7. นางสาวทัศนีย์ มนูญพานิชย์	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ
8. จำเอกชำนาญ ยุงไธสง	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
9. นางนันทวัลย์ แพ้มงคลหอม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
10. นายณรงค์ศักดิ์ โพธิ์ทอง	นักเทคนิคการแพทย์ปฏิบัติการ
11. นางสาวลัดดาวัลย์ ปัญญา	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
12. นายไพฑูรย์ สุขเกษม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
13. นางสาวอัจฉรี คงศิลา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
14. นางสาวณัฐกฤตา บริบูรณ์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
15. นางสาวศิริรัตน์ นามรัง	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
16. นางสาววิมลพัชร ใจวังเย็น	นักทรัพยากรบุคคล
17. นายเอกราช มีแก้ว	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

2. การประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนกลไกและการบังคับใช้กฎหมายเพื่อการป้องกันควบคุมวันโรค เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2560 ณ ห้องประชุมสำนักวันโรค

1. ดร.แพทย์หญิงเพชรวรรณ พิงศ์มี	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
2. แพทย์หญิงผลิน กมลวาทน์	ผู้อำนวยการสำนักวันโรค
3. นายบุญเชิด กลัดพ่วง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
4. นางสนจิตร์ พงษ์พานิช	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
5. ภญ.พิริยา เจริญไตรรัตน์	เภสัชกรชำนาญการพิเศษ
6. นายอรรถกร จันทรมาทอง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
7. นางสาวทัศนีย์ มนูญพานิชย์	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ
8. นายณรงค์ศักดิ์ โพธิ์ทอง	นักเทคนิคการแพทย์ปฏิบัติการ

9. นางสาวณัฐกฤตา บริบูรณ์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
10. นายเอกราช มีแก้ว	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

**3. การประชุมเพื่อจัดทำแนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคติดต่อหลายขนานชนิดรุนแรง
มากภายใต้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2560 ณ ห้องประชุม
สำนักวินโรค**

1. นายแพทย์ยุทธชัย เกษตรเจริญ	ที่ปรึกษาสำนักวินโรค
2. แพทย์หญิงศรีประพา เนตรนิม	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
3. ดร.แพทย์หญิงเพชรวรรณ พึ่งรัมย์	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
4. นายประจักษ์ ศรีประจันต์	นิติกร ศูนย์กฎหมาย กรมควบคุมโรค
5. นายพิเชษฐ์ ถิ่นทับไทย	นิติกร ศูนย์กฎหมาย กรมควบคุมโรค
6. นายอรรถกร จันทร์มาทอง	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาองค์กรและจัดการความรู้
7. นางสาวทัศนีย์ มนูญพานิชย์	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ
8. นางวรรณเพ็ญ จิตศรีวัฒน์	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
9. นายชำนาญ ยุ่งโฮง	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
10. นายณรงค์ศักดิ์ โพธิ์ทอง	นักเทคนิคการแพทย์ปฏิบัติการ
11. นางวิลาวัลย์ แดงสะอาด	นักรังสีการแพทย์ชำนาญการ
12. นางสาวลัดดาวัลย์ ปัญญา	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
13. นางสาวณัฐกฤตา บริบูรณ์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
14. นางสาววรรณนิสา เทพวงศ์ทอง	พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ
15. นางสาววิรัชพัชร ใจวังเย็น	นักทรัพยากรบุคคล
16. นางสาวทิพยาภรณ์ ฟองกาวิ	นักวิชาการสาธารณสุข
17. นายเอกราช มีแก้ว	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

**4. ประชุมขอข้อเสนอแนะแนวทางการเตรียมความพร้อมรองรับการประกาศให้วินโรคติดต่อ
หลายขนานเป็นโรคติดต่ออันตราย เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2560**

ณ ห้องประชุมจันทวิมล กรมควบคุมโรค

1. ศาสตราจารย์นายแพทย์กรีฑา ธรรมคำภีร์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. นายแพทย์เจริญ ชูโชติถาวร	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมการแพทย์
3. นายแพทย์สุกมิตร ชุณหสฤทธิวัฒน์	คณะกรรมการด้านวิชาการ พรบ.โรคติดต่อ พ.ศ. 2558
4. ดร.แพทย์หญิงเพชรวรรณ พึ่งรัมย์	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
5. แพทย์หญิงศรีประพา เนตรนิม	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค

6. นายแพทย์อรรถพล ชีพสัตยากร
7. แพทย์หญิงจุไร วงศ์สวัสดิ์
8. นางปิ่นนภา นรเศรษฐพันธ์
9. นางสาวณัชนิ สติดีไพบูรณ์
10. นายพิเชษฐ์ ถิ่นทับไทย
11. แพทย์หญิงจุลิสกร ไสอุดร
12. นางสาวสมศรี เจริญพิชิตนันท์
13. นางอรมน สุวรรณประดิษฐ์
14. นางกันยา เอกอัศตร
15. นายไกรฤกษ์ สุธรรม
16. นางสาวชลิดา ถนอมวงษ์
17. นางเกษวรินทร์ กตสิทธิพิบูลย์
18. นายแพทย์ก่อพงษ์ ทศพรพงศ์
19. นางจันทิรา สุขะสิทธิ์วัฒนกุล
20. นางสาวทิมพร ตระกูลกิตติไพศาล
21. นายเจตชัย สุนทรศิริเวช
22. นายนิเวศน์ เขียววิชัย
23. นายธนศักดิ์ สรรสม
24. นายพัชรวัฒน์ เกียรติพิพิธกุล

นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
 นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
 นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
 สำนักโรคติดต่อทั่วไป
 นิติกร ศูนย์กฎหมาย
 นิติกร ศูนย์กฎหมาย
 นายแพทย์ชำนาญการ สำนักการแพทย์ กทม.
 นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
 สำนักงานมัย กทม.
 นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
 เขตสุขภาพที่ 5 ราชบุรี
 นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
 สคร. 5 ราชบุรี
 นักเทคนิคการแพทย์ สคร. 5 ราชบุรี
 นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
 สสจ.กาญจนบุรี
 นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
 สสจ.กาญจนบุรี
 นายแพทย์เชี่ยวชาญ
 โรงพยาบาลมะการักษ์ จ.กาญจนบุรี
 พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
 โรงพยาบาลมะการักษ์ จ.กาญจนบุรี
 นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
 โรงพยาบาลมะการักษ์
 นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
 สสอ.ท่ามะกา
 นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
 สสอ.ท่ามะกา
 เจ้าพนักงานสาธารณสุขชำนาญงาน
 สสอ.ท่ามะกา
 นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
 สสอ.ท่ามะกา

25. นายบุญเชิด กลัดพ่วง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
26. นางสนจิตร์ พงษ์พานิช	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
27. ดร.ภญ.ธิดาพร จิรวัฒน์ไพศาล	เภสัชกรชำนาญการพิเศษ
28. ดร.วิลาวรรณ สมทรง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
29. นายอรรถกร จันทร์มาทอง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
30. นางสาวทัศนีย์ มนูญพานิชย์	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ
31. นางวรรณเพ็ญ จิตต์วิวัฒน์	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
32. นายณรงค์ศักดิ์ โพธิ์ทอง	นักเทคนิคการแพทย์ปฏิบัติการ
33. นางสาวภัทรา ทองสุข	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
34. นางสาวณัฐกฤตา บริบูรณ์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
35. นางสาวศิวรัตน์ นามรัง	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
36. นางสาววรรณนิศา เทพรงค์ทอง	พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ
37. นางสาววิมลพัชร ใจวังเย็น	นักทรัพยากรบุคคล
38. นายเอกราช มีแก้ว	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

5. การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมวัณโรคติดต่อหลายขนาน ชนิดรุนแรงมาก ภายใต้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 เมื่อวันที่ 8-10 พฤศจิกายน 2560 ณ โรงแรมแม่น้ำ รามาดาพลาซ่า กรุงเทพมหานคร

1. นายแพทย์สุวรรณชัย วัฒนายิ่งเจริญชัย	อธิบดีกรมควบคุมโรค
2. แพทย์หญิงจุไร วงศ์สวัสดิ์	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
3. นายแพทย์เจริญ ชูโชติถาวร	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ / ที่ปรึกษากรรมการแพทย์
4. รศ.ดร.อังคณา ฉายประเสริฐ	คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาลมหาวิทยาลัยมหิดล
5. ดร.นายแพทย์สุรค์เมธ มหาศิริมงคล	ผู้อำนวยการศูนย์พันธุศาสตร์การแพทย์ ที่ปรึกษาสำนักวัณโรค
6. นายแพทย์ยุทธชัย เกษตรเจริญ	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
7. แพทย์หญิงศรีประพา เนตรนิยม	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
8. ดร.แพทย์หญิงเพชรวรรณ พึ่งรัมย์	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
9. แพทย์หญิงผลิน กมลวัฒน์	ผู้อำนวยการสำนักวัณโรค
10. นายแพทย์วิศิษฐ์ เพิ่มธรรมสิน	นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ สำนักวัณโรค
11. นางสาวณัฐรี สถิตไพบูลย์	นิติกร ศูนย์กฎหมาย
12. นายพิเชษฐ์ ถิ่นทับไทย	นิติกร ศูนย์กฎหมาย

13. นางรัชนิกร คำหล้า
14. นายวรศักดิ์ สุทาชัย
15. ดร.เจริญศรี แซ่ตั้ง
16. นางสาวรุ่ง กัณทรวรรณ
17. นายพงศ์ปณต ตองอ่อน
18. นายวุฒิชัย ปัญญาสิทธิ์
19. แพทย์หญิงปทุมมาลัย ศีลาพร
20. นางสาวศิริวรรณ แม่นิมนวล
21. นางสาวนพพรชัย พุ่มมณี
22. นายไกรฤกษ์ สุธรรม
23. นางกันยา เอกอัคร
24. นางสาวบุญรักษา วิทยาคม
25. นางสาวนงเยาว์ มีสิทธิ์
26. นางฐานิญา แสนสี
27. นายวิวรรธน์ มุ่งเขตกลาง
28. นางสาวจาตุรนต์ ชุมพล
29. นายอิทธิเดช ไชยชนะ
30. นางสาวชัชชฎา ศรีชูเปี่ยม
31. นางสาวปวีณา กมลรักษ์
32. นางกัลยาณี จันธิมา
33. นางสาวปิยะพร มนต์ชาติรี
34. นางสาวราตรี ตั้งรัตนกุล
35. นายเสถียร เชื้อลี
36. นางสาวมนธิรา เงินประมว
37. นางผกาวัลย์ แดหวา
38. นางสุพัตรา ส่งส่ง
39. นางกมลวรรณ อิ่มด้วง
40. นางสาวฮาติเมาะห์ เลาะลง
41. นายนาสโรน เจ๊ะเลาะ
42. นางสาวนุรุไอนี คารี

- นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สคร.1
- นักเทคนิคการแพทย์ชำนาญการพิเศษ สคร.1
- นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สคร. 1
- พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สคร. 2
- นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สคร.3
- นักเทคนิคการแพทย์ปฏิบัติการ สคร. 3
- นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ สคร. 4
- นักเทคนิคการแพทย์ชำนาญการพิเศษ สคร. 4
- พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ สคร. 4
- นักเทคนิคการแพทย์ชำนาญการพิเศษ สคร. 5
- นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สคร. 5
- พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สคร. 6
- นักเทคนิคการแพทย์ชำนาญการ สคร. 6
- พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สคร. 6
- นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สคร. 7
- นักเทคนิคการแพทย์ชำนาญการ สคร. 7
- นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สคร. 7
- พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สคร. 8
- นักเทคนิคการแพทย์ปฏิบัติการ สคร.8
- นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สคร. 9
- พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สคร. 9
- เจ้าพนักงานวิทยาศาสตร์การแพทย์
ชำนาญงาน สคร. 9
- นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สคร. 10
- นักเทคนิคการแพทย์ปฏิบัติการ สคร. 10
- พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ สคร. 11
- นักเทคนิคการแพทย์ชำนาญการ สคร. 11
- นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สคร. 11
- พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สคร. 12
- นักเทคนิคการแพทย์ สคร. 12
- เจ้าพนักงานเภสัชกรรมชำนาญงาน สคร.12

43. นางรุจิรา ตระกูลพั้ว
  44. นางสาวไมลา อิสสระสงคราม
  45. นางสาวภัคพร พานวิจิตรกุล
  46. นายบุญเชิด กลัดพ่วง
  47. นายสุขสันต์ จิตติมณี
  48. นางสนจิตร์ พงษ์พานิช
  49. ดร.ภญ.จิตาพร จิรวัฒน์ไพศาล
  50. ดร.วิลาวรรณ สมทรง
  51. นางสาวสายใจ สมธิการ
  52. ภญ.พิริยา เหยี่ยวไตรรัตน์
  53. นายอรรถกร จันทร์มาทอง
  54. นางสาวทัศนีย์ มนูญพานิชย์
  55. นางวิลาวัลย์ แดงสะอาด
  56. นางสาวลัดดาวัลย์ ปัญญา
  57. นางศิริินภา จิตติมณี
  58. นายจิรวัฒน์ วรสิงห์
  59. นายไพฑูรย์ สุขเกษม
  60. นางวรรณเพ็ญ จิตต์วิวัฒน์
  61. จำเอกชำนาญ ยุ่งไธสง
  62. นางสาวภัทรา ทองสุข
  63. นางสาววรรณนิศา เทพรงค์ทอง
  64. นางสาวฝน วาดรูป
- พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ สปคม.
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สปคม.
นักเทคนิคการแพทย์ สปคม.
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
สำนักวัณโรค
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
สำนักวัณโรค
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
สำนักวัณโรค
เภสัชกรชำนาญการพิเศษ สำนักวัณโรค
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
สำนักวัณโรค
นักเทคนิคการแพทย์ชำนาญการ
สำนักวัณโรค
เภสัชกรชำนาญการพิเศษ สำนักวัณโรค
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
สำนักวัณโรค
นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ
สำนักวัณโรค
นักรังสีการแพทย์ชำนาญการ สำนักวัณโรค
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สำนักวัณโรค
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
นักวิชาการสถิติชำนาญการ สำนักวัณโรค
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักวัณโรค
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
สำนักวัณโรค
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สำนักวัณโรค
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
สำนักวัณโรค
พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ สำนักวัณโรค
นักเทคนิคการแพทย์ปฏิบัติการ
สำนักวัณโรค

65. นางสาวทิพประภา อมรสกุลทรัพย์	นักเทคนิคการแพทย์ปฏิบัติการ สำนักรังโรค
67. นางสาวศิวรัตน์ นามรัง	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ สำนักรังโรค
68. นางสาววิรัชพัชร ใจวงเย็น	นักทรัพยากรบุคคล สำนักรังโรค
69. นางสาวกิตติยาพร ทองแย้ม	นักวิชาการสาธารณสุข สำนักรังโรค
70. นางสาวทิพยาภรณ์ ฟองกาวิ	นักวิชาการสาธารณสุข สำนักรังโรค
66. นายเอกราช มีแก้ว	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ สำนักรังโรค

**6. การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคติดต่อ
หลายขนานชนิดรุนแรงมาก ภายใต้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558**

วันที่ 28 ธันวาคม 2560 ณ โรงแรมแม่น้ำ รามาดาพลาซ่า กรุงเทพมหานคร

1. นายแพทย์ยุทธชัย เกษตรเจริญ	ที่ปรึกษาสำนักรังโรค
2. แพทย์หญิงศรีประพา เนตรนิม	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
3. ดร.แพทย์หญิงเพชรวรรณ พึ่งรัมย์	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
4. แพทย์หญิงจุไร วงศ์สวัสดิ์	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
5. แพทย์หญิงผลิน กมลวัฒน์	ผู้อำนวยการสำนักรังโรค
6. นายบุญเชิด กลัดพ่วง	รองผู้อำนวยการสำนักรังโรค
7. นางสนจิตร์ พงษ์พานิช	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ สำนักรังโรค
8. ดร.ภญ.ธิดาพร จิรวัดนะไพศาล	เภสัชกรชำนาญการพิเศษ สำนักรังโรค
9. นางสาวสายใจ สมบัติการ	นักเทคนิคการแพทย์ชำนาญการ สำนักรังโรค
10. นายอรรถกร จันทร์มาทอง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักรังโรค
11. นางนภัทร วัชรภรณ์	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง (สปคม.)
12. แพทย์หญิงอลิศรา ทัดตากร	นายแพทย์เชี่ยวชาญ กองควบคุมโรคเอดส์ รังโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
13. นางสาวสมศรี เจริญพิชิตนันท์	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ กองควบคุมโรคเอดส์ รังโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร

14. แพทย์หญิงไพลิน ผู้พัฒน์
  15. นางสาวสมพิศ ห้วยหงษ์ทอง
  16. แพทย์หญิงฉันทพัทธ์ พลชะวัน
  17. นายแพทย์ฐิติสันต์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา
  18. นางสาวคนธ์ ภัทรประดิษฐ์
  19. แพทย์หญิงสุสิกร ไสอูตร
  20. นางสาวธัญรัตน์ กนกดีสีห์
  21. นางสาวปิยมาศ แสงสุข
  22. นางสาวสุพรรณิภา พรหมกล้า
  23. นายแพทย์ชลวัฒน์ ภิญโญโตวงศ์
  24. นางสาวศิรินาถ พรหมรังกา
  25. นางบุษบง ฉิมพิมาย
  26. นางสาวนัยนา คำภักดี
  27. นางเพ็ญนีย์ เอกพันธ์
  28. นางสาวสุธัญญา ผู้พัฒน์
  29. นายจิรวัฒน์ วงสิงห์
  30. นางวรรณเพ็ญ จิตติวัฒน์
- นายแพทย์ชำนาญการ กองควบคุมโรคติดต่อ
สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สำนักอนามัย
กรุงเทพมหานคร
นายแพทย์ชำนาญการ สำนักอนามัย
กรุงเทพมหานคร
นายแพทย์ชำนาญการ สำนักอนามัย
กรุงเทพมหานคร
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สำนักอนามัย
กรุงเทพมหานคร
นายแพทย์ชำนาญการ สำนักการแพทย์
กรุงเทพมหานคร
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
โรงพยาบาลตากสิน
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข โรงพยาบาลนวมินทร์ 9
พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลนวมินทร์ 9
นายแพทย์ชำนาญการ
โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์
นักวิชาการสหิทธิมนุษยชนชำนาญการ
สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
นักวิชาการสหิทธิมนุษยชน
สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ พัฒนสถาน
โรงพยาบาลราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
กองบริการทางการแพทย์ กรมราชทัณฑ์
นักวิชาการสถิติชำนาญการ สำนักวินโรค
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
สำนักวินโรค

31. นางสาวภัทรา ทองสุข	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักวัณโรค
32. นางสาววาสนา พุຍหัวโทน	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ สำนักวัณโรค
33. นางสาวทิพยาภรณ์ ฟองกาวิ	นักวิชาการสาธารณสุข สำนักวัณโรค
34. นางสาวกิตติยาพร ทองแย้ม	นักวิชาการสาธารณสุข สำนักวัณโรค
35. นายภาณุวัฒน์ เด็กหลี่	เจ้าพนักงานเภสัชกรรมปฏิบัติงาน สำนักวัณโรค
36. นางกันยา บัวแย้ม	นักจัดการงานทั่วไป สำนักวัณโรค
37. นางสาวขวัญใจ เกษพิชัยณรงค์	นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ สำนักวัณโรค
38. นางสาวเสาวรี คล้ายสลิติย	เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญงาน สำนักวัณโรค
39. นายเอกราช มีแก้ว	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ สำนักวัณโรค

**7. การประชุมเพื่อพิจารณาแนวทางปฏิบัติป้องกันควบคุมโรคตื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก
ภายใต้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ วันที่ 1 พฤษภาคม 2561 ณ ห้องประชุมชม เทพย
สุวรรณ สำนักโรคติดต่อทั่วไป**

1. แพทย์หญิงศรีประพา เนตรนิม	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
2. ดร.แพทย์หญิงเพชรวรรณ พึ่งศรีมี	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
3. แพทย์หญิงวรรณภา หาญเชาว์วรกุล	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค
4. แพทย์หญิงผลิน กมลวัจน์	ผู้อำนวยการสำนักวัณโรค
5. นายแพทย์นคร เปรมศรี	ผู้อำนวยการสำนักโรคระบาดวิทยา
6. นายแพทย์เชวตสรร นามวาท	นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ สำนักโรคระบาดวิทยา
7. แพทย์หญิงภัณฑิลา ทวีวิทยการ	นายแพทย์ชำนาญการ สำนักโรคระบาดวิทยา
8. นายแพทย์ปรเมษฐ์ นิลผาย	นายแพทย์ชำนาญการ สำนักโรคติดต่อทั่วไป
9. แพทย์หญิงสุรินท ศาลากิจ	FETP ปี 1 สำนักโรคระบาดวิทยา
10. นางสาวอรทัย สุวรรณไชยรบ	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ สำนักโรคระบาดวิทยา
11. นางสาวกัญจิกา ถิ่นทิพย์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ สำนักโรคระบาดวิทยา
12. นางสาวพัชนี เพ็ลนพร้อม	นักวิชาการสาธารณสุข สำนักโรคระบาดวิทยา
13. นายจิรวิธ ประมวลเจริญกิจ	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักโรคติดต่อทั่วไป
14. นางอารียา กล่อมกลิ่นสุข	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักโรคติดต่อทั่วไป

15. นางสาวสุทธินีย์ มโนสมุทร
  16. นายพิเชษฐ์ ถิ่นทัพไทย
  17. นางสนจิตร์ พงษ์พานิช
  18. ดร.ภญ.ธิดาพร จิรวัฒน์ไพศาล
  19. นางสาวสายใจ สมธิการ
  20. นางสาวทัศนีย์ มนูญพานิชย์
  21. นางชนัญตรี กำดี
  22. นายอรรถกร จันทร์มาทอง
  23. นายชำนาญ ยุ่งไรสง
  24. นางสาวลัดดาวัลย์ ปัญญา
  25. นายรณยุทธ์ นรรัตน์
  26. นางสาวภัทรา ทองสุข
  27. นางสาววรรณนิศา เทพรงค์ทอง
  28. นายปรมดี ศักดิ์แสน
  29. นางสาวศิวรัตน์ นามรัง
  30. นางสาววาสนา พุยหัวโทน
  31. นางสาววิดาภา วรรณศรี
  32. นางสาวจุฬาลักษณ์ เก่งการช่าง
  33. นางสาวทิพยาภรณ์ ฟองกาวิ
  34. นางกันยา บัวแย้ม
  35. นายเอกราช มีแก้ว
- นิติกรปฏิบัติการ ศูนย์กฎหมาย
นิติกร ศูนย์กฎหมาย
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
สำนักวัณโรค
เภสัชกรชำนาญการพิเศษ สำนักวัณโรค
นักเทคนิคการแพทย์ชำนาญการ สำนักวัณโรค
นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ
สำนักวัณโรค
นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ชำนาญการพิเศษ
สำนักวัณโรค
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
สำนักวัณโรค
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สำนักวัณโรค
พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สำนักวัณโรค
นักเทคนิคการแพทย์ปฏิบัติการ สำนักวัณโรค
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักวัณโรค
พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ สำนักวัณโรค
นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ สำนักวัณโรค
นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ สำนักวัณโรค
นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ สำนักวัณโรค
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักวัณโรค
นักวิชาการสาธารณสุข สำนักวัณโรค
เจ้าหน้าที่ประสานงานติดตามฯ สำนักวัณโรค
นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ สำนักวัณโรค

1. World Health organization. Global tuberculosis report 2017. Geneva, Switzerland: (WHO/HTM/TB/2017.23)
2. World Health organization. Companion handbook to the WHO guidelines for the programmatic management of drug-resistant tuberculosis. Geneva, Switzerland: (WHO/HTM/TB/2014.11)
3. สำนักวัณโรค กรมควบคุมโรค. แผนปฏิบัติการระดับชาติด้านการต่อต้านวัณโรค พ.ศ.2560 -2561. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรกราฟิกแอนด์ดีไซน์; 2560.
4. ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558. เล่ม 132 ตอนที่ 86 ก 8 กันยายน 2558.
5. ราชกิจจานุเบกษา. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง พ.ศ.2559. เล่ม 133 ตอนพิเศษ 128 ง 3 มิถุนายน 2559.
6. ราชกิจจานุเบกษา. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย พ.ศ.2559. เล่ม 133 ตอนพิเศษ 128 ง 3 มิถุนายน 2559.
7. ราชกิจจานุเบกษา. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560. เล่ม 135 ตอนพิเศษ 29 ง 7 กุมภาพันธ์ 2561.
8. สำนักวัณโรค. แนวทางการควบคุมวัณโรคประเทศไทย พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรกราฟิกแอนด์ดีไซน์; 2561.
9. ราชกิจจานุเบกษา. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558. เล่ม 134 ตอนพิเศษ 3 ง 5 มกราคม 2560.
10. ราชกิจจานุเบกษา. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560. เล่ม 134 ตอนพิเศษ 114 ง 25 เมษายน 2560.
11. ราชกิจจานุเบกษา. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งในกรณีที่มีโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดเกิดขึ้น พ.ศ. 2560. เล่ม 135 ตอนพิเศษ 316 ง 21 ธันวาคม 2560
12. สำนักโรคบาติวิทยา กรมควบคุมโรค. แนวทางการรายงานโรคติดต่ออันตรายและโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวังตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558; 2561 [online]. [cited 03 May 2018]. Available from: <http://www.boe.moph.go.th/aids/Downloads>

13. สำนักวัณโรค, สถาบันบำราศนราดูร. แนวทางการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรกราฟิกแอนด์ดีไซน์; 2559.
14. สำนักวัณโรค. แนวทางการสอบสวนและควบคุมวัณโรค. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรกราฟิกแอนด์ดีไซน์; 2561.
15. ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540. เล่ม 114 ตอนที่ 46 ก หน้า 1 10 กันยายน 2540.
16. ราชกิจจานุเบกษา. ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การคุ้มครองและจัดการข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคล พ.ศ. 2561. เล่ม 135 ตอนพิเศษ 124 ง 31 พฤษภาคม 2561.
17. พระราชบัญญัติการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล 2561
18. สำนักวัณโรค กรมควบคุมโรค. แนวทางการช่วยเหลือทางด้านสังคมเศรษฐกิจสำหรับผู้ป่วยวัณโรค; 2559 [online]. [cited 14 November 2017]. Available from: <https://www.tbthailand.org/documents.html>
19. สำนักวัณโรค กรมควบคุมโรค. คู่มือการให้การปรึกษางานวัณโรคและวัณโรคดื้อยาสำหรับบุคลากรสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรกราฟิกแอนด์ดีไซน์; 2560

แนวทางปฏิบัติป้องกันควบคุม
วัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก
ภายใต้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558

